

MATERIÁLY

XII MEZINÁRODNÍ VĚDECKO - PRAKTICKÁ KONFERENCE

«EFEKTIVNÍ NÁSTROJE MODERNÍCH VĚD - 2016»

22 – 30 května 2016 roku

Díl 5 Historie Filosofie Politické vědy Právní vědy

Praha
Publishing House «Education and Science» s.r.o
2016

Vydáno Publishing House «Education and Science»,
Frýdlanská 15/1314, Praha 8
Spolu s DSP SHID, Berdianskaja 61 Б, Dnepropetrovsk

**Materiály XII mezinárodní vědecko - praktická konference
«Efektivní nástroje moderních věd – 2016».** - Díl 5.
Historie.Filosofie.Politické vědy.Právní vědy.: Praha. Publishing
House «Education and Science» s.r.o - 112 stran

Šéfredaktor: Prof. JUDr. Zdeněk Černák

Náměstek hlavního redaktor: Mgr. Alena Pelicánová

Zodpovědný za vydání: Mgr. Jana Štefko

Manažer: Mgr. Helena Žáková

Technický pracovník: Bc. Kateřina Zahradníčková

XII sběrné nádoby obsahují materiály mezinárodní vědecko - praktická
konference «Efektivní nástroje moderních věd» (22 – 30 května 2016 roku)
po sekcích Historie.Filosofie.Politické vědy.Právní vědy.

Pro studentů, aspirantů a vědeckých pracovníků

Cena 270 Kč

ISBN 978-966-8736-05-6

© Kolektiv autorů, 2016

© Publishing house «Education and Science» s.r.o.

Байдалина Г.Ш. Меры по профилактике организованной преступности
несовершеннолетних..... 80

BOJ S HOSPODÁŘSKOU KRIMINALITOU

Яковлева М.Н. Korruption..... 82

ÚSTAVNÍ PRÁVO

Ляшенко Л.В. Можно ли Россию называть демократическим государством?84

Коваль І.О., Юринiecь Ю.Л. Конституційно-правова відповідальність 88

Кравчук М.І., Юринiecь Ю.Л. Проблеми конституційності смертної кари.
Морально-правові аспекти її застосування 91

Кузьмін А.Р., Юринiecь Ю.Л. Право на недоторканність приватного життя
і доступ до персональних даних 94

Кучеренко І.А., Кондратчук С.А., Юринiecь Ю.Л. Діяльність суду
у механізмі захисту прав і свобод людини 97

Лукашенко Т.О., Юринiecь Ю.Л. Конституційне судочинство,
як одне з форм здійснення правосуддя 99

Масло Н.М., Юринiecь Ю.Л. Конституційний суд болгарії –
орган конституційного контролю 101

Монька Д.М., Юринiecь Ю.Л. Конституційно-правовий статус
парламенту в Німеччині 104

Процко М.М., Юринiecь Ю.Л. Пріоритетні напрямки розвитку
місцевого самоврядування в Україні..... 106

POLITICKÉ VĚDY

POLITICKÉ VEDENÍ (HISTORIE, PROBLÉMU, VYHLÍDKY)

- Iskakova Z.E., Kokeyeva D.M., Mustafayeva A.A. Indira Gandhi and her historical role 47

GLOBALISTIKA

- Тоғайбай Ә.Т., Адылханова С.Е. Болашақ мамандардың азаматтық ұстанымдарын қалыптастырудағы саяси білімнің маңызы 50

PRÁVNÍ VĚDY

HISTORIE STÁTU A PRÁV

- Prikhodko M.A. Ministerstvo školstva a štátny systém Ruskej ríše na začiatku XIX storočia 52

ADMINISTRATIVNÍ A FINANČNÍ PRÁVO

- Сулейменов А.К., Жангисина Г.Д. Место семейной психологии в системе психологического знания 54
- Данилова А.А., Долженко А.Ю., Савосик Д.А. Место международного кредита в структуре государственных финансов России 58

OCHRANA AUTORSKÉHO PRÁVA

- Самойленко О.В. Досвід правової кваліфікації академічного плагіату в законодавчому полі України 63

PRACOVNÍ PRÁVO A PRÁVO SOCIÁLNÍHO ZAJIŠTĚNÍ

- Жангисина Г.Д., Ескененов Ч. Информационные технологии в юриспруденции 68
- Григорьева Е.П. Investigator 73

TRESTNÍ PRÁVO

- Кожухметова А.Е. Специфические особенности уголовно-правовой ответственности несовершеннолетних граждан 75
- Еленова Д.Ж., Жамулдинов В.Н. Национальный превентивный механизм и его роль в защите прав человека в Казахстане 77

HISTORIE

CELKOVÁ HISTORIE

Федькина М. М.

Мордовский государственный педагогический институт
им. М. Е. Евсевьева, Россия

СОБЫТИЯ «СМУТНОГО ВРЕМЕНИ»
В МОРДОВСКОМ КРАЕ В XVII В.

«Смутным временем» называли современники начало XVII века, когда ожесточенная борьба различных социальных сил (иногда её называют гражданской войной), иностранная интервенция, голод и разруха поставили под угрозу существование Русского государства. В 1606–1607 гг. вспыхнуло восстание под предводительством И. Болотникова. Восстание охватило и Среднее Поволжье, в том числе Арзамасский и Нижегородский уезды, куда входила часть территории мордовского края. Причиной, побудившей мордовских крестьян взяться за оружие, стал рост феодального гнета, феодального землевладения.

Повстанцы захватили уездные города: Арзамас, Алатырь, Темников, Шацк и повели наступление на главный город Поволжья Нижний Новгород. Во главе тысяч мордовских и русских крестьян стояли выборные старшины Москов Малков и Воркадин Чинков. Эта борьба велась якобы для защиты «доброго царя Дмитрия» [1, с. 78].

П. И. Мельников представляет восстание мордовских крестьян, как чисто национальное движение. Однако документы того времени говорят прежде всего о его социальном характере, о совместной борьбе русских и мордвы. Летопись, например, сообщает: «В та же времена собрався мордва и бортники и боярские холопы и крестьяне, приидоша под Нижний Новгород, осадиша. В них же старейшин два мордвина: Москов и Вокардин, и стояху под Нижним и многие покости городу деяху» [5, с. 34–35].

Остальные мордовские отряды двинулись на Казань. Соединившись с марийскими и чувашскими повстанцами, они 22 декабря нанесли под Чебарским поражение боярину Федору Шереметьеву. Но вскоре между ними начались раздоры, которые в итоге превратились в вооруженные столкновения. Воспользовавшись этим, Шереметьев вновь перешел в наступление и 1 января 1609 года полностью их разгромил. Общими усилиями мордовских и русских феодалов восстание в крае практически было подавлено [4, с. 79].

После разгрома в районе Нижнего Новгорода опорными пунктами восстановших стали Арзамас и Темников. В 1610 г. восстановшие были разбиты под Арзамасом объединенными войсками Муромского воеводы Масальского и нижегородского Львова.

Особенностью гражданской войны в России в начале XVII в. явилось переплетение классовых выступлений крестьянства с национально-освободительной борьбой против польских и шведских феодалов.

В 1611 г. было создано Первое ополчение, ядром которого явились отряды рязанских дворян во главе с П. Ляпуновым. Население мордовского края приняло активное участие в этом ополчении. Однако разнородный социальный состав полков, на силу которых опиралось руководство ополчения, привел к его развалу.

Осенью 1611 г. староста нижегородского посада К. Минин обратился с призывом пожертвовать всем ради освобождения Родины. Патриотический порыв, готовность к самопожертвованию охватили массы. Был избран и воевода – Д. Пожарский. Последний вместе с К. Мининым возглавил «Совет всей земли». Второе ополчение сыграло решающую роль в разгроме польских и шведских интервентов. В марте 1612 г. Второе ополчение выступило из Нижнего Новгорода в Ярославль. Сюда же стали прибывать более мелкие отряды. Так, прибыл отряд служилых татар Алатырского уезда, привел своих воинов Б. Розгильдеев [2, с. 110].

На содержание Второго ополчения был введен специальный сбор. Например, по росписям мордва Нижегородского уезда должна была сдать в казну оброчного меду 407 пудов и денежных пошлин «с пуда по пяти денег».

Летом 1612 г. крымские и ногайские татары совершили набег в районе Алатыря. Мордовский мурза Баюш Розгильдеев, собрав алатырских мурз, мордву и служилых людей, разгромил татар в битве у с. Чукалы, защитив тылы ополчения Минина и Пожарского. В 1614 г. он вместе с русскими воеводами участвовал в разгроме 20-тысячной ногайской конницы во главе с ханом Иштерьяком. Подвиг мордовского князя высоко оценили современники. Он удостоился титула российского князя (1613 г.) и были подтверждены его вотчины в мордовских деревнях Рындиной под Алатырем и Княжей (Княжья гора) под Курмышом.

Усилиями ополченцев в октябре 1612 г. Москва была освобождена, однако борьба с интервентами затянулась на несколько лет. В 1615 г. в преследовании отрядов Лисовского принимали участие арзамасские и темниковские служилые татары и мордва. В 1616 г. дворяне Алатырского уезда воевали с польско-литовским войском под Смоленском. Помимо непосредственного участия в военных действиях мордовские крестьяне несли повинности в фонд борьбы с интервентами.

Литература

1. Абрамов, В. К. По следу времени / В. К. Абрамов. – Мордов. кн. изд-во, 1991. – 302 с.
2. История и культура мордовского края : учебник для вузов / под ред. Н. М. Арсентьева. – Саранск, 2008. – 310 с.

OBSAH

HISTORIE

CELKOVÁ HISTORIE

- Федькина М.М.** События «смутного времени» в мордовском крае в XVII в. 3
- Иванов В.В.** Франко-японский вооруженный конфликт в Индокитае. Весна 1945 г. 5

HISTORIE VĚDY A TECHNICI

- Горошко А.І., Вітринська О.В.** Аварія на Чорнобильській АЕС – помилка науковців планетарного масштабу 16

FILOSOFIE

SOCIÁLNÍ FILOSOFIE

- Yurdanova V.N.** Language in the field of individual and social human being..... 22
- Vorobyeva O.B.** To the question about the intersection of culture and esoteric traditional religion in modern society 26
- Мадалиева Ж.Қ.** Қазақ халқының діни сенім–нанымдарындағы тәңіршілдіктің орны 28

FILOSOFIE KULTURY

- Zolotaryeva L.R.** City history in creation of Karaganda artists 33

FILOSOFIE RELIGIE

- Адылханова С.Е., Сыздыков М.,** Дүниеге көз қарастың пайда болуы 39
- Карибаева А.Н., Адылханова С.Е.** Діни сауатсыздық – діни экстремизмнің бастауы..... 40

FILOSOFIE VĚDY

- Қабул Оралбай Құрманбайұлы** Сабактастық- адамзат дамуының үйлесімділігі..... 43

владних структур, громадськістю провідних ідей реформування місцевого самоврядування, та визначення спільної ідеї щодо вдосконалення інституту безпосередньої та представницької демократії.

Література

1. Конституція України Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – С.141.
2. Батанов О. Концептуальні аспекти реформи конституційної моделі місцевого самоврядування в Україні / О. Батанов. – К.: Право України. – 2009. – №12. – с. 117-125.
3. Любченко П. Місцеве самоврядування в Україні: концептуальні підходи реформування / П. Любченко. – К.: Право України. – 2009.- №5. – с. 55-61.
4. Шахматова Т. Застосування принципів субсидіарності та пропорційності у процесі реформування місцевих органів влади в Україні / Т. Шахматова. – К.: Право України. – 2009. – №10. – с. 125-132.
5. Ярмиш О.Н. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник / О.Н. Ярмиш, В.О. Серьогін. – Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. – 653 с.

3. Заварюхин, Н. В. Очерки по истории мордовского края периода феодализма / Н. В. Заварюхин. – Саранск, 2009. – 247 с.
4. Димитриев, В. Д. История Чувашии / В. Д. Димитриев. – Чебоксары, 1959. – 500 с.
5. Мельников-Печерский, П. И. Очерки мордвы / П. И. Мельников-Печерский. – М., 2010. – 99 с.

К.и.н. Иванов В.В.,

Россия

Амурский Гуманитарно-Педагогический Государственный университет.

ФРАНКО-ЯПОНСКИЙ ВООРУЖЕННЫЙ КОНФЛИКТ В ИНДОКИТАЕ. ВЕСНА 1945 Г.

Поражение Франции в войне с фашистской Германией и подписание правительства Ф. Петэна акта о капитуляции 22 июня 1940 г. серьезно подорвали позиции Парижа в колониальных владениях на Дальнем Востоке. Этим не замедлила воспользоваться Япония, готовившаяся к масштабным территориальным захватам в Азиатско-Тихоокеанском регионе. В сентябре 1940 г. между правительством Виши и Токио было заключено соглашение о совместной защите Индокитая и размещении в северном Вьетнаме императорских войск. В 1941 г. под контролем Японии оказались морские порты, аэродромы, железные дороги региона. Фактически, это означало включение колониальных субъектов Франции – Вьетнама, Лаоса и Камбоджи в сферу военных и экономических интересов страны Восходящего солнца.

Значение Французского Индокитая для Японии заключалось в следующем:

1. Стратегически выгодное положение полуострова. В 1941 г. его территория использовалась в качестве плацдарма для агрессии страны Восходящего солнца в Юго-Восточной Азии.
2. Контроль над северными провинциями Вьетнама исключил снабжение гоминьдановского Китая оружием и сырьем по маршруту Хайфон–Юньнань.
3. Индокитай стал перевалочной базой в снабжении императорских войск, дислоцировавшихся в Бирме, Сингапуре, Малайе, Голландской Индии (Индонезии). Вьетнамские порты и аэродромы использовались японским Военно-Морским Флотом и его авиацией.
4. Наличие важных природных ресурсов и дешевой рабочей силы, в которых особенно нуждалась страна Восходящего солнца.

В 1941–1945 гг. между японскими и вишистскими колониальными властями сохранялся определенный паритет. Французская администрация Индокитая по-

своему використовувала окупацію колонії країною Восходящего солнца. Во Вьетнаме, Лаосе и Камбодже продолжали функционировать французские банки, торговые компании и предприятия. Присутствие японских войск было определенной гарантией от всплесков антиколониальных восстаний.

Вместе с тем, под давлением Японии администрации Индокитае пришлось пойти на некоторые территориальные уступки. Воспользовавшись поражением Франции, в ноябре 1940 г. Сиама (Таиланд) начал боевые действия на границе с Камбоджей. Несмотря на поражение тайской армии и флота в январе 1941 г., правительство Виши под давлением Токио было вынуждено заключить уничижительный мирный договор. В соответствии с условиями соглашения, провинции Камбоджа – Сисофан, Сиамреап, Кампонтхонм, Стынгтраен были переданы под контроль Бангкока [3, с.150].

Организация «Сражающаяся Франция», возглавляемая генералом Ш. Д'Голлем и представлявшая Францию в антигитлеровской коалиции, в качестве одной из главных стратегических задач рассматривала восстановление своего контроля в афро-азиатских колониях. В составе этого объединения был сформирован Комитет действия по Индокитаю, занимавшийся вопросами политики в Юго-Восточной Азии.

В 1943 г. при поддержке Великобритании на территории Индии были развернуты спецслужбы «Сражающейся Франции» («Джи», «Дижон»), занимавшиеся созданием во всех субъектах Индокитае подпольной разведывательно-диверсионной сети [5, с.440]. Ее основные структуры находились в Лаосе и Камбодже, которые не были оккупированы императорскими войсками. Работу спецслужб возглавлял штаб генерала Р.Ш. Блэзо, размещенный в Калькутте. Французы занимались разведкой, особенно наблюдением за военными объектами противника, местонахождением японских кораблей и самолетов. Они также наводили на цели в Индокитае бомбардировщики ВВС США, базировавшиеся в Индии, и английские, стартовавшие с аэродромов в Бирме. Помимо этого, нелегальные структуры «Сражающейся Франции» во Вьетнаме и Лаосе занимались сбором информации об антиколониальных организациях. С французскими коллегами активно сотрудничало подразделение британских командос «Force 136», осуществлявшее диверсии в Индокитае.

В 1943 г. Ш. Д'Голль поручил командующему французскими войсками в Индокитае генералу Э. Мордану возглавить сопротивление японцам. По мнению Д'Голля: «Если мы примем участие в борьбе, пусть на ее заключительной стадии, пролитая на земле Индокитае французская кровь даст нам сильные козыри. Будучи абсолютно уверенным, что, в конце концов, японцы совершат акт агрессии, я стоял за участие наших войск в военных действиях, даже несмотря на их безнадежное положение» [2, с.287]. Следовательно, Д'Голль изначально предвидел развитие и результат трагических событий, произошедших в Индокитае весной 1945 г.

Несмотря на вышеизложенное, Д'Голль не мог рассчитывать на полное подчинение колониальных войск в Индокитае «Сражающейся Франции». Весной

шого реформування. Насамперед це виражається в необхідності всебічного наукового осмислення перспективного розвитку муніципальної демократії у контексті конституційної, адміністративно-територіальної та інших реформ, які перманентно декларуються та ініціюються протягом останніх років.

На думку П. Любченка, практика діяльності органів місцевого самоврядування свідчить, що сучасне законодавство про муніципальну службу не повною мірою задовольняє зростаючі проблеми забезпечення реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина, ефективного виконання завдань та функцій місцевого самоврядування, не відповідає рівню зрілості громадянського суспільства, а тому стримує його розвиток. [3, с.59]

На думку О. Батанова, впровадження в Україні відомого світовій практиці принципу повсюдності місцевого самоврядування створило б правові умови для активізації життєдіяльності територіальних громад, чіткі територіальні межі їхньої муніципальної діяльності, сприяло б децентралізації публічної влади, розмежуванню функцій та повноважень центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. [2, с.120]

Важливим питанням, яке потребує свого подальшого врегулювання є відносини місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Варто зазначити, що повноваження місцевих державних адміністрацій не можуть бути делеговані органам місцевого самоврядування, тому бажано на конституційному рівні визначити засади функціонування місцевих органів виконавчої влади та принципи їх взаємовідносин із суб'єктами місцевого самоврядування.

Багато науковців, як вже зазначалося, займаються дослідженнями галузі місцевого самоврядування і пропонують власні пропозиції щодо вдосконалення відносин в цій сфері. Наприклад, на думку Т. Шахматової, важливим нововведенням в процесі реформування місцевих органів влади є застосування принципів субсидіарності та пропорційності. Адже саме ці принципи визнаються європейською спільнотою як основні принципи розбудови демократичної держави. [4, с.126].

Аналіз законопроектів, різних думок науковців, дає змогу зрозуміти, що на шляху становлення й розвитку наша держава потребує опрацювання власної концепції місцевого самоврядування, його інститутів, механізмів здійснення влади й розвитку демократії. На думку автора, проблема місцевого самоврядування в Україні, його системи, потребує свого поетапного вирішення. На жаль, різноманітність поглядів, ідей, законопроектів, не вирішують існуючих проблем, а інколи – породжують нові. Стає зрозумілим, що успіх розвитку місцевого самоврядування залежить як від законодавців, так і від його сприйняття і підтримки з боку громадськості, що є можливим лише за умови достатнього рівня довіри до місцевих рад та їх виконавчих органів.

Отже, імплементації нових норм в інституті місцевого самоврядування повинно передувати широке обговорення вченими, науковцями, представниками

Література

1. Шаповал В.М. Конституційне право зарубіжних країн / В.М. Шаповал. – К.: АртЕк, 2008.
2. Ріяка В. О. Конституційне право зарубіжних країн. Навчальний посібник / В. О. Ріяка. – К.: Юрінком Інтер. – 2002.
3. Конституційне (державне) право зарубіжних країн: Навч. посіб. / В.М. Бесчастний, О.В. Філонов, В.М. Субботін, С.М. Пашков; За ред. В.М. Бесчастного. – К.: Знання, 2007.

Процко М.М.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринiecь Ю.Л.

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

В умовах становлення та розвитку сучасної державності України, формування місцевого самоврядування виявилось одним із найбільш складних та суперечливих завдань. Адже на шляху демократичних процесів постав цілий комплекс політичних, економічних, соціальних, кадрових, психологічних та кадрових перепон. Реальна дієздатна муніципальна влада передбачає не лише конституційно-правове визнання прав територіальних громад, декларування самостійності місцевого самоврядування у вирішенні питань місцевого значення, не лише закріплення правових, соціальних та інших гарантій цієї самостійності, а й створення правових, організаційних, економічних, кадрових умов для реалізації завдань, порядку формування, структури, організації роботи органів місцевого самоврядування. Місцеве самоврядування, як принципово нова система організації публічної влади на місцях, є одним із атрибутів сучасного конституціоналізму та соціально-правової демократичної державності. Аналіз пріоритетних напрямків розвитку та реформування місцевого самоврядування в Україні є необхідно умовою для їх реалізації на практиці [5, с. 533]

Конституція України у ст.140 дає наступне визначення місцевого самоврядування: це право територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції й законів України. [1]

На думку багатьох вітчизняних науковців, таких як, О.Батанов, О. Кравчук, Я. Журавель, М. Баймуратов, В. Кравченко, П. Любченко, В. Кампо та інших, система місцевого самоврядування у сучасній Україні потребує свого подаль-

1944 г. правительство Виши заменило Э. Мордана генералом Ж.А. Эме. Однако Мордан не покинул Индокитай, а по приказу Д'Голля возглавил тайную миссию, занимавшуюся сбором информации о японских военных объектах, императорских ВМС и ВВС.

В 1943–1945 гг. одной из проблем во взаимоотношениях США, Великобритании и Франции стал вопрос о послевоенной судьбе колоний. Президент Ф.Д. Рузвельт убеждал Черчилля и Д'Голля в необходимости предоставления независимости своим афро-азиатским владениям [9, р.9-10]. В отличие от Англии, правительство которой, после некоторых колебаний, согласилось начать процесс деколонизации, лидер «Сражающейся Франции» решительно противился инициативам Ф.Д. Рузвельта, настаивая на сохранении статуса территорий, принадлежавших Третьей Республике [6, с.228].

Открытие США и Великобританией «второго фронта» в Западной Европе не замедлило отразиться на ситуации в Индокитае. В августе 1944 г. администрация Виши прекратила существование, властные полномочия во Франции перешли к Временному правительству Д'Голля. Несмотря на эти перемены, адмирал Деку продолжал занимать должность генерал-губернатора, но на его прежнюю лояльность Токио уже рассчитывать не мог.

После освобождения ВМС США Филиппин зимой 1945 г. морские коммуникации, связывавшие Японию с ее колониями в Юго-Восточной Азии, оказались перерезанными. В этой связи, Токио стремился, во что бы то ни стало удержать под своим контролем Индокитай.

Адмирал Деку оказался в сложной ситуации. Неизбежность поражения Японии была очевидна. Симпатии французов были на стороне Д'Голля. Война шла к концу, а глава «Сражающейся Франции», ранее объявленный правительством Петэна вне закона, стал признанным национальным лидером. Убежденные вишисты, естественно, не были намерены подчиняться Д'Голлю. Однако сотрудничать с японцами в дальнейшем они также не желали. Вместе с тем, Деку опасался репрессивных действий со стороны Токио.

В январе 1945 г. бывший губернатор Ланглад неоднократно тайно посещал Индокитай для изучения внутривластной ситуации в регионе. Он встречался с Деку и передал ему указания Д'Голля, в соответствии с которыми, адмирал должен был продолжать сотрудничать с Токио, но и не препятствовать действиям французских подпольных организаций. Ланглад, ознакомившись с положением в колонии, пришел к выводу о неизбежности военного выступления японцев с целью полного захвата власти в Индокитае.

В это же время в Париже состоялось заседание Комитета действия по Индокитаю, на котором обсуждалось положение в колонии. Генерал Жуэн, выступив на форуме, подчеркнул опасность франко-американских противоречий в Юго-Восточной Азии. В результате, французские представители Бонне и адмирал Фенар обратились к США с заявлением о том, что все вопросы, связанные с антияпонским Сопротивлением в Индокитае являются прерогативой Парижа [2, с.532].

8 февраля 1945 г. в Бразавиле генерал Д'Голль сделал программное заявление о будущей политике Франции в Индокитае. В соответствии с этим документом, колония должна была стать федерацией из пяти субъектов – Тонкин (северный Вьетнам), Аннам (центральный Вьетнам), Кохинхина (южный Вьетнам), Лаос, Камбоджа. Из данного проекта следовало, что политика Франции в отношении Индокитая оставалась неизменной.

Позиция Д'Голля по возможному развитию событий в Индокитае выглядела следующим образом: «Несмотря на заключенное между Токио и Виши соглашение о «совместной защите Индокитая», Япония не сомневалась, что в случае если союзные войска подойдут к границам Французского Союза, вишисты неизбежно займут их сторону, тем более, что правительство Виши уже не существовало и главной фигурой в Париже был генерал де Голль. По мнению японцев, он наверняка при первой же возможности отдаст приказ о начале военных действий против оккупантов. Хотя официально Индокитай не подчинялся правительству Французской Республики и в Сайгоне внешне господствовал дух коллаборационизма, японцы уже не питали никаких иллюзий. Было очевидно, что со дня на день они займутся ликвидацией местной администрации и дислоцированных в Индокитае французских воинских частей, причем сделают это самым непредсказуемым и жестоким образом» [2, с.186].

Таким образом, глава Франции еще раз убедился на неудачном финале конфликта с японцами. Тем не менее, он настаивал на силовом противостоянии императорским войскам. В начале февраля 1945 г. Д'Голль передал инструкции генералу Мордану на случай вооруженного выступления японцев против администрации Деку. Генерал должен был взять на себя функции главнокомандующего. Д'Голль подчеркивал: «Мое указание Мордану сводилось к тому, чтобы, в случае японского нападения, он затянул, насколько это возможно, сопротивление французских войск на индокитайской территории» [2, с.189].

В соответствии инструкциями Д'Голля, колониальные войска, дислоцировавшиеся в Аннаме и Кохинхине, должны были, рассредоточившись на мелкие группы, отступать в труднодоступные районы и вести партизанские действия. Основным силам французов, сосредоточенным в Тонкине на линии Ханой-Лайтяу, предписывалось отходить в Китай. Главной задачей колониальных войск являлось, придерживаясь оборонительной тактики, связать боями силы противника, как можно дольше.

Д'Голль подчеркивал, что в зависимости от активности колониальных войск они могут рассчитывать на поддержку ВВС США, базировавшихся в пров. Юньнань. 21 февраля 1945 г. Д'Голль подтвердил свое распоряжение. Таким образом, французский лидер, понимая бессмысленность сопротивления в случае нападения японских войск, приносил своих соотечественников в жертву собственным политическим амбициям. Колониальная группировка была обречена на разгром.

Непримиримая позиция правительства Д'Голля по проблеме будущей деколонизации вызвали негативную реакцию Америки и Великобритании. В феврале

поставити питання про довіру, якщо опиниться в меншості, тому для нього не так уже суттєво, чи буде піддано його законопроект значному коригуванню. Низка важливих законів (наприклад, закони про картелі або закони про добровольців) була прийнята парламентом у значно зміненій редакції порівняно з проектом, внесеним виконавчою гілкою влади.[1]

Бундестаг традиційно розглядає законопроекти в трьох читаннях. У найтиповішому випадку закон, пропонований кабінетом, направляється в Бундесрат, який дає свій висновок, а потім передається в Бундестаг. Рада старійшин вирішує, коли саме він повинен бути внесений до порядку денного пленарного засідання. Після встановлення терміну фракції у своїх робочих гуртках, а також на своїх пленарних засіданнях обговорюють його зміст і ухвалюють принципове рішення про подальшу процедуру. Потім урядовий проект направляється на перше читання до парламенту. Зазвичай він відразу передається на обговорення в комітети. Лише важливі політичні законопроекти негайно проходять перше обговорення в Бундестагу. Фаза проходження через комітети (на якій закон детально обговорюється відповідальним за нього комітетом за участю й інших компетентних комітетів) триває, як правило, декілька місяців.

У другому читанні спеціально призначений комітетом доповідач повідомляє зміст проекту і просить пленум, відповідно до рішення комітету, або прийняти його без змін, або внести корективи, або взагалі відхилити. Перед другим читанням фракції повинні точно знати, чи мають вони намір і в якій саме формі внести можливі пропозиції про поправки.[3]

Якщо цього не відбувається, за другим читанням безпосередньо йде третє. Якщо приймаються поправки до тексту закону, третє читання має відбутися пізніше. Більшість законів, що приймаються Бундестагом, можна вважати рутинними, оскільки під час їх прийняття в третьому читанні загального обговорення не проводиться. Лише політично важливі законопроекти виносяться в третьому читанні на загальну дискусію, яка завершується голосуванням, що і вирішує, чи стане цей проект законом.

Канцлер Федеральної Республіки Німеччина формально обирається Бундестагом за поданням Федерального Президента. У разі застосування нормальної процедури Федеральний Президент може зробити вибір лише між двома політичними діями, представленими для обрання обома великими партіями як кандидати на пост Канцлера. За результатами виборів і відповідно до домовленості між можливими партнерами по коаліції федеральному президенту залишається лише право запропонувати того кандидата, який, у більшості випадків, буде обраний парламентом. Як правило, це лідер сильної партії. Бундестаг має також контрольні повноваження стосовно уряду. Вони виявляються у формах інтерпеляції, усних питань, у роботі слідчих комісій, у праві вимагати відставки уряду.[2]

Монька Д.М.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринiecь Ю.Л.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПАРЛАМЕНТУ В НІМЕЧЧИНІ

Законодавча влада здійснюється парламентом, що складається з двох палат – Бундестагу і Бундесрату. Бундестаг, у складі якого 496 депутатів, обирається прямими виборами строком на 4 роки. У складі Бундесрату 41 обранець, і вони є членами уряду земель. Кожна земля має в Бундесраті від 3 до 6 голосів залежно від чисельності населення. Палати обирають своїх голів, які керують роботою депутатів, і утворюють постійні комітети. Засідання палат, як правило, є відкритими, якщо тільки депутати не ухвалить рішення про закриття засідання. Основний закон визначає коло питань виключної законодавчої компетенції федерального парламенту і конкуруючої компетенції федерації та земель. Крім того, ст. 75 Основного закону визначає питання, з яких парламент може видавати загальні розпорядження.[1]

Бундестаг виконує в конституційній системі федеративної республіки три головні функції: 1) є вирішальним органом формування уряду; 2) центром законодавчого процесу і 8) органом представництва всього німецького народу.

Законодавчий процес. Бундестаг є центральним органом законодавчого процесу. Фактично процес законодавства відбувається усередині трикутника: Федеральний уряд, Бундестаг і (зважаючи на федеральні інтереси) Бундесрат.

Законодавча ініціатива може виходити від усіх трьох органів, але від Бундесрату – лише зрідка, від Бундестагу – на чверть, а найчастіше – від Федерального уряду, тобто від його міністерств. Проте остаточне прийняття закону залишається за Бундестагом. Отже, законом стає лише те, що він приймає як закон. Підписання (оформлення) закону Федеральним Президентом – це формальний акт.

Процедура прийняття федерального закону: Законопроект приймається Бундестагом і відразу передається Бундесрату. Якщо Бундесрат не схвалить цього законопроекту, він може протягом двох тижнів зажадати скликання погоджувального комітету, в якому повинні бути представлені члени обох палат.[2] Якщо комітет запропонує які-небудь зміни до прийнятого законопроекту, його повинен повторно розглянути Бундестаг. Законопроект, схвалений вдруге, знову може відхилитися Бундесратом протягом тижня. Тоді законопроект направляється в Бундестаг утретє, і якщо за нього проголосує більшість членів Бундестагу, він вважається прийнятим.

Конституція не забороняє Бундестагу повністю переробити законопроект, запропонований урядом. У цьому випадку уряд не повинен піти у відставку або

1945 г. США прекратили поставки оружия французским спецслужбам в Индокитае. По свидетельству второго лейтенанта М. Готье, командира одной из разведывательных групп в Верхнем (северном) Лаосе: «Вскоре после Ялты, мы получили сообщение из Индии, что больше не будет никакой поддержки французских акций. Снабжение от «Force 136» внезапно прекратилось. Мы оказались отрезанными в Лаосе» [8, p.32].

Д'Голль опасаясь, что США при поддержке вьетнамских и лаосских националистов попытаются захватить власть в колонии, решил предпринять контрмеры. В Индокитае были десантированы десятки агентов «Сражающейся Франции» с указаниями колониальным подразделениям в случае высадки американских войск во Вьетнаме немедленно атаковать японские гарнизоны [10, p.159]. Главное намерение администрации Д'Голля – восстановить контроль Франции над колонией до прихода войск союзников. Понимая, что вооруженное выступление во Вьетнаме может встретить сильное сопротивление японцев, Париж отводил Лаосу роль основного плацдарма для подготовки своего возвращения в Индокитай. Кроме того, как уже упоминалось, в этом субъекте не было императорских войск.

В начале 1945 г. французские войска в Индокитае насчитывали 50 тыс. чел., из которых только 12 тыс. чел. были европейцами [2, с.188]. На них, в первую очередь, возлагались полицейские функции. Однако отдельным частям пришлось участвовать в коротких стычках с японцами на вьетнамо-китайской границе в 1940 г., а также в отражении нападения армии Сиама в январе 1941 г. Кроме того, в октябре 1944 г. колониальные войска жестоко подавили выступление вьетнамцев в районе Бакшон. Тем не менее, основные силы французской группировки в Индокитае не были готовы к боевым действиям.

Колониальные формирования т.н. «тонкинских стрелков», укомплектованные вьетнамцами, лаотянцами, тайцами и кхмерами, характеризовались весьма низким уровнем подготовки и дисциплины. Исключение составлял только 5-й пехотный полк Иностранного легиона – единственное подразделение, полностью укомплектованное европейцами. Уровень подготовки и дисциплины легионеров был несопоставимо выше, чем в других колониальных формированиях. Однако материальное оснащение оставляло желать лучшего. Французы располагали значительным объемом устаревшего и изношенного вооружения, снаряжения. Колониальные войска почти не имели бронетехники, исправных самолетов, автотранспорта. Военно-морские силы французов, состоявшие из нескольких устаревших кораблей, несли патрульную и таможенную службу.

Следует отметить, что даже наличие у администрации Деку боеспособных частей ВВС и ВМС не могло изменить ситуацию в их пользу. В первую очередь, потому что порты и аэродромы Индокитае активно эксплуатировались императорским флотом и морской авиацией. Малейшие приготовления по приведению кораблей и самолетов в боевую готовность немедленно насторожили бы японцев и повлекли ответные действия.

Слабое материальное обеспечение французских войск усугублялось их низким моральным уровнем. Личный состав колониальных частей не менялся в течение 6 лет и, не участвуя в боевых действиях, понес ощутимые потери от эпидемий и дезертирства. У некоторых военнослужащих завершился срок службы, но их не демобилизовали. Ни о какой плановой замене, по понятным причинам, не могло быть и речи. Некоторые солдаты и офицеры были готовы изменить присяге, чтобы оставить тяжелую, изматывающую службу в далекой колонии. Помимо вышеизложенного, дезертирство отдельных военнослужащих объяснялось политическими мотивами. Капитуляция Франции в 1940 г., активное сотрудничество колониальных властей с японцами вызывали недовольство и стремление присоединиться к антифашистскому Сопротивлению.

Судьба одного из «беглецов» стала похожа на бестселлер. Им был капитан ВВС П. Пуйяд. Будучи командиром истребительной авиаэскадрильи, он проходил службу в Камбодже, Аннаме, Тонкине. В октябре 1942 г. Пуйяд нелегально перелетел на устаревшем самолете в Китай. В феврале 1943 г. через Индию, Саудовскую Аравию, Судан, Чад, Нигерию, США он добрался до Лондона. Присоединившись к «Сражающейся Франции», майор Пуйяд был направлен в СССР, для прохождения службы в составе авиаэскадрильи «Нормандия». Участвовал во многих операциях, сбил 6 немецких самолетов. За мужество майор Пуйяд был награжден орденами боевого Красного Знамени и Александра Невского. В июне 1943–октябре 1944 г. он стал командиром этого подразделения, а затем возглавил полк «Нормандия-Неман» [4, с.68].

Следует добавить, что колониальные войска, рассредоточенные на территории Индокитая, были лишены возможности произвести перегруппировку. В течение войны не производились маневры. Боевая учеба находилась на низком уровне. За французами следили японцы, готовые пресечь любую передислокацию. Таким образом, колониальные части не могли представлять серьезной угрозы для императорской армии.

С начала оккупации Индокитая японцы не могли не понимать, что главной гарантией лояльности администрации Деку являлось развитие военной ситуации в Европе и на Тихом океане. В Токио не сомневались, что в случае вступления войск США и Англии в Индокитай, французы немедленно поддержат союзников. Это, несомненно, привело бы к потере важного стратегического плацдарма в Юго-Восточной Азии. Весной 1945 г. Япония приступила к решительным действиям по нейтрализации колониальных войск.

9 марта 1945 г. японские власти потребовали от адмирала Деку в Сайгоне и генерала Эме в Ханое полного подчинения и передачи под их контроль французских частей. Верховный комиссар и главнокомандующий ответили отказом и были арестованы. В Сайгоне японцы поступили более изощренно. Многие старшие офицеры колониальных войск были приглашены на банкет в местную администрацию, где их немедленно взяли под стражу и убили. Параллельно с этим,

Сьогодні в Болгарії склалися дещо специфічні відносини на міждержавному рівні з Грецією і Туреччиною. Греція розглядається болгарами як сусідня держава, яка найменше загрожує національній безпеці Болгарії. Контрастним є ставлення до Туреччини. Вона сприймається як найнебезпечніший сусід, який є джерелом зовнішньої загрози Болгарії, а також її європейській ідентичності. Туреччина виключається з європейської цивілізації, а болгарсько-турецький кордон вважається межею між двома різними і конфліктно співіснуючими світами. Тому є різке зростання суспільної потреби в допомозі суддівства та активність громадян у відстоюванні своїх прав і регулювання конфліктів. Сучасний європейський суд робить вагомий внесок у боротьбу зі злочинністю і зміцнення правопорядку, його діяльність сприяє вихованню у громадян поваги до закону і законності.

Викладене вище підтверджує, що Болгарія перебуває у стані очікування чергового етапу проведення судової правової реформи. Але перш ніж проводити реформування судової системи, треба чітко визначити цілі, які будуть досягнуті завдяки цим реформам. Їх метою мають стати створення належних правових умов, які б полегшували доступ громадян до системи судового вирішення суперечок та конфліктів, підвищили ефективність та прозорість діяльності судової влади, забезпечили реальні правові та інституційні гарантії охорони і захисту прав і свобод людини та громадянина. Фундаментом ефективної судової системи повинні стати принципи незалежності, доступності, верховенства права, справедливості та професіоналізму суддів.

Література

1. Закон про Конституційний суд // Държавен Вестник. 1991. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://constcourt.bg/LegalBasis#konstytutsyonnyyat_sъd_in_Bulgaria
2. Бутирський А.А. Судова система республіки Болгарія: зміст та особливості / А.А. Бутирський // Держава і право. – 2011. – Вип. 53. – С. 188-193. – Бібліогр.: 17 назв.
3. Ігнатенко Г.В. Конституція Республіки Болгарії. Перев. Г.В. Ігнатенка // Правознавство. – 1992. – № 1.
4. Неновски Н. Конституционный Суд в Болгарии / Н. Неновски, М. Жабинска. – Государство и право. – 1993. – № 9.

8 Конституції. У ній не вказано, до якої з гілок влади відноситься суд, а його правовий статус визначається нормами 8 глави, яка слідує за главою про місцеве самоврядування.[3]

До компетенції Конституційного суду входить обов'язкове тлумачення Конституції, вирішення питань про неконституційність нормативних актів, вирішення спорів про компетенцію між Народними зборами, Президентом і Радою міністрів.

Відповідно до ст. 149 Конституції Болгарії Конституційний Суд виносить рішення у спорах про законність обрання президента та віце-президента, народного представника. Конституційний суд складається з дванадцяти суддів, одна третина яких обирається Народним зібранням, одна третина призначається Президентом і одна третина обирається на загальних зборах суддів Верховного касаційного суду і Верховного адміністративного суду. Мандат суддів Конституційного суду триває дев'ять років. Склад Суду оновлюється кожні три роки [1].

Рішення Конституційного суду приймає більшістю голосів всіх суддів. Компетенція Конституційного Суду встановлюється тільки конституцією, в поточному законодавстві ці норми бути присутні не можуть. Головне завдання діяльності Конституційного суду полягає у забезпеченні верховенства конституції. Його повноваження не можуть бути розширені або звужені шляхом видання закону, тобто для зміни компетенції даного органу необхідне внесення змін до конституції.

Акти Конституційного суду остаточні. Усі рішення Суду приймаються кваліфікованою більшістю голосів з перевагою мінімум в 7 голосів та обов'язкові для всіх державних органів, юридичних осіб і громадян, також вони не можуть бути скасовані. Конституційний суд Болгарії не відноситься до жодної з гілок влади, а є органом, який здійснює тлумачення Конституції Болгарії та надає висновки щодо конституційності законів та підзаконних актів; Рішення є основними інструментами, через які Конституційний Суд вирішує питання та претензій щодо його компетенції. У резолютивній частині обґрунтування рішення опубліковують в «Офіційному віснику». Рішення є остаточними і обов'язковими для всіх державних органів, юридичних осіб і громадян. Вони вступають в силу через три дні після їх опублікування. Рішення, які мають індивідуальний характер (сперечка про вибори президента) вступають в силу у відповідності до нормативних актів – з моменту їх винесення судом.

Конституційний Суд забезпечує верховенство Конституції, дає висновок про відповідність Конституції укладених Республікою Болгарія міжнародних договорів по їх ратифікації, а також про відповідність законів загальноприйнятим, нормам міжнародного права і міжнародними договорами, за якими Болгарія є стороною. Він виносить рішення у спорах про законність обрання президента і віце-президента, встановлює обставини, при наявності, яких повноваження президента і віце-президента припиняються раніше, дає висновок про законність обрання депутата і законності виборів. [4]

императорские войска быстро разоружили колониальные подразделения в Сайгоне. С арестованными французами японцы поступали весьма жестко. Военнослужащие были интернированы в концентрационных лагерях. Два высокопоставленных чиновника Э.Р. Комон и К. Афаль были публично казнены за отказ подписать официальный документ о капитуляции.

Миссия Мордана, давно находившаяся в поле зрения японских спецслужб, была разгромлена, а ее глава взят под стражу. Главным представителем правительства Д'Голля в Индокитае был назначен генерал К.А. Сабатье. Однако, единственное, что он успел сделать, срочно выехать из Ханоя в Лайтяу. Только этим генерал избежал пленения. Во Вьетнаме, Лаосе и Камбодже развернулись массовые аресты французов. Всех захваченных помещали в концлагеря, где они содержались до конца войны. Под контроль японцев перешли французские предприятия, банки, склады, шахты.

Фактически изолировав командование противника в Ханое и Сайгоне, японцы приступили к разоружению колониальных войск. Французы оказались в безнадежном положении. Ряд подразделений капитулировал, не оказав сопротивления. Пограничные части, расквартированные в Тонкине, выполняя приказ Мордана, не сложив оружия, отступили в китайскую провинцию Юньнань. Так поступили гарнизоны майора Роля и капитана Понтиша [5, с.436]. Немногие французские военные корабли ушли в порты Китая.

Личный состав большинства военных баз в Лаосе также, либо сдался японцам, либо отступил в Китай. Нежелание французов сражаться нередко сочеталось с обычной трусостью. Командир роты Иностранного легиона, охранявшей военные склады в поселке Кханг Кхай (Верхний Лаос), капитан Баттестини, получив известия о действиях японцев, приказал своему подразделению погрузить личные вещи на вьючных лошадей и отступить в Китай [8, р.32]. Объект остался без охраны. Положение спасла группа диверсантов второго лейтенанта Готье. 14 марта она прибыла в Кханг Кхай и взорвала склады, чтобы их содержимое не досталось императорским войскам.

Нежелание определенной части военнослужащих колониальных войск сражаться объяснялась неясностью обстановки, очевидным превосходством японцев. Французы понимали, что война шла к финалу и не желали рисковать понапрасну. Д'Голль дал собственное определение этим настроениям: «Сражения, пришедшие вдруг на смену долгому периоду сомнений, велись в психологически трудных условиях: на людей угнетающе действовали неприятные открытия, изоляция, нехватка вооружения, впечатление, что до Бога слишком высоко, а до Франции слишком далеко» [2, с.191].

Несмотря на отсутствие единого командования, низкую боеспособность и превосходство противника, большая часть французских войск оказала упорное сопротивление японцам. Азиатские солдаты, за малым исключением, отказались сражаться и дезертировали; некоторых пришлось обезоружить силой. В течение не-

скольких недель оборонялись гарнизоны Ханоя, Хайфона, Хюэ; французские опорные пункты в провинциях Каобанг, Лаокай, Монгкай. Небольшой гарнизон г. Винь сражался до 24 марта. На рубеже р. Бассак бои продолжались до 1 апреля [2, с.189-190]. В ряде случаев французы контратаковали противника. В маленьком горном селении Дьенбьенфу они даже оборудовали полевой аэродром. С него стартовали два отремонтированных самолета «Potez-25» для ведения разведки и штурмовки японцев. За полтора месяца боев они совершили десятки вылетов [7, р.23].

Следует учесть, что вследствие изолированности и удаленности от северных границ с Китаем, части, расквартированные в Аннаме и Кохинхине, не имели шансов на прорыв. Изначально они были обречены на поражение. К этому следует добавить, что французы по понятным причинам не могли рассчитывать на помощь местного населения, ненавидевшего колонизаторов.

Высокие боевые качества продемонстрировал сводный отряд, возглавленный командиром 5-го полка Иностранного легиона, генералом М.Ж. Алессандри. Ядро формирования составляли военнослужащие Иностранного легиона. В течение 57 дней отряды Алессандри, умело маневрируя в междуречье рек Черная и Красная, вели бои с японцами [2, с.190]. Как было предписано Д'Голлем, французы использовали партизанские приемы борьбы.

В конце марта 1945 г. части 5-го полка, убедившись в бесперспективности дальнейшего сопротивления, начали отступление в Китай. Трудный переход в горно-лесистой местности продолжался почти три недели. Легионеры испытывали нужду во всем. Их преследовали мобильные части японцев, с которыми приходилось вести тяжелые бои. Во время перехода проявлялись и героизм, и малодушие. Некоторые солдаты и офицеры, не выдержав трудностей, сдавались в плен. Другие сражались до конца.

В арьергарде 5-го полка Иностранного легиона следовал 2-й батальон, в котором служил бывший командир Кубанского Корниловского конного полка армии А.И. Деникина, лейтенант Ф.И. Елисеев [1, с.587-588]. Будучи раненым, он умело командовал взводом легионеров, участвовал во многих боях. 2 апреля 1945 г. Елисеев добровольно вызвался прикрывать отход батальона. Русский офицер выполнил задание, но в бессознательном состоянии был взят в плен. Несмотря на то, что японцы, как правило, добивали раненых легионеров, Елисееву сохранили жизнь. Враги по достоинству оценили его мужество.

Благодаря подвигу русского лейтенанта и его товарищей, изрядно поредевшие части 5-го полка прорвались в Юньнань. Приказом генерала Сабатье, назначенного командующим французскими войсками в Китае, от 9 апреля 1945 г. лейтенант Елисеев, числившийся пропавшим без вести, был награжден Военным крестом 2-й степени с золотой звездой на ленте [1, с.588].

Японское командование не ожидало встретить столь упорное сопротивление со стороны французов, боеспособность которых они оценивали весьма низко. Следует также учесть, что Токио не мог сконцентрировать в Индокитае достаточ-

привести до втягнення всіх судових органів, незалежно від їх юрисдикції і рівня, в постійні судові спори з питань процедури з тими ж учасниками процесу, справи яких вони вирішують як орган правосуддя [3].

Отже, з метою здійснення правосуддя законодавство регламентує правила судочинства, закріплюючи основні процесуальні норми, необхідні для діяльності будь-якого суду, зокрема порядок підготовки справ до розгляду, витребування доказів, їх дослідження, розгляд справи, порядок виготовлення протоколу судового засідання, постановлення рішення та його оскарження.

Література

1. Про судоустрій та статус суддів: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 41-42, № 43, № 44-45. – С.529.
2. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 23. – С.176.
3. Конституція України // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №30. – С. 141.

Масло Н.М.

Національний авіаційний університет, Україна
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринцев Ю.Л.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД БОЛГАРІЇ – ОРГАН КОНСТИТУЦІЙНОГО КОНТРОЛЮ

Конституційне правосуддя є важливою складовою демократичної організації влади. Саме конституційний судовий контроль за правовим змістом нормативних актів є класичним проявом дії механізму стримувань і противаг, у процесі застосування якого Конституційний Суд має юридичну можливість активно впливати на правові акти законодавчої та виконавчої гілок влади. З огляду на це роль суддів, зокрема суддів Конституційного Суду Болгарії, у здійсненні державної політики повинна бути дієвою і впливовою.

Болгарія – парламентська республіка, єдина держава з місцевим самоврядуванням. Судова влада захищає права і законні інтереси громадян, юридичних осіб і держави. Це система судових органів держави, які здійснюють правосуддя від імені народу. В країнах з романською правовою системою, до яких відноситься Болгарія конституційний контроль виділяється у самостійний інститут. [2]

Спеціалізованим органом конституційного контролю в Болгарії є Конституційний суд. Новий орган, невідомий раніше болгарському праву є спеціалізованим елементом конституційного контролю та стоїть окремо від усіх трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої та судової. Статус даного органу регулює глава

чинства. Правосуддя має місце тоді коли суд повністю з'ясував усі істотні обставини справи, правильно застосував закон і постановив законне, обґрунтоване і справедливе судове рішення у справі.

У статті 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» відтворено положення статті 124 Конституції України. Суд є єдиним органом держави, який здійснює від її імені правосуддя. Ніякий інший орган держави, крім суду, призначеного у відповідності із законом, не вправі взяти на себе функцію здійснення правосуддя і не вправі постановити іменем України вирок або інше судове рішення у кримінальній, цивільній, господарській, адміністративній справі, справі про адміністративне правопорушення. Функції суду не можуть бути делеговані іншому органу або посадовій особі [1].

Навіть в умовах введення на території надзвичайного стану правосуддю здійснюють суди, що утворені відповідно до Конституції. Забороняється на такій території утворювати позасудові органи або інші суди, а також спрощувати форми судочинства у діючих судах [2].

Ніякий інший орган не має таких можливостей, як суд, для прийняття судового рішення. Суд здійснює правосуддя у формі розгляду і вирішення справи в судовому засіданні на підставі безпосереднього, всебічного, повного, об'єктивного дослідження обставин справи в умовах гласності та усності судового розгляду, змагальності і рівноправності сторін. У судовому розгляді реалізується у системі засад правосуддя, гарантуються права учасників процесу, безпосередньо досліджуються докази. Це забезпечує найбільші можливості саме для суду щодо встановлення обставин кожної справи.

Положення про те, що правосуддя здійснюється виключно судами, означає також, що судові рішення після набрання ними законної сили набувають обов'язкового характеру. Скасувати або змінити судове рішення вправі тільки вищестояща судова інстанція з додержанням суворих процесуальних правил і гарантій, які захищають права і охоронювані законом інтереси осіб, суспільства і держави.

Конституційний Суд України є єдиним органом конституційної юрисдикції в Україні, який вирішує питання про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і дає офіційне тлумачення Конституції України та законів України [3].

Слід зазначити, що аналізуючи положення статей: 6, 55, 124 та 129 Конституції України, можна дійти висновку, що оскільки зазначеними нормами суд визначено як особливий орган державної влади, з особливим видом діяльності, з додержанням певних процесуальних норм та компетенцію – як гарант реалізації прав і свобод особи, то обмеження його компетенції в процесуальних питаннях при здійсненні правосуддя є неприпустимим. З урахуванням цього суд, здійснюючи повноваження у сфері правосуддя в одній справі й одночасно бути стороною (відповідачем) в іншому процесі за позовом (скаргою) учасника процесу, спір якого цей суд вирішує. Інше бачення цього питання щодо тлумачення ст. 55 Конституції України не відповідало б принципам незалежного суду та демократичної держави і могло б

ные силы, чтобы одновременно разгромить врага во всех субъектах колонии. Подобное положение объяснялось тем, что японские войска были рассредоточены по территории Вьетнама. Еще сложнее было разоружить колониальные части в Лаосе и Камбодже. Однако в этих субъектах главным врагом императорских войск стали расстояния, бездорожье, тяжелые климатические условия, а не стойкость противника. В ходе тяжелых боев во Вьетнаме в марте-апреле 1945 г. японская армия понесла ощутимые потери: 200 офицеров и 4 тыс. солдат убитыми [2, с.191].

В ходе франко-японского конфликта в Индокитае весной 1945 г. США отчетливо продемонстрировали предвзятое отношение к французскому участию в боевых действиях в Юго-Восточной Азии. Американские ВВС, базировавшиеся на юге Китая, не оказали поддержки колониальным войскам в Тонкине и Лаосе, т.к. сами оказались в полосе японского наступления. Несмотря на неоднократные обращения Д'Голля к США, Вашингтон отказал Парижу в содействии по переброске в Индокитай войск, дислоцировавшихся в Африке и на Мадагаскаре. Генерал К.А. Сабатье, прибыв в Лайтяу, установил контакт с командованием ВВС США, но его просьбы о помощи также оказались безрезультатны [2, с.190].

Однако, следует признать, что претензии Парижа в адрес Вашингтона некорректны по следующим причинам:

Во-первых, ВВС США технически не могли осуществить быструю передислокации французских войск из африканских колоний в Индокитай в силу его значительной удаленности.

Во-вторых, прибытие подкреплений не могло кардинально изменить военно-политическую ситуацию на полуострове.

В-третьих, организация «воздушного моста» для доставки французам оружия, боеприпасов, эвакуации раненых была невозможна. Части 14-й американской воздушной армии, базировавшиеся в южном Китае, имели ограниченный радиус действия и не могли помочь французским войскам в Аннаме и Кохинхине. Все аэродромы в Тонкине были под контролем японцев. Сброс грузов на парашютах также исключался. Американское командование не владело полной информацией об оперативной обстановке во Вьетнаме в марте 1945 г. Как уже упоминалось, некоторые колониальные части сложили оружие сразу же после получения японского ультиматума. Французские подразделения, оказавшие сопротивление, часто меняли место дислокации. Со многими из них у американцев не было надежной связи. Следовательно, сбрасывать контейнеры с оружием означало рисковать самолетами и экипажами при весьма малых шансах, что груз попадет по назначению.

Командующий 14-й воздушной армией США генерал-майор К.Л. Ченнолт, проигнорировав приказы свыше, принял решение поддержать союзников. Американский транспортный самолет доставил на аэродром в Дьенбьенфу небольшой объем грузов для французских частей. Однако это было, скорее исключением, чем спланированной операцией [7, р.23].

Таким образом, усилия правительства Ш. Д'Голля по восстановлению колониального господства Франции в Индокитае в первой половине 1945 г. закончились поражением. В ходе двухмесячной вооруженной борьбы Японии удалось установить полный контроль над полуостровом, имевшим важное стратегическое значение. Однако незначительный локальный успех императорских войск не мог повлиять ни на общий ход боевых действий в Азиатско-Тихоокеанском регионе весной-летом 1945 г., ни на дальнейшую судьбу страны Восходящего солнца. Для французов открытое вооруженное выступление против японцев имело, в большей степени, моральное значение.

По мнению Д'Голля: «На тот момент было неоспоримым, что свою лепту Франция внесла в эту победу боями в Индокитае... Одержанные победы и принесенные жертвы обретали лишь большую ценность. Моральный капитал нации складывался в том числе, и из страданий ее солдат» [2; с.191].

Кроме того, нельзя сбрасывать со счетов и международный фактор. Как уже упоминалось, в течение 1943–1945 гг. США интенсивно вынашивали идею о послевоенной деколонизации английских и французских владений. Американские спецслужбы поддерживали контакты с национально-освободительными движениями во многих странах Юго-Восточной Азии. Следовательно, сопротивление колониальных войск против установления абсолютной власти Японии над субъектами Индокитае должно было продемонстрировать стремление Франции удержать под контролем дальневосточные колонии не только Белому дому, но и национально-освободительным силам Вьетнама, Лаоса, активизировавшимся весной 1945 г.

Д'Голль сделал неутешительный вывод: «Как бы ни были тяжелы локальные последствия такого акта со стороны японцев, я должен признаться, не возражал против начала военных действий в Индокитае, учитывая французские национальные интересы. Помня об ударах, нанесенных престижу Франции в этом регионе в результате политики, проводимой правительством Виши, зная настроение населения стран, входящих во Французский Союз, предвидя разгул националистических страстей в Азии и районах к югу от нее, учитывая недоброжелательное отношение союзников, особенно американцев к нашему присутствию на Дальнем Востоке, я придавал решающее значение нашему участию в качестве воюющей стороны в этом конфликте до его полного разрешения. Без этого политики, военные и общественное мнение всех стран договорятся между собой и решительно потребуют нашего ухода из региона. Напротив, если мы примем участие в борьбе, пусть на ее заключительной стадии, пролитая на земле Индокитае французская кровь даст нам сильные козыри. Будучи абсолютно уверенным, что в конце концов японцы совершат акт агрессии, я стоял за участие наших войск в военных действиях, даже несмотря на их безнадежное положение» [2, с.187].

Таким образом, для Парижа вооруженный конфликт с Японией не имел военного значения. События во Вьетнаме, Лаосе и Камбодже весной 1945 г. стали своеобразным прологом к началу освободительного движения в этих субъектах,

вся система правовых засобів захисту прав, свобод та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Саме суду належить керівна роль в судовому процесі. При цьому автор хоче наголосити на тому, що діяльність суду обов'язково має відбуватись в тих межах, які визначені законодавством.

Суд є тим суб'єктом процесу, який здійснюючи правосуддя переслідує ту публічно – правову мету, яка вказана йому законом, а саме справедливий, неупереджений та своєчасний розгляд і вирішення справ з метою захисту прав, свобод чи інтересів осіб.

Література

1. Конституція України (28 червня 1996 р.). Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України. – К., 1997. – 80 с.
2. М. Бородин Роль і значення органів суддівського самоврядування у становленні незалежної судової влади в Україні / М. Бородин, Д. Луспенник. – К.: Право України. – 2005. – № 3.
3. Цивільний процесуальний кодекс України. – К.: Атіка, 2004. – 160 с.
4. Комаров В.В. Суб'єкти цивільного процесуального права: текст лекцій / В.В. Комаров, П.І. Радченко. – Харків: юрид. ін – т, 1990. – 52 с.
5. Советский гражданский процесс. Отв. ред. К.И. Комиссаров, В.М. Семенов. – М.: «Юридическая литература», 1978. – 325 с.
6. Гетманцев О.В. Про вдосконалення способів правового впливу на цивільні процесуальні відносини / О.В. Гетманцев. – К.: Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України. – 2002. – № 2. – С. 76-79.

Лукашенко Т.О.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринцев Ю.Л.

КОНСТИТУЦІЙНЕ СУДОЧИНСТВО, ЯК ОДНЕ З ФОРМ ЗДІЙСНЕННЯ ПРАВОСУДДЯ

У системі поділу державної влади однією з її гілок згідно зі ст. 6 Конституції України є судова влада, призначення якої полягає в захисті прав і свобод людини і громадянина. Існування самостійної гілки судової влади поряд із законодавчою та виконавчою – це необхідний атрибут будь-якої демократичної держави.

Судова влада реалізується здійсненням правосуддя у формі цивільного, господарського, адміністративного, кримінального, а також конституційного суду-

Відповідно до ст. 5 Цивільного процесуального кодексу (далі ЦПК), правосуддя в цивільних справах здійснюється на засадах рівності громадян перед законом і судом незалежно від їх походження, соціального та майнового стану чи інших обставин [3]. При цьому основна діяльність суду при здійсненні правосуддя повинна бути спрямована на встановлення об'єктивної істини по кожній конкретній справі, для всебічного і повного з'ясування обставин справи з метою ухвалення справедливого і законного рішення. Під час розгляду і вирішення цивільних справ суд посідає особливе місце серед суб'єктів цивільного процесу, виключно суду належить основна, керівна роль при здійсненні правосуддя [4, с. 21, 22]. Дане положення є загальноновизнаним в науці цивільного процесуального права, оскільки саме суд (суддя), є виключним носієм судової влади і виконує функцію здійснення правосуддя з метою захисту прав, свобод та законних інтересів осіб і наділяється для цього, владними повноваженнями. Домінуючий стан суду підтверджується також тим, що кожна зі сторін (позивач або відповідач) може вплинути на інтереси протилежної сторони тільки через суд, оскільки діяльність як одного так і іншого полягає лише в тім, щоб своїми діями зумовити відповідну поведінку суду.

Вивчаючи питання визначення ролі і місця суду в механізмі захисту прав особи варто звернути увагу на процесуальні аспекти його діяльності. Так, діяльність суду, як суб'єкта цивільного процесу, врегульована нормами цивільного процесуального законодавства та іншими законами. При здійсненні правосуддя суд наділяється цивільними процесуальними правами і обов'язками, які в сукупності називаються повноваженнями. Сукупність повноважень складають компетенцію суду [5, с. 60]. Саме компетенція суду в цивільному процесі відображає владний характер його прав та обов'язків, які здійснюються ним [6, с. 77]. Компетенція суду це сукупність передбачених законом прав, обов'язків і відповідних їм процесуальних дій. Отже, компетенція суду це ключове поняття, яке характеризує межі і напрямки діяльності суду. При цьому повноваження суду щодо розгляду і вирішенню справ можуть здійснюватися як суддею одноособово так і колегіальним судом. Згідно ст. 129 Конституції України судочинство провадиться суддею одноособово, колегією суддів чи судом присяжних [1]. ЦПК деталізує і уточнює, що цивільні справи у судах першої інстанції розглядаються суддею одноособово, а у випадках передбачених процесуальним законом колегією у складі одного судді і двох народних засідателів, у судах апеляційної інстанції цивільні справи розглядаються колегією у складі трьох суддів, а в касаційній інстанції – у складі п'яти суддів [3, с. 18]. Якщо процесуальним законом передбачено колегіальний розгляд тієї чи іншої справи то всі основні, вирішальні процесуальні дії здійснюються судом саме колегіально.

Як висновок хочемо зазначити, що на сучасному етапі розвитку і становлення незалежної української держави значна увага з боку як науковців так і законодавців приділяється визначенню механізмів діяльності суду при здійсненні правосуддя. Суд – це та основа, той головний елемент навколо якого будується

колониальной войне 1946–1954 гг., завершившейся поражением Франции и образованием в Индокитае независимых государств.

Литература:

1. Балмасов С. Иностранный легион. – М.: Яуза, Эксмо, 2004. – 768 с.
2. Д'Голль Ш. Военные мемуары. Спасение 1944–1946. – М.: АСТ, 2004. – 800 с.
3. История Кампучии. – М.: Наука, 1981. – 253 с.
4. Лукашин В.И. Против общего врага. – М.: Воениздат, 1976. – 191 с.
5. Можейко И.В. Западный ветер – ясная погода./И.В. Можейко. – М.: ООО «Издательство АСТ», 2001. – 541 с.
6. Молчанов Н. Генерал Де Голль. – М.: Международные отношения, 1988. – 480 с.
7. Fall B.B. Hell in Very Small Place. The Siege of Dien Bien Phu. Da Capo Press, 2003. – 513 p.
8. Hamilton-Merritt J. Tragic Mountains. The Hmong, the Americans, and the Secret Wars for Laos, 1942–1992. Indiana University Press, 1999. – 580 p.
9. Herring G.C. America's Longest War. The United States and Vietnam, 1950–1975. – N.Y.: Mc. Graw-Hill. Inc., 1996. – 354 p.
10. Karnow S. Vietnam. A history. – N.Y.: Pimlico, 1996. – 768 p.

HISTORIE VĚDY A TECHNICI

Горошко А.І.

*студента Полтавського національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка, факультет інформаційних
та телекомунікаційних технологій та систем*

Вітринська О.В.

старший викладач кафедри історії

Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

АВАРІЯ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС – ПОМИЛКА НАУКОВЦІВ ПЛАНЕТАРНОГО МАШТАБУ

Актуальність дослідження.

Масштаби аварії на Чорнобильській АЕС виявились дуже великими. На їх подолання уже затрачені і витрачаються суттєві ресурси. Значні території на довгий час втрачені для звичайної господарської діяльності. Десятки населених пунктів втратили мешканців і перетворились на мовчазні монументи катастрофи. Бо вона зачепила долі мільйонів людей. Десятки тисяч втратили здоров'я, а багато – і життя. Страшна ціна за помилки, допущені при розробці реакторів РВПК-1000. Повільність в усуненні дефіцитів безпеки РВПК-1000 пояснити важко, але сукупність недбалості з недоліком знань стали однією з корінних причин аварії. Беззаперечним фактом є й те, що важливі для безпеки деталі свідомо не доводились до операторів. Персонал нічого не знав про аварію на Ленінградській АЕС 1975 року та інші експлуатаційні інциденти. Один із найважливіших принципів безпеки – урахування негативного досвіду експлуатації однотипних енергоблоків – ігнорувався[1].

Аварія завдала вагомого удару ядерній енергетиці в усьому світі, на багато років загальмувала її розвиток [2]. Вона показала, що проблеми, які можуть виникнути в результаті помилки оператора або творців атомної електростанції виходять за національні межі. Відповідальність за безпеку ядерної енергетики переросла у відповідальність перед світовим співтовариством. І це стосується не тільки авторів ядерної установки і експлуатуючого її персоналу, а й національних регулюючих органів і вищих ешелонів державного управління[3].

Зв'язок з дослідженнями інших науковців в цій сфері. До важливих причин аварії слід віднести режим секретності, у якому існували радянська ядерна наука і техніка. Безсумнівно, саме від такого режиму постраждала, перш за все, радянська сторона. Створюючи навкруги ядерної енергетики своєрідну «залізну завісу», СРСР втрачав можливість співставити свої розробки з тим, що робиться в інших країнах світу[5].

Література

1. Конституція України : 28 червня 1996р. №254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – с.46.
3. Про захист персональних даних: закон Верховної Ради України від 01.06.2010 № 2297-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2297-17/page>
4. Загальна декларація прав людини ООН; Декларація, Міжнародний документ від 10.12.1948 [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_015
5. Иванский В. П. Теоретические проблемы правовой защиты частной жизни в связи с использованием информационных технологий: Автореф. канд. дисс. М., 1998. С. 6.
6. Шахов Н. И. Теоретико-правовые основы функции обеспечения государством права на неприкосновенность информации о частной жизни: автореф. дис. канд. юрид. наук. Краснодар, 2008. С. 8.

Кучеренко І.А. та Кондратчук С.А.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринцев Ю.Л.

ДІЯЛЬНІСТЬ СУДУ У МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ

Стаття 55 Конституції України проголошує, що права людини і громадянина захищаються судом [1]. Конституційне право на судовий захист може бути реалізовано шляхом звернення до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.

Суд (суддя) є основною ланкою судової влади в державі, завданням якого є здійснення правосуддя. Конституцією України, Законом України «Про судоустрій та статус суддів» закріплено самостійність судової влади, основні принципи її здійснення, затверджено статус суддів, механізм їх призначення та звільнення тощо. Закріплення на законодавчому рівні цих положень передбачено судово – правовою реформою, метою якої є створення незалежної судової влади, здатної відправляти правосуддя на високому професійному, якісно новому рівні. Однак проведена судова реформа не виправдала усіх сподівань. Склалась тривожна ситуація, коли в Україні судів і суддів все більше і більше, а справи з правосуддям не покращуються [2, с. 19].

телезв'язку, специфічних телефонних послуг (1995); захисту медичних і генетичних даних (1997); захисту персональних даних при зборі та обробці в статистичних цілях (1997) [4].

Ці акти встановлюють основні принципи збору, зберігання, використання і поширення інформації персонального характеру, які рекомендується включати в національне законодавство у сфері захисту персональних даних.

В Україні, контроль у сфері захисту персональних даних здійснюється Уповноваженим Верховної Ради з прав людини, шляхом проведення перевірок фізичних осіб, фізичних осіб – підприємців, підприємств, установ і організацій усіх форм власності, органів державної влади та місцевого самоврядування, що є володільцями та/або розпорядниками персональних даних. Перевірки можуть бути планові, позапланові, виїзні та безвиїзні.

Процедура проведення перевірок встановлена порядком здійснення Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних, затвердженим наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини №1/02-14 від 08 січня 2014р.

За результатами перевірок складаються акти перевірки додержання вимог законодавства про захист персональних даних, на підставі яких у випадку виявлення порушень складається припис про їх усунення, або протокол про адміністративне правопорушення.

Таким чином, персональні дані це дуже важлива інформація тому, що вона представляє собою будь-які данні, що відносяться до певного суб'єкту персональних даних, у тому числі його прізвище, ім'я, по батькові, рік, місяць, дату і місце народження, адреса, сімейний, соціальне, майнове становище, освіти, професію, доходи, іншу інформацію. Персональні дані повинні бути, дуже добре захищені комплексом заходів, що вживаються операторами з протидії несанкціонованому використанню персональних даних, що включають організаційно адміністративні та технічні методи захисту.

Не дивлячись на усвідомлене розуміння піднятої проблеми як законодавчими, так і державними і комерційними організаціями, персональні дані все-таки схильні витоку інформації, збиток від яких часом оцінюється дуже вражаючими цифрами.

Багаторазово зростаючий обсяг інформації обмеженого доступу, в тому числі і персональних даних, вимагають особливої відповідальності при вирішенні питань регулювання відповідних правовідносин. Вихідним принципом при цьому має стати забезпечення інформаційної безпеки громадянина, захист його особистих прав в умовах інформатизації суспільства. Використання персональних даних повинне служити основним завданням – підвищенню ефективності функціонування основних інститутів державної влади, оскільки вища мета держави, закріплена в Конституції України, – визнання, дотримання та захист прав і свобод людини і громадянина [1].

Достатньо навести один приклад. У світовій практиці вже у 60-х роках минулого сторіччя стало звичним перед прийняттям рішення про будівництво АЕС проводити якісний аналіз її безпеки. Американський стандарт RG 1:70, що регламентує вимоги до структури і змісту звіту, став зразком для світового ядерного співтовариства. Нічого подібного в СРСР не було, і практика ліцензування АЕС в була відсутня. Країна надзвичайно відстала у аналізі безпеки, його математичного забезпечення. Науковий світ далеко пішов уперед у методології аналізу не тільки проектних, а й позапроектних аварій. Чорнобильська трагедія відкрила очі на цей неприємний факт, і тільки у середині 80-х років започаткувалась практика ліцензування АЕС, розробки і надання до регулюючих органів обґрунтування безпеки нових і діючих ядерних енергоблоків.

Негативну роль у створенні умов відіграла не тільки міжнародна самоізоляція. Ядерна енергетика повністю була закритою від громадського контролю у власні країні. І це також є однією з корінних причин аварії.

Виділення невирішеної частини проблеми. Аналіз того, що відбулось 26 квітня 1986 року на Чорнобильській АЕС – не повинен бути звернений у минуле. Головне – винесення уроків для ядерної безпеки у майбутньому, запобігання самої можливості повторення аварії на інших енергоблоках.

Мета дослідження: оцінити аналіз причин виникнення аварії на Чорнобильській АЕС, який проводився різними міжнародними науковими товариствами та узагальнити причини її виникнення.

Виклад основного матеріалу. Аналіз причин аварії проводили організації та окремі спеціалісти, як у колишньому СРСР, так і за його межами[4]. Можна сформулювати такі головні причини, що зумовили передаварійний стан реактора і катастрофічне зростання його потужності:

- перед аварією реактор був у такому фізичному і теплогідравлічному стані стабільності, який могли порушити навіть незначні збурення. Такий стан реактора виник до початку випробувань режиму вибігу генератора. Усі параметри реактора перед початком випробувань, окрім оперативного запасу реактивності, були у межах, дозволених технологічним регламентом;

- безпосереднім імпульсом для виникнення аварії стало введення в дію системи аварійної зупинки реактора, що через недосконалу конструкцію стержнів регулювання і захисту призвело до введення в реактор позитивної реактивності і початку розгону потужності;

- цей розгін набрав катастрофічного масштабу через великий паровий коефіцієнт реактивності, який властивий реакторам великої потужності каналним (РВПК-1000). Вплив його особливо великий на низькому рівні потужності.

Повертаючись до аварії, вважаємо, слід коротко надати інформацію про розвиток подій 25-26 квітня 1986 року на енергоблоці №4 Чорнобильської АЕС, які призвели до аварії. Зниження потужності енергоблоку для виводу його у плановий ремонт було розпочато близько 1-ої години ночі 25 квітня, і до 4 години ранку потужність енергоблоку була стабілізована на рівні 50% від номінальної.

Було розпочато підготовку до проведення випробувань і виводу в ремонт. Однак, о 14 годині надійшла команда диспетчера енергосистеми подовжити роботу енергоблоку на 50% рівні від номінальної до проходження максимуму навантажень. Дозвіл диспетчера на зупинку енергоблоку було отримано тільки о 23 год. 10 хв. Слід відзначити, що протягом кількох годин (від 7.00 до 14.00) розрахунковий оперативний запас реактивності був нижче допустимого, але головний інженер АЕС на підставі інформації щодо стану обладнання, керуючись технологічним регламентом, дозволив роботу енергоблоку на потужності.

В 00 годин 28 хв., під час штатної операції переходу з однієї системи регулювання на іншу, старший інженер управління реактором (СІУР) не впорався з управлінням, внаслідок чого потужність реактора знизилась до 30 МВт теплових. Близько першої години ночі СІУР відновив автоматичне управління реактором і стабілізував його потужність, яка була визначена керівником випробувань. Це було відхилення від програми випробувань, які мали бути проведені на потужності 700 МВт теплових. Однак, робота на потужності 200 МВт теплових технологічним регламентом з експлуатації реактора РВПК-1000 допускалась.

Досі тривають дискусії, спроби знайти того, хто дав команду на відновлення потужності реактора, вважаючи, що саме ця команда призвела до аварії. Така команда не була потрібна. Оператор зробив помилку і намагався її виправити, а із позицій сьогодення слід відзначити, що це було невірне рішення – правильно було б реактор зупинити.

О 1-й годині 23 хв. при стабільних параметрах реактора, підтверджених останніми записами реєстрації параметрів обчислювальним комплексом СЦК «Скеля», почалося випробування. О 1-й годині 23 хв. 40 с. за відсутності будь-яких відхилень у режимі роботи реактора та сигналів аварійної сигналізації, випробування закінчено, і за командою начальника зміни енергоблоку СІУР виконав штатну дію – натиснув кнопку АЗ-5 для зупинки реактора. Останній запис у журналі оператора реактора: «01.24. Сильні удари. Стержні СУЗ зупинились, не доходячи до нижніх кінцевиків. Виведено ключ живлення муфт».

Безпосереднім поштовхом до аварійного процесу стало натискання кнопки «АЗ-5». Недосконала конструкція стержнів управління і захисту зумовила введення до активної зони реактора позитивної реактивності. Почався розгін потужності. Він набув катастрофічного характеру через високий паровий коефіцієнт реактивності, вплив якого особливо великий за умови близького до нуля вмісту пари в активній зоні.

Низьке значення ОЗР погіршувало умови управління реактором, що було відомо персоналу, і залишало реактор без аварійного захисту, про що персонал не знав. Приладу контролю ОЗР не було передбачено. Штатна система розрахунку ОЗР за програмою «Призма» не надавала інформації оператору, оскільки на низькому рівні потужності працювала нестабільно. Оператор міг зробити оцінку ОЗР тільки за кривими отруєння, яка була наведена в інструкції з управління ре-

України, це право було зафіксоване в ст. 32: «Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею» [1].

Право на недоторканність приватного життя необхідно розглядати в трьох аспектах:

1) право на недоторканність приватного життя як право індивіда на своє власне життя, на дії щодо самого себе; дане право безпосередньо пов'язане з індивідуальністю конкретної людини, а отже, і з захистом від втручання з боку всіх суб'єктів права;

2) право на недоторканність приватного життя як самостійне право, що забороняє втручання в приватне життя особи з боку держави, організацій, юридичних і фізичних осіб;

3) право на недоторканність приватного життя як право, суміжне з іншими правами, а саме: з правом на недоторканність сімейного життя, правом на недоторканність житла, правом на недоторканність кореспонденції.

Перераховані права можна розглядати і як такі, що примикають до права на недоторканність приватного життя елементи, і як самостійні права. Недоторканність приватного життя особи означає заборону державі, його органам та посадовим особам незаконно і / або довільно втручатися в приватне життя громадян.

Відносини, пов'язані з передачею персональних даних і захистом недоторканності приватного життя, підлягають правовому регулюванню національними і міжнародними нормами. У багатьох європейських країнах, а також в США і Канаді, для охорони і захисту права на недоторканність приватного життя в умовах автоматичної обробки даних про громадян, близько 30 років тому було запроваджено інститут захисту персональних даних, були прийняті національні закони про персональні дані, а в ряді країн введені незалежні уповноважені із захисту цих даних.

В Україні також існує закон про захист персональних даних. Цей Закон регулює правові відносини, пов'язані із захистом і обробкою персональних даних, і спрямований на захист основоположних прав і свобод людини і громадянина, зокрема права на невтручання в особисте життя, у зв'язку з обробкою персональних даних [2].

Комітетом міністрів держав – членів Ради Європи були прийняті також спеціальні Рекомендації, що стосуються використання та захисту персональних даних в різних областях життєдіяльності суспільства і держави: медицини (1981); наукових досліджень і статистики (1983); маркетингу (1985); соціального забезпечення (1986); в секторі поліції (1987); зайнятості (1989); у відносинах, пов'язаних з фінансовими виплатами і угодами (1990); у відносинах, пов'язаних з передачею даних третім особам (1991); в сфері захисту персональних даних в області

Кузьмін А.Р.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринець Ю.Л.

ПРАВО НА НЕДОТОРКАНІСТЬ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ І ДОСТУП ДО ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ

Сучасний світ- це світ комп'ютерних технологій і комп'ютеризація стала невідомою часткою праці, побуту та відпочинку. Але з початком нової «інформаційної ери», також важливим стало значення захисту права на нерозголошення особистої інформації та невтручання в особисте життя людини.

Цю проблему можна розглядати з двох сторін. З одного боку, в умовах сучасного розвитку людства, розширюється доступ людей до інформації, що забезпечує права індивіда, на доступ до неї. З іншого боку, підвищується ризик, щодо доступу до приватної інформації з боку фізичних осіб, та ризик вторгнення в сферу особистого життя і порушення права людини на недоторканність. Таким чином, виникають гострі правові проблеми, пов'язані з порушенням права людини на свободу, та особисту недоторканність.

Проблема недоторканості приватного життя вперше знайшла своє відображення на міжнародному рівні у 1948 році, в статті 12 Загальної декларації прав людини: « Ніхто не може зазнавати безпідставного втручання у його особисте і сімейне життя, безпідставного посягання на недоторканність його житла, тайну його кореспонденції або на його честь і репутацію. Кожна людина має право на захист закону від такого втручання або таких посягань» [3].

Надалі, це право було висвітлено в Міжнародному пакті про громадянські і політичні права (ст. 17), Європейської конвенції про захист прав людини і основних свобод (ст. 8), Американської конвенції про права людини (ст. 11), Конвенції Співдружності Незалежних Держав про права та основні свободи людини (ст. 9) [5].

Конституція України законодавчо закріпила, що ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України, а також недопущення збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

В нашій країні проблема захисту прав особистості при роботі з персональними даними (інформація про громадян) до останнього часу не вважалася актуальною. У Радянській державі збір інформації про приватне та інших сферах життя особи здійснювався на основі внутрішньовідомчих інструкцій; доступ громадянина до досьє, що містить відомості про нього, був закрит. [5] В Конституції

актором. Низька потужність реактора і велика витрата теплоносія, близьке до нульового недогрівання теплоносія на вході до активної зони зумовили високу чутливість реактора до зовнішніх змін. Таким чином, причинами аварії стали нейтронно-фізичні, теплогидравлічні і конструктивні особливості реактора РВПК-1000, а реалізації їх сприяли дії персоналу. Деталі аварійного процесу можна уточнювати, але висновки залишаються тими ж.

Персонал дійсно виконав ряд дій, які погіршили ситуацію. Суттєво вплинуло на стійкість системи ввімкнення додаткових головних циркуляційних насосів. Але ця операція не заборонялась технологічним регламентом, і була передбачена програмою випробувань. Заборона цієї операції з'явилась уже після аварії. Інформація СРСР, надана до МАГАТЕ, містила обвинувачення персоналу у виведенні ряду захистів. Насправді ж, усі захисти реактора за фізичними параметрами були включені, у тому числі щодо перевищення потужності і швидкості нарощування потужності. Накладки технологічних захистів знаходились у станах, які прописані експлуатаційною документацією 1986 року. Єдине відхилення – була змінена установка захисту щодо рівня води у барабан-сепараторах, але це не вплинуло ні на виникнення, а ні на розвиток аварії.

Персонал дійсно вивів із роботи систему аварійного охолодження реактора. Але систему аварійного охолодження слід було ввести у штатний режим за умови переносу часу зупинки і випробувань енергоблоку за командою диспетчера енергосистеми на більш пізній термін.

Слід відзначити, що навіть якби усі дії, інкриміновані персоналові інформацією СРСР, наданою до МАГАТЕ у 1986 році, дійсно мали місце, вони не позначились би на виникненні і розвитку аварійного процесу.

Відповідно до п.10.12 інструкції з експлуатації реактора і п.12.4 технологічного регламенту, зупинка реактора проводиться натисканням кнопки АЗ-5. Саме так і зробив СІУР, коли отримав команду на зупинку реактора після завершення випробувань. І саме це виявилось фатальним. Аварійний захист реактора у випадку низького оперативного запасу реактивності відіграв роль спускового гачка аварії, а високий позитивний щільнісний ефект реактивності призвів до розвитку аварії. Незаперечним фактом є те, що аварійний захист вищого рівня не врятував реактор, а й спричинив аварію.

Вважаємо, що оперативний персонал не обирав обладнання, на якому йому належало працювати, проте мав оволодіти обладнанням, яке поставили, навчитися управляти цим обладнанням. Але настав момент, коли справитись з реактором оператор не зміг, оскільки розробники реактора не надали необхідної інформації. У технологічному регламенті не були вказані ті обмеження, незнання яких потім поставили у провину персоналові. Оператори потрапили у режим, який не був описаний і не був заборонений діючою документацією.

Вище вже були відзначені деякі суттєві причини аварії. До них слід додати ще декілька. Тільки наприкінці 80-х років минулого століття почало формува-

тися розуміння, що потрібен закон, який буде регламентувати діяльність у ядерній галузі, включаючи дозвільну систему, права, обов'язки учасників. Але такий закон в країні не був прийнятий.

Менше претензій можна було б пред'явити до нормативної бази[4]. Але і в ній існувало чимало поступок реактору РВПК. Спроби вказати на це, та й будь-яка критика РВПК-1000 глушилися керівництвом Мінсередмашу. Заслуги цього міністерства, особливо у військовій сфері, у створенні ядерного щита країни, безперечні. У Міністерстві було зібрано інтелектуальну еліту країни, видатних учених і спеціалістів. Але перетворювати його на державу у державі, фактично залишати без контролю – величезна помилка керівництва країни, яка й призвела до трагічних наслідків.

Висновки.

1. Таким чином, безпосередніми причинами аварії стали нейтронно-фізичні і конструктивні особливості реактора РВПК-1000, реалізації яких сприяли дії персоналу. До основних недоліків реактора РВПК-1000 у його виконанні станом на 1986 рік слід віднести:

– низьку швидкісну ефективність системи управління та захисту реактора (введення стержнів управління та захисту до реактора проводилось за 18 секунд, у той час, як на реакторах інших типів воно складало 2-4 секунди), що не дозволяло системі управління та захисту впоратись зі швидкоплинними процесами;

– конструкцію стержнів управління і захисту, яка призводила до того, що за деяких обставин аварійний захист не зупиняв реактор, а вводив до реактора позитивну реактивність і ставав ініціатором розгону потужності реактора;

– неприпустимо високий щільнісний (паровий) коефіцієнт реактивності, у результаті чого, по-перше, у певних режимах загальний щільнісний коефіцієнт реактивності реактора ставав позитивним і, по-друге, зниження щільності теплоносія у реакторі призводило до зростання потужності;

– двогорбе за висотою поле енерговиділення, яке створювало передумови для формування у нижній половині реактора квазі самостійної активної зони з неприпустимо високою швидкістю росту потужності у випадку спрацьовування аварійного захисту реактора, за умови малого оперативного запасу реактивності.

2. Перегляд та покращення нормативно-правової бази у нашій державі з питань атомної енергетики.

3. Подальша експлуатація атомних електростанцій з урахуванням міжнародного досвіду у даній галузі.

4. Незалежний контроль міжнародних організацій та громадянських спільнот за роботою уже діючих на Україні атомних електростанцій.

Література

1. Антонов В.П. Уроки Чорнобиля: радіація, життя, здоров'я/ В.П. Антонов. – К.: Знання, 1989. – 230 с.

можна відчутти і який кладе край усякому досвідові. Оскільки смерть не менш невідома, ніж певна, її бояться всі. Страх перед смертю часто пов'язують із покаранням, яке прискорює її, немов без того покарання смерть не прийшла б ніколи; 3) коли смерть призначають як навмисне покарання іншій людині, вона означає цілковиту втрату людської солідарності. Суспільство відкидає засудженого, вважає, що не вигідно поділяти з ним своє життя. Таке цілковите відкидання посилює природний страх перед відлученням і страх перед знищенням» [3, с. 51–68].

Міркування про можливість судової помилки під час призначення смертної кари слід залишити скоріш дилетантам і філософам, але це ніяк не відноситься до суддів. Звичайно, не виключена й похибка. Але така логіка абсурдна, якщо взяти до уваги, що вбивство – не дрібний злочин. Вчинене за обтяжувальних обставин, воно якісно відрізняється від інших видів правопорушень, а отже, заслуговує якісно відмінного способу покарання. З метою ж запобігання судових помилок, у кримінальному судочинстві існують відповідні правові гарантії – презумпція невинуватості, право на захист, оскарження, помилування, принцип тлумачення сумнівів на користь обвинуваченого тощо. Крім того, в американській системі судочинства широко застосована наступна практика: так, між призначенням вироку та приведенням його до виконання, є проміжок часу у 5-10 років, що дає можливість родичам та захисникам протягом цього періоду довести наявність судових відхилень. Немає сумнівів, що із судовими помилками необхідно боротися. Але вони все одно не виправдовують скасування смертної кари.

Смертна кара за тяжкі злочини перед людством і державою є ефективним засобом самозахисту суспільства проти порушення умов його нормального існування.

Література:

1. Паливода А. В. Конституція України / А.В. Паливода. – Київ: Паливода А.В., 2015. – 64 с.

2. Ehrlich I. The Deterrent Effect of Capital Punishment: A Question of Life and Death / Isaac Ehrlich., 1975. – 417 с. – (The American Economic Review).

3. Van den Haag E. In Defence of the Death Penalty: A Political and Moral Analysis // Criminal Bulletin. – 1978. – Т. 14.

4. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статей 24, 58, 59, 60, 93, 190 Кримінального кодексу України в частині, що передбачає смертну кару як вид покарання (справа про смертну кару) // Вісник Конституційного Суду України. – 2000. – № 1.

5. Мироненко О. М. Відміна смертної кари – плід юридичної еквілібристики / О. М. Мироненко. – Сільські вісті. – 2000. – 18 січня.

6. Фіцджеральд Ч. П. Історія Китаю / Ч.П. Фіцджеральд. – Москва: Центр-поліграф, 2008. – 460 с.

Рішенням Конституційного Суду України № 11-рп/99 від 29 грудня 1999 року визнано, що смертна кара суперечить Конституції України [3, с. 16–21]. Остаточо як вид покарання її скасовано у 2000 році, а Кримінальним кодексом України від 2001 року вже не передбачається смертна кара як вид покарання. Проте важливо також зазначити, що прийняття рішення Конституційного Суду України щодо висвітленої справи супроводжувалося доволі жвавим обговоренням з боку суддів. Зокрема, вагомі та юридично обґрунтовані контраргументи не раз наводив суддя О. Мироненко. У своїй статті «Відміна смертної кари – плід юридичної еквілібристики» він писав: «Як суддя цього поважного державного органу, я не пропустив жодного засідання суду. Не раз обґрунтовував і ставив на голосування власне правове бачення проблеми, вносив пропозиції щодо її розв'язання, покладав надію, що мені буде надана передбачена законом можливість довести свою позицію до відома юридичної громадськості та народу України. Не можу сказати з упевненістю, якими мотивами керувався Голова Конституційного Суду України, призначивши через день після мого від'їзду на короткочасне лікування голосування за рішення, яке перед тим фактично приймалося за участю всіх без винятку суддів. Було то прагнення зробити новорічний «подарунок» українському народові чи нестримне бажання якнайскоріше відзвітувати перед Радою Європи? Може, це було зроблено під тиском внутрішніх політичних сил, здійснено раніше заплановане штучне «покращання» результатів голосування (проти позиції більшості висловилися не 6, а 8 суддів) або уникнення «незручних» для суду окремих думок, можливо, якісь інші причини. Та особисто мене в такий спосіб було позбавлено законного права на свою окрему думку» [5]. Отже, не виключено, що в разі наявності під час голосування повного конституційного складу суддів (два з них були відсутні) рішення про скасування смертної кари Конституційним Судом, можливо, і не було б прийнято. Разом з тим, користуючись термінологією судді Мироненка, внаслідок «юридичної еквілібристики» смертна кара з великою «натяжкою» була скасована законодавцем і нині ми маємо досить невтішні наслідки цього кроку. Принаймні, до скасування такої міри покарання масових («серійних») убивств в Україні майже не було.

Справді, смертна кара не є стовідсотковою гарантією запобігання умисним убивствам і бездоганною «панацеєю від лиха». Але ми впевнені, що вона збереже абсолютне право на життя значної кількості людей. Результатом дослідження американського вченого Ісака Ерліха став висновок, що «одна додаткова страта на рік... могла дати такий результат, як зменшення кількості вбивств на 7–8 випадків» («an additional execution per year... may have resulted, on average, in 7 or 8 fewer murders») [2, с. 42]. Інші науковці підтвердили результати Ерліха. Зокрема, Ернест Ван ден Гааг у статті «На захист смертної кари: практичний і моральний аналіз» пише, що «смертної кари бояться найбільше від усіх покарань, бо вона: 1) не просто необоротна, як і більшість інших покарань, а остаточна; 2) прискорює подію, що, на відміну від болю, нужди та ушкоджень, унікальна в кожному житті і про неї ще ніхто не повідомляв. Смерть – це досвід, якого насправді не

2. Білявський Г.А., Падун М.М., Фурдій Р.С. Основи загальної екології. / Г.А.Білявський, М.М. Падун, Р.С. Фурдій. – К.:Знання, 1995. – 468 с.

3. Возняк В.Я., Коваленко А.П., Троїцький С.Н. Чорнобиль: події і уроки. Питання і відповіді / В.Я.Возняк, А.П. Коваленко, С.Н.Троїцький. – М.: «Политиздат», 1989. – 56 с.

4. Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2003 році. Ч. 2. – К., 2004. – 145 с.

Звіт про діяльність Національної академії наук України у 2005 році. Ч. 2. – К., 2006. – 181 с.

Наука у вищих навчальних закладах III–IV рівнів акредитації Міністерства освіти і науки України. Інформаційні матеріали до Міжгалузевої наради з питань розвитку науки у вищих навчальних закладах України (21 грудня 2006 р., Київ, Україна) / за ред. міністра освіти і науки України проф. С.М. Ніколаєнка.

5. Мриглюд О., Головач Ю. Препринт Інституту фізики конденсованих систем НАН України // [http:// www.icmp.lviv.ua/sites/default/files/preprints/pdf/1112U.pdf](http://www.icmp.lviv.ua/sites/default/files/preprints/pdf/1112U.pdf).

FILOSOFIE

SOCIÁLNÍ FILOSOFIE

Yurdanova V.N.

Siberian Federal University

LANGUAGE IN THE FIELD OF INDIVIDUAL AND SOCIAL HUMAN BEING

Abstract: issues related to the significance of language in the environment of individual and social human being are discussed in the article.

Key words: knowledge, means of thinking, communicative role, emergency of consciousness, social phenomenon, condition of individualization, form of reflection, internal dialogue.

Speaking about the role of language in the field of individual and social human being, one should start with the question about the concept of language itself. A.S. Hornby Oxford Explanatory Dictionary gives the following definition of language: «Language – is not inherent by a man, it is an instinctive way of expressing thoughts, feelings and desires by means of sounds and symbols in order to communicate» [1]. The essence of language is that language is a means of oral and written communication: oral via sound system and written with the help of characters (letters, punctuation, symbols, numbers, etc...).

Language, of course, is a social phenomenon. It arises and develops only in community, thanks to communication needs of people with each other, i.e. in the process of communication. There are a lot of languages on our planet, historically any language was created and developed in the process of verbal communication of people. The connection between language and speech is that language is considered as an instrument of communication, it exists historically by the time, until it is spoken by people and becomes dead when it is no longer spoken (an example is Latin language).

Over the centuries in the evolution of each ethnic people community it was producing a sound system, characters, grammatical categories and concepts that enabled communication between all members of the community. This system represents the language of people. As a special form of reflection of reality human language thus has certain communicative functions in the field of individual and social human being. This can be represented in the form of an original scheme: knowing subject – language – object of cognition – language – knowing being.

The development of language is related to the formation of human consciousness. Communication of people in the process of joint work leads to the formation of auto-communication, i.e. internal dialogue with a person himself, that in terms of M.M.

Кравчук М.І.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринець Ю.Л.

ПРОБЛЕМИ КОНСТИТУЦІЙНОСТІ СМЕРТНОЇ КАРИ. МОРАЛЬНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ

Незаперечною істиною є те, що найвищою і абсолютною цінністю у суспільстві є людське життя. Багатоступеневий розвиток міжособистісних відносин сприяв формуванню основних керівних засад з їх урегулювання, серед яких – проголошення принципу верховенства права, який полягає у забезпеченні основоположних прав і свобод людини [1, с. 6]. Водночас, завжди існували певні соціальні групи, які чинили спротив дотриманню загальноприйнятих норм та правил поведінки. І людство усвідомило необхідність вироблення чітких механізмів покарань – від найнижчої до найвищої міри задля збереження безпеки, стабільності та правопорядку. Інколи доводилось вдаватися до крайнощів, якщо правопорушення визнавалось непростим та більш як неприйнятним. Так сформувалося поняття про позбавлення життя у якості вищої міри відповідальності.

Смертна кара стала відомою у більшості країн світу з огляду на тривалий історичний процес її становлення. Вона передбачалася «Руською Правдою» за часів Київської Русі, набула поширення згідно з «Правами, за якими судиться малоросійський народ» (1734), а також установлювалася «Військовими артикулами» Петра I за 123 злочини. В Російській імперії смертну кару застосовували як знаряддя боротьби з опозиційними владі силами у суспільстві, але вже за часів царювання Єлизавети Петрівни цей вид покарання було призупинено, хоча й не скасовано остаточно. В Радянському Союзі смертна кара передбачалася за державні та деякі інші злочини. Виходячи з цього, можна стверджувати, що страта, як явище, виникла тоді, коли держава взяла на себе функцію притягнення до відповідальності за вчинені злочини. У подальшому її статус визначався низкою правових документів, прийняття яких пов'язано з гострим перебігом дискусій.

Після здобуття Україною незалежності, серед правлячих кіл усе частіше розпалювалися суперечки щодо застосування смертної кари. Це було пов'язано з дедалі більшою криміналізацією суспільства та різким зростанням кількості навмисних убивств за обтяжувальних обставин. Виявлялася очевидною неспроможність держави забезпечити невід'ємне право людини на життя. Тому, на мою думку, ми повинні дослідити питання поновлення страти як ефективної міри покарання за особливо тяжкі правопорушення, що сприятиме підвищенню рівня відповідальності за скоєне серед населення, адже страх перед смертю має неабияку силу керувати свідомістю людей, яка формує в подальшому їх учинки.

- виражається в оцінці виконання соціального обов'язку, є критерієм якості його виконання зобов'язаним соціальним суб'єктом та у зв'язку з цим може бути перспективною, що передбачає сумлінне виконання обов'язку, або ретроспективною, що передбачає застосування заходів соціального впливу за порушення такого обов'язку;

- врегульовується соціальними нормами. Залежно від того, якими соціальними нормами вона врегульовується, соціальна відповідальність може бути правовою (урегульована правовими нормами) та неправовою (врегульованою нормами моралі, політичними, корпоративними, релігійними та іншими соціальними нормами).

З вище зазначеного доцільно вважати, що конституційно-правова відповідальність є різновидом не лише суто юридичної відповідальності, а й соціальної. Тобто можна вважати, що конституційно-правова відповідальність треба розглядати, як різновид соціально-правової відповідальності.

Разом з тим конституційно-правова відповідальність має специфічні ознаки, які відрізняють її від інших видів відповідальності специфічний набір підстав для встановлення конкретної відповідальності органу або посадової особи, спеціальний суб'єкт відповідальності та спеціальні санкції відсутність єдиного нормативно-правового акту, в якому закріплювалися б підстави відповідальності, санкції, які застосовуються за те чи інше правопорушення, регламентація даного виду відповідальності виключно нормами конституційного права [3].

Таким чином можна дійти висновку, що конституційно-правова відповідальність – це визначений конституційно-правовими нормами вид соціально-правової відповідальності, який передбачає належне виконання суб'єктами державно-політичних відносин своїх обов'язків у зв'язку з набуттям ними спеціального конституційного статусу та здійснення політичної влади, а також встановлює негативні наслідки у вигляді конституційно-правових санкцій у разі вчинення ними конституційного делікту.

Література

1. Ткаченко Ю. В. Особливості конституційно-правової відповідальності / Ю. В. Ткаченко. – К.: Форум права. – 2013. – № 3. – С. 652–656.
2. Домбровська О. В. Поняття та особливості конституційно-правової відповідальності / О. В. Домбровська. – К.: Університетські наукові записки. – 2008. – № 4. – С. 79-83.
3. Книш В. В. Вихідні наукові поняття як категоріально-методологічна основа дослідження сутності конституційно-правової відповідальності / В.В.Книш. – К.: Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України. – 2013. – Вип. 31. – С. 77-85.

Bakhtin, is the basis of the mechanism of consciousness, «Where consciousness originates, dialogue appears» [2, p. 9-10]. Having developed language, people inreach their world. Knowledge of the language, indicating the surrounding human objects, allows to deal with objects that are not directly perceived and are not part of his own experience. Through language in a man's world enter both directly reflected objects, and the world of images, objects, relationships and qualities of designated words. This means that «... a person can arbitrarily call these images regardless of their actual presence ... can arbitrarily control this second world». [3, p. 37]

Language, as a means of communication between people, is the relation of a man to the world, so language being is a function of human being in the world. Human being is the first and principal foundation, both the language of logic and the logic of language. Being is all that is or can be consciousness of the knowing subject. In other words, the existence of knowable is the cause of everything that is learned through language by a subject. Irrefutably evident is the unity of a human being as the knowing subject or the subject of knowledge, and the knowable existence in a single existence of the objective world, where language plays an essential part.

The unity of space imaginable by knowing subject, is the only existence of the objective world, which covers its own objective existence along with objective being knowable distinctive environment from it. It is known that the existence of the phenomenon as a whole is the unity of life of various phenomena as part of it. Accordingly, the known being is the source of knowledge acquired by thinking, thinking is carried out, as mentioned above, in the language of people, in the process of speech activity.

Speech activity is the foundation of every other human activity, and it is the most common and the most difficult. It precedes, accompanies, informs and lays the foundation of any activity. As essential and interdependent components, it is always included in the broader system activity. Without speech activity can not take place any daily communication between people, no education, no training, no work activity, etc. There are many linguistic disciplines concerned with verbal communication: it is the theory of speech acts, the theory of speech influence and psycholinguistics, etc. The philosophical approach is in the context of the discussion of personal sense of linguistic phenomena.

The specifics of the individual human being, i.e. personality as well as an individual, is the spiritual dimension of human reality. It is being developed through language and the spiritual essence of a man. Personality is considered as the highest, integrated form of human reality organization, while individuality seems to be the depth of personality and the subject of activity. Thus, becoming personality is the process of socialization, while the development of personality is the process of individualization of subjective reality. Formation of personality and individuality is impossible without language. Language is, on the one hand, a means of objectification of the individual and the individual contents of the society; on the other hand, it is a factor in the formation of spiritual world of man. Thus, a person is a personification, the embodiment of social relations. With regard to public relations, they are formed by means of lin-

guistic expressions, that is communication. The concept of identity indicates that a person distinguishes from the variety of social roles and functions, the aggregate of connections and relationships with others, allocates its own role; and makes them absolutely valuable content of its true «I».

Through language is perceived objective truth. Thus, according to the German philosopher von Humboldt language is a living activity of the human spirit, it is the energy of people, coming out of people's depth. In his paper «On the difference between the structure of human language and its influence on spiritual development of mankind», he puts forward the idea of the relationship of language, thought and spirit of the people. Language is a means of development of internal power of a man, his feelings and outlook, he is a mediator in the process of «transformation of the external world in people's minds, as it promotes their self-expression and understanding ...», «... the word is a mark not of the object itself, but its sensory image in our soul «... therefore philosophical – linguistic study of language should strive for «... thorough study of the different ways in which countless people decide the problem of universal attainment of objective truth through language.»[3, p. 69].

Through language man forms his moral principles, responsibilities and demands on his own implementation. Man determines for himself the meaning of life, life position and ambitions, which depend on its actual achievements, the ability of an individual to express himself in the forms of life, as well as language. Under the «meaning of life» is meant not only the future, but also is achieved a measure of a man, the assessment made by the existing criteria for the individual.

The meaning, in which fixed object properties, that are essential from the point of view of social practice, can be considered as a transformed form of activity. the objective world surrounding a man, the surrounding reality, it is not as Kant's «thing in itself» which preserved the existing irrespective of the social practice of human characteristics and qualities, as well as a «humanized world», as a cultural historical existence of a man.

New forms of man's awareness of reality through words generated new forms of activity of the subject. The new «figures of consciousness», and therefore, new forms of its «image» – values, are expressed in words. Values of its semantic content, are not ideal «otherness» of the object, and the converted form the subject of activity, knowing subject and subject transforming the world through his speech activity. The value in this case is the result, which reaches the subject, having made a number of prescribed actions. The resulting end products are given new names, so in the language of conceptualisation appear new concepts such as: nanoparticle, Collider, mechatronics and others.

For human being thinking and language is not only a means of communication, but also a means of opening his own existence in the world. Man has not only the subject of thinking, but also the mind by which he perceives the truth. Guided by the mind, the individual is doing everything for the benefit of its essence, both a body and spiritual. Formation of human mind, consciousness is directly related to the development of language. Without language phenomenon there is no logical structure of thought. The meaning, in this case, is a generalized ideal model of the object in the

Так постає потреба у дослідженні поняття і ознак конституційно-правової відповідальності через призму існуючого зв'язку з юридичною відповідальністю та соціальною відповідальністю.

Якщо конституційно-правові відносини є видом юридичної відповідальності, необхідно розглянути характерні ознаки, які їх об'єднують [2]:

- юридична відповідальність завжди передбачається нормами права, а нормативною підставою конституційно-правової відповідальності завжди виступає правовий припис, тобто її настання передбачене не релігійними, моральними, політичними або іншими соціальними нормами, а саме нормами права;

- юридична відповідальність є наслідком правопорушення, іншими словами, фактичною підставою настання юридичної відповідальності є завжди вчинення правопорушення. Притягнення суб'єкта до конституційно-правової відповідальності можливе лише на основі порушення ним конституційно-правової норми, тобто тільки після вчинення конституційного правопорушення;

- юридична відповідальність має чіткий законодавчо встановлений процесуальний характер її реалізації. Процедура реалізації конституційно-правової відповідальності визначена також на законодавчому рівні;

- юридична відповідальність, як і конституційно-правова відповідальність, пов'язана з державно-владною діяльністю;

- юридична та конституційно-правова відповідальність підтримуються та забезпечуються державою. Мають примусовий характер, тобто їх реалізація забезпечується примусовою силою держави;

- мають визначений вид і форму, тобто їх реалізація не може протікати, наприклад, у свідомості суб'єкта;

- призначається відповідно до санкції правової норми і, таким чином, наслідки, які відчуває на собі суб'єкт відповідальності є саме правовими. Наслідки конституційно-правової відповідальності також у переважній більшості є правовими, у деяких випадках вони можуть мати додатковий, наприклад, політичний або моральний характер, але тільки додатковий, основні ж наслідки є завжди правовими.

Таким чином, усі вказані ознаки є притаманними як юридичній відповідальності так і конституційно-правової відповідальності, тому можна точно сказати, що конституційно-правова відповідальність є різновидом юридичної відповідальності.

Але конституційно-правовій відповідальності властиві не лише риси юридичної відповідальності у чистому вигляді, а й риси соціальної відповідальності. Для соціальної відповідальності притаманні такі ознаки [2]:

- є різновидом та одночасно формою втілення загального поняття відповідальності у соціальних відносинах (через взаємодію людина – людина чи людина – суспільство);

- оформлюється у вигляді соціального обов'язку зобов'язаних соціальних суб'єктів вчинити певні дії або утриматися від певних дій на користь уповноважених соціальних суб'єктів (на користь суспільства в цілому, окремих соціальних груп чи індивідів);

Литература:

1. Алексеев С.С. Восхождение к праву. Поиски и решения. – М.: Издательство НОРМА, 2008.
2. Конституционное право России. Учебный курс: Учебное пособие. В 2-х т. Т. 2. / С.А. Авакьян. – 5-е изд., перераб. и доп. – М.: Норма: НИЦ ИНФРА-М, 2014.
3. Конституционное право. Общая теория государства: Монография / Л. Дюги; Сост. Р.С. Куракин, А.Н. Барков. – М.: НИЦ ИНФРА-М, 2013.
4. Конституционное право: Учебное пособие / С.Г. Павликов, И.А. Умнова. – М.: Альфа-М: НИЦ ИНФРА-М, 2015.
5. Лазарев В.В. Конституционное право. Учебник/Отв. ред. В.В. Лазарев. – 2-е изд., доп. и перераб., М.: Юристъ, 2010.
6. Николаев А. Проблемы реализации принципа разделения властей в Конституции Российской Федерации // Право и жизнь. 2010. № 25.

Коваль І.О.

Національний авіаційний університет, Україна

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Юринець Ю.Л.

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Проблеми щодо сутності конституційно-правової відповідальності є дискусійним питанням, адже інститут конституційно-правової відповідальності є найбільш складним та неоднозначним у конституційному праві, а також є одним із засобів забезпечення демократичності політичного режиму. Конституційно-правова відповідальність є ефективною гарантією охорони Конституції України, правопорядку, суспільних і особистих інтересів [1].

Щоб визначити особливості такого явища, як конституційно-правова відповідальність, треба розглянути її становлення і поняття. Становлення конституційно-правової відповідальності обумовлюють такі об'єктивні чинники як розширення сфери конституційно-правового регулювання, визнання провідної ролі Конституції в національній правовій системі, наявність численних фактів порушення конституційно-правових норм, до яких неможливо застосувати заходи кримінального, цивільно-правового, адміністративного або дисциплінарного відповідальності. Треба зазначити, що традиційний поділ юридичної відповідальності на види не є достатнім і система видів юридичної відповідальності має бути доповнена ще одним видом – конституційно-правовою відповідальністю. Тобто конституційно-правова відповідальність є особливим видом юридичної відповідальності, яка передбачена нормами конституційного права та існує у сфері конституційно-правових відносин [1].

subject's consciousness, in which the recorded material properties of the object are selected in the aggregate of social activities.

Coding in symbolic form leads to the enrichment of his total social experience, to streamline the original content in the forms of its organization, developed social practice. The subject does not see the scheme of an image and receives no value, but the marked image. Human consciousness does not only duplicate reflected reality using symbolic means, but allocates in it attributes and properties important for the subject, establishes them in ideal generic models of reality and all of this takes place through language.

Abstracting properties and their grouping in a new structure allows us to build the ideal model of reality, expressed in the meaning of the word. Handling these values according to the laws of syntax and grammar, containing the rules of human thinking (logic of scientific thinking and everyday consciousness) allows us to obtain new knowledge deductively. The ability to separate, isolate and re-bind in the dismembered highest unity of the object and its properties, the individual objects and the relationships between them, etc. It is a feature of human consciousness as the highest form of reality reflection.

«To be aware of the reality means being able to break it into elements and install certain connections and relations between them: similarity, identity, differences, accessories, sequences, etc. And the more the object or situation may be disolated and re-connected, the higher is the level of reality awareness»[5, c.23].

Thus, summing up the above mentioned, it should be noted, that it is impossible to overestimate the role of language in the field of individual and social human being, it plays a fundamental role. Language – is a unique and brilliant phenomenon, which is a tool and a means of communication, a means of knowledge, a way of thinking, learning tool, a carrier of social experience, the individualization of a condition, a special form of reflection of reality, the core personal meaning, a means of opening his own life in the world, a means of attainment of objective truth, etc. It is the language that forms the basis of society communication. Without language there could be not any person or society.

References:

1. Hornby A.S. Training Dictionary of Modern English / A.S. Hornby, E.V. Getenbi, Mr. Wakefield./ M .AST, -2006.
2. Bakhtin M.M. Principles of Dostoevsky's Poetics. M., – 1979.
3. Luria A.R. Language consciousness / A.R. Luria, E.D. Chomsky./ Moscow State University. M. – 1979. S. 320.
4. Humboldt W. On the difference between the structure of human languages and their influence on the spiritual development of mankind / W. Humboldt. Selected works on linguistics. Veche, M. – 1997.
5. Chuprikova N.I. Consciousness as the highest dissected and system-ordered form of reflection and brain mechanisms. Psychological magazine, №6. M. – 1981.

Phys.N. Vorobyeva O. B.

Samara state University of railway engineering, Russia

TO THE QUESTION ABOUT THE INTERSECTION OF CULTURE AND ESOTERIC TRADITIONAL RELIGION IN MODERN SOCIETY

Social, epistemological, and personal factors contribute to the formation of religious and esoteric practices both in ancient and in modern society. Addressing regular cultural categories, between them can be traced points of contact, divergence and independent existence.

Keywords: *esoteric culture, religion, self-improvement, faith, modern society.*

Esoteric culture is an ancient system of esoteric knowledge (Greek «esoteros» – the internal, personal, private) and represents the original cognitive model. Due to the dominant directions of the development of superlucence, esoteric culture has created a special technology, due to withdraw at the last level of universal cosmic knowledge. This involved a long and careful process of training those people who were elected as suitable for this purpose and regarded as dedicated. The last aspects were defined appropriate qualities of mind and morals, spiritual maturity, without prejudice to the psycho-physiological structure of man contain the knowledge and to be open in the complex process of self-development and self-realization. Because of this, the original esoteric culture was intended only for the initiated, as created ability was given considerable power over others and, accordingly, involve a high degree of responsibility of the individual.

Anthropological goal of esoteric culture – personal progress, «its development as supersystem, contributing not only to normalize their psycho-physiological and social problems, but also to obtain absolute knowledge through the development of superpowers, understood as the integrated indicator of wisdom, of omniscience. This indicates that it was originally intended to create a higher type of personality that in ancient times, obviously, were as a normal phenomenon» [1, P. 54].

In critical periods of development of society the value of esoteric culture become available to the General public. That is, they are «transformed into the exoteric, the esoteric model of culture and is structured as a well-functioning social institution that is actively mastered by the population, becoming ontological, normative element of the culture of everyday life» [1, P. 124]. In this Institute there are all its elements: the presence of public interest in this issue, the work of schools, studios and other educational organizations that spread the knowledge; the presence scale the teaching staff, the wide distribution of books and periodicals in these areas; to promote the knowledge and information in the media; inclusion of a large part of the population in these processes.

Different population groups use different areas of esoteric culture. «Intellectuals tend to search for psychological comfort, using it aksionovo-technical positions, and the training sessions in any direction woven into the lifestyle and become a prototype

- малочисленность и организационная слабость партий, лишенных социальной базы и неспособных эффективно выполнять основную функцию – посредника между властью и обществом;

- широкие масштабы лоббистской деятельности, не регулируемой законодательными актами и неподконтрольной обществу;

- неразвитость системы местного самоуправления, зависимость от региональных элит;

- отсутствие в обществе единых идейно-ценностной и нормативной систем, которые позволяли бы гражданам ориентировать свое поведение.

Для усиления в России демократических тенденций необходимо проведение реформ, имеющих положительный результат для большинства людей. Следует отметить, что наряду с тенденцией к авторитаризму и олигархизации власти действует и противоположная тенденция – укоренения в общественном сознании общедемократических ценностей. По данным Института социологического анализа, от 67 до 98% населения разделяют ценности, нехарактерные для традиционной этатистской политической культуры России: свобода необходима российским гражданам не меньше, чем людям Запада; жизнь человека является самой большой ценностью; закон обязателен для каждого – от президента до простого человека; частная собственность священна и неприкосновенна; государство тем сильнее, чем выше благосостояние населения.

Ввиду неэффективности российской власти растет число сторонников внесения в Конституцию таких изменений, которые позволяли бы реформировать политическую систему путем перераспределения полномочий в пользу Государственной Думы, правительства и премьера. Независимо от политических ориентаций многие из них выступают за предоставление парламентскому большинству права формирования правительства и контроля за его деятельностью.

В отсутствие массового среднего класса, влиятельных самостоятельных партий и независимого от власти местного самоуправления перспективы демократической трансформации авторитарно-олигархической системы во многом зависят от двух факторов: от наличия в самой правящей элите влиятельных групп, заинтересованных в демократизации страны, и от воздействия такого нового феномена, как формирующееся «гражданское общество».

Следует также отметить, что государственный консерватизм и гражданский консенсус – это те условия, которые необходимы современной России для демократизации ее политического режима.

Вектором развития политической власти в современной России в последние годы стала политика центризма. Она способствует минимизации политических конфликтов, помогает использовать политический потенциал всего общества, поддерживать стабильные отношения между элитарными слоями и гражданами.

Функционирующая в России общественно-политическая система во многом не отвечает общепринятым критериям демократии. Аналитики характеризуют эту систему терминами «авторитарная демократия», «режимная система», связывая ее возникновение со слабостью государства и незрелостью гражданского общества.

Особенностью современного развития России является возникновение режима, для которого интересы государства и общества не совпадают. Это означает, что общественная власть на данном этапе не имеет эффективной политической структуры.

Такой режим политологи называют гибридным или переходным. Обладая признаками демократии, он еще не является демократическим. Россия получила в наследство правление коммунистической партии и ограниченную автономию в составе Советского государства. В результате сложилась ситуация, когда в государственных структурах выражаются интересы не партий, а социально-экономических групп, имеющих непосредственный доступ к политической власти.

Среди основных проявлений современного политического режима в России нужно выделить следующие особенности:

- гипертрофия властных прерогатив президента за счет ограничения полномочий других институтов, которая приводит к тому, что президент зачастую не может эффективно осуществлять свои полномочия;
- номинальность разделения властей – законодательной и исполнительной, центральной и региональной, приводящая к их борьбе за влияние на политические, экономические, социальные и иные ресурсы власти;
- неэффективность государства как основного социального института, непосредственно управляющего обществом, его неспособность обеспечить консенсус по основополагающим вопросам общественной жизни, решить проблемы бедности;
- сочетание форм авторитарно-олигархического правления с элементами демократической процедуры, в частности с выборами и многопартийностью, что было наиболее характерным для России периода 1990-х годов;
- фактическая подконтрольность правительства только президенту и его полная зависимость от политической конъюнктуры, а не от результатов деятельности, в результате чего происходит кадровая чехарда, порой не связанная с качеством работы правительства;
- множественность режимов (частичное соблюдение демократических процедур на федеральном уровне и авторитаризм в ряде регионов);
- концентрация власти в руках узкого круга лиц из номенклатуры и новоявленных собственников, разбогатевших нелегитимными методами, имевшая место в основном в 1990-х годах, но сохраняющаяся и в настоящее время, что приводит к использованию криминальных методов государственно-управленческой и хозяйственной деятельности;
- значительное развитие неформальных властных отношений, формирование элитарного корпоративизма вместо плюралистической демократии;

of the daily Wellness programs. Other categories of the population uses vulgar-marginal elements. At the peak of popularity are the public areas of the occult: healing and love magic, mantic arts, astrology, palmistry, occult Sciences» [1, P. 148]. They resorted as a last resort to repair difficult situations, using the services of professionals or numerous literary sources, which help to find the information you need. So the process of changing beliefs, mindsets, leading to the loss of traditional religiosity.

«Both religion and esoteric culture indicate exits from life's dead ends, when the reality does not allow a person to find another way but to resort to faith, to ritual» [2, P.26]. In vulgar-marginal esoteric elements of culture «the phenomenon of faith is supported by the fact that the latter is necessary for the person to escape from dissatisfaction with reality, but not go through years of hard work, prayer, seeking the grace of God and with the help of a miracle» [3, P.348]. Here starts near the law of motivation, according to which a person chooses such ways of solving problems that allow you to do it faster – and people ask for help not to traditional religion and esoteric culture.

However, traditional religiosity natural, universal, permanent in its existence and responds to the deep needs of man throughout his history. Although many people do not attend worship services, do not participate in the ritual practices of religious organizations, they still remain faithful, pray at home, read the Bible, often use broadcast religious services on television.

Speaking about the intersection of society in modern esoteric culture and traditional religious thought, it should be noted the genetic line of these phenomena. Practical faith in the existence of the supernatural world in relationship with him, the possibility of using it in order to obtain the desired result collected in magic and expressed in their «language» – the rituals, taboos, rituals. «In magic in a concentrated form is a General characteristic of religion as an almost-spiritual way of mastering the forces prevailing over man. In modern religions the magic receded into the background, but has been retained as an integral part of rituals in every religion» [4].

All of the above is the fundamental conditionality of study by theologians, philosophers, culturologists, social, personal, epistemological factors contributing to the development of humanity's religious and esoteric practices. The study of this vector helps in predicting the development of the spiritual foundations of society.

Literature

1. Belyakova O. B. The phenomenon of esoteric culture: anthropological, axiological, culturological study: dis...candidate.philosophy.Sciences/ Tambov state University – Tambov, 2003. – 187c.
2. Vizgin V. P., Science, religion and esoteric tradition // Philosophy of science in a historical context. – SPb., 2003. – P. 13-46.
3. The psychology of religiosity and mysticism: a reader / sost. K. V. Zelichenok. – Moscow: AST, 2001. – 544c.
4. Vorobyeva O. B. Esoteric culture as an alternative to the traditional religious ideas in modern society // Vestnik Stredoevropsky pro Vedu a Vyzkum. 2015. 68. – S. 28.

Мадалиева Ж. Қ.

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің саясаттану және әлеуметтік-философиялық пәндер кафедрасының доценті, философия ғылымдарының кандидаты

ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ДІНИ СЕНІМ–НАНЫМДАРЫНДАҒЫ ТӘҢІРШІЛДІКТІҢ ОРНЫ

Кез-келген халықтың ұстанатын діні, наным-сенімдері мен көзқарастары оның тарихына, рухани-мәдени, саяси өміріне үлкен әсер ететін фактор болып табылады. Дін – руханияттың өзекті саласы. Дін тарихын білмейінше белгілі бір аймақты мекендеген халықтардың тұрмысын, өмірін, мәдени болмысының қыр-сырын терең тану мүмкін емес, яғни кез келген ұлттық мәдениеттің рухани бастауларын, оның менталитеті мен дүниетанымын ұғыну үшін мәдени тұтастықтағы діни жүйелерді терең зерттеп, зерделеудің маңызы ерекше. Өйткені дін өткен тарихи дәуірлерде мәдениеттің барлық салаларын қамтып жатты.

Ежелгі түркілердің ұрпағы болып табылатын қазақ халқының рухани мәдениетінде тәңірлік сенім немесе тәңіршілдік айрықша орын алады.

Тәңіршілдік жан-жақты күрделі құбылыс ретінде түркі халықтарының рухани өмірі мен әлемдік мәдениетте маңызды рөл атқарған. Түркі халықтарының дәстүрлі мәдени дүниетанымы этникалық сана ерекшелігін зерделеуге, адамзат қызметінің кез келген саласындағы ұлттық дәстүр қабатын тануға мүмкіндік береді. Түркі халықтарының салт-дәстүрі мен ереже-тәртіптерінің құрылуы, жалпы түркі қоғамындағы адам, әлем мәселесі тәңірімен байланысты.

Тәңірі ұлы түркі даласының басты жаратушы құдайы ретінде шамамен біздің дәуірімізге дейінгі II мыңжылдықтың соңы мен I мыңжылдықтың басында пайда болды, оның өрістеген кезі алғаш біздің дәуіріміздегі V-VI ғасырларда түрік және моңғол тайпаларының елдік ұстанымы бойынша тұтасып, далалық империяларды құрған уақытына сәйкес келетіндігін атап өту керек.

Көне түркілердің діни наным-сенімдері негізінен жоғарғы әлем Көк Аспанға (Тәңірге) және тіршіліктің көзі ортаңғы әлем Жер мен Суға табыну болды. Құдай күштерінің бұл жұбында Көк Тәңірге табыну көне түркі мәдениетінің, танымының түп негізі ретінде маңызды болып саналады.

Аспан «Көк Тәңірісі» деп атанып, барлық тәңірлерден жоғары қойылды.

«Дәстүрлі түркілік дүниетанымының негізгі ұстындары Тәңірлік діни танымнан бастау алған. «Түріктің Тәңірі» аталар жолын, дәстүрін, яғни дінін белгілеп берген. Түркілік ұстындарда Тәңір – ғарыштың «иесі» мен «киесі», ал «Тәңірлік бастама немесе Тәңірлік ақиқатқа» ұласудың кеңістігі – адамның кіндік қаны тамған туған жері. Дәстүрлі түрік өмір салтында туған жер – Тәңірлік жаратудың алғаш жүзеге асырылған уақыты мен кеңістігінің қайталанған ортасы, әрі Тәңір тарапынан берілген құт... Тәңірдің құтының

противоречат интересам широких слоев населения, поскольку в обмен на возможные перспективы в будущем, они в который раз подвергаются лишениям в настоящем. Политическая машина действует в интересах новой элиты, поскольку для страны она еще ничего не сделала, кроме фарисейской благотворительности и обеспечения населения импортными товарами, на покупку которых у основной массы населения нет достаточного количества средств.

В Конституции записано, что Россия – социальное государство, стремящееся к обеспечению достойной жизни и устанавливающее гарантированный минимальный размер оплаты труда. Однако в настоящее время минимальный размер оплаты труда является чистым символом, распределительным фантомом, который никакого отношения к реалиям не имеет. Минимальная заработная плата в условиях рынка должна гарантировать работнику и членам его семьи хотя бы возможность приобретения товаров из очень скромной потребительской корзины и оплаты коммунальных услуг. Однако тот уровень минимальной оплаты труда, который сегодня установило российское государство, не дает таких возможностей даже одинокому работающему человеку.

Практическое состояние дел свидетельствует о том, что демократия в России носит формальный характер, она не выражает и не может выражать интересов большинства населения, как это происходит в условиях западной демократии. Так будет продолжаться до тех пор, пока в России не возникнет гражданское общество, являющееся гарантом демократии.

Это означает, что Россия представляет собой иное государство, нежели провозглашенное в Конституции. Какое именно – сказать трудно, поскольку нет достаточного идеологического осознания реальности. Но подобное состояние России с неизбежностью будет приводить к противоречию между формальными правовыми демократическими основаниями и реальной действительностью. Это противоречие воспроизводит социальную раздвоенность, свойственную тоталитаризму, состояние не легитимности, теневых отношений и иных отрицательных явлений, которые не позволяют осуществлять демократическое реформирование на деле.

В современной России переход к демократическому политическому режиму происходит в сложных условиях, которые создают основу для усиления тенденций к формированию авторитарной модели построения политической системы. Этому способствует кризис в экономике, радикализация оппозиции, которая дестабилизирует политическую обстановку. Проблема демократизации в нашем обществе затруднена в связи с многонациональным характером государства, движениями за установление суверенных национальных единиц. Значительная опасность для демократии в России представлена людьми, находящимися в оппозиции к прошлому тоталитарному режиму, но не являющимися сторонниками демократии. Идеалом этих людей является авторитаризм. Поэтому, анализируя современную обстановку в России, отечественные политологи отмечают, что в России возможен переход к иной, чем на Западе, форме демократии – нелиберальной.

ÚSTAVNÍ PRÁVO

К.ю.н. Ляшенко Л.В.

Дальневосточный филиал Федерального государственного бюджетного образовательного учреждения высшего образования «Всероссийская академия внешней торговли Министерства экономического развития Российской Федерации», Россия

МОЖНО ЛИ РОССИЮ НАЗЫВАТЬ ДЕМОКРАТИЧЕСКИМ ГОСУДАРСТВОМ?

С формально-правовой точки зрения Россия, согласно Конституции, является демократическим федеративным правовым государством с республиканской формой правления. Человек, его права и свободы объявлены высшей ценностью, гарантировать которую обязывается государство. Единственным источником власти объявлен народ, который на референдумах и выборах изъясляет свою волю.

По Конституции Российская Федерация – социальное государство, политика которого направлена на создание условий, обеспечивающих достойную жизнь и свободное развитие человека. В государстве охраняются труд и здоровье людей, устанавливается минимальный размер оплаты труда, обеспечивается государственная поддержка семьи, материнства, отцовства и детства. В 137 статьях Конституции можно найти нормы, которыми удовлетворилась бы любая развитая демократия.

Однако в России до сих пор практически все процессы, начиная от экономики и заканчивая социальной сферой, замкнуты на государстве. Это приводит к тому, что вся жизнь россиян зависит от непосредственной деятельности властных структур. Преодолеть патерналистский характер государства в России пока не удается. Таким образом, государственные структуры продолжают выполнять функции не демократического, а дистрибутивного, перераспределительного характера. Поэтому реальная деятельность государства в России значительно отличается от той законодательной основы, которая существует как норма. Это приводит к тому, что многие демократические понятия, на которые опираются конституционные нормы, являются символами и метафорами и в зависимости от ситуации интерпретируются субъектами политического процесса в своих корпоративных интересах.

Например, мало кто в России знает, что собой представляют по содержанию такие понятия из словаря демократии, как «достойная жизнь», «свободное развитие человека», «гарантии социальной защиты», «единство экономического пространства», «местное самоуправление», «прямое действие Конституции», «гарантия прав и свобод согласно нормам международного права» и т.д.

Реформы в России проводятся под руководством нового демократического правительства. Но очевидно, что практически все изменения в настоящее время

шоғырланған жері – «Жерұйық». Ежелгі түрік аңыз-эпсаналарында Жерұйық «орталық, кіндік» мағынасындағы символдарымен берілген.

Бұл ойлаудың байырғы жүйесі бойынша көк аспан киелі, өйткені ол:

– Тәңірдің мекені әрі сипаты;

– «жер мен су» қасиетті, тіпті ол – Тәңірдің құты, несібесі;

– ел-халық қастерлі, олар – Тәңірдің жердегі аманаты;

– адам өз тағдырын өзгерту мүмкіндігіне осы дүниеде-ақ ие;

– қаған (хан) киелі, ол – Тәңірдің еркін білдіруші. «Тәңір» идеясы – қағида, заң, тәртіп, құдірет, кие және Ие ұғымында түркілік көзқарастарды топтастырды, толықтырды» [1].

Тәңірі туралы пікірлер түрлі бағытта көрініс тапты: Тәңірі жердегі барлық тіршілік иесі мен әлемді жалғыз жаратушы ретінде монотеистік идеяға жақын келсе, көкке, яғни аспанға және ең жақын көмекшілері күн мен ай, жұлдыздар, сонымен қатар табиғат құбылыстарына сиыну тұрғысынан діни жүйе тұрғысынан айқындалады. Қазіргі таңдағы зерттеулер Тәңірдің мәнін мәдениет феномені ретінде айқындауда. Олардың еңбектерінде тәңіршілдік түркі халқының тұтас дүниетанымы мен санасы барлық формасында көрініс тапқан, негізгі ұғым, күрделі тарихи мәдени-дүниетанымдық жүйе болып табылады. Басқа да құдайлармен бірге ол әлемді басқарады. Осыған сәйкес, ежелгі түркілердің сенімі өзіндік ерекшелігімен айқындалды дейді. Ал, XIX ғасырда батыс ғалымдары мен орыс зерттеушілері Тәңірдің өзіндік діни танымын ескермей, оны пұтқа табыну дінінің бір түрі, көпқұдайлыққа, шаманизмге жақын деп Тәңірі, Аспан туралы анимистік көзқарасты ұстанды. Ол туралы басқа да тұжырымдарда күрделі діни жүйе ретінде политеистік, монотеистік, не болмаса оның аралығындағы дін деп санады. Енді бірқатар зерттеушілер оны онтологиялық концепциямен, космологиямен (үш әлем туралы концепция), мифология және демонологиямен (ата-бабалар мен табиғат рухтары) байланыстырады. Кейбір пікірлерде шаман тәңірлік дінінің абызы деген қағида келтіріледі. Бұл пікірмен қосылу қисынға келмейді. Себебі Көк Тәңірі бақсы сияқты рухтарды (аруақтарды) пайдаланбайды, ол тек аспан еркін ғана хабарлайды. Мәңгілік көк аспан адамдардан белсенділікті талап етеді. Тәңірлік дінде демонологиядан гөрі космология мен этикалық-моральдық идеялар тереңірек ұялаған.

Дегенмен оның басты ерекшелігін монотеизмге жақындығынан байқауға болады. Сондықтан тәңіршілдік діні деп атауға болады. Себебі Тәңірі есімі үнемі бір Тәңірі, жалғыз Тәңірі эпитетінде жиі қолданылады.

Осыған байланысты Ж.П. Ру мен М. Элиаденің түркілердің мәдени-дүниетанымдық ұстындарына берген тұжырымдары біршама ықшамды әрі нақтылығымен ерекшеленеді: «... Патриархалдық ерекшеліктер басым, отбасында еркектің орны мен рөлі үстем. Қандастық-генетикалық туыскандықтың негізі берік қаланған. Экономикалары аңшылық пен мал шаруашылығына негізделген көшпелі мәдениет. Діни тұрғыдан «ұлы көк Тәңірі» сенімі өте маңызды. Дәстүрлі қоғамда Тәңірдің елшілерінің (қағанғ қам) рөлі үстем, оларға өте үлкен мән

беріледі. От-қасиетті, аттың да діни маңызы мен қоғам өміріндегі орны ерекше. Жеке меншік басты рөл атқарады. Көне түркілерде «жанның мәңгілігі» сенімі қуатты болғандықтан да аталардың аруақтарына тағзым етіледі» [2] – деп байырғы түркілер дүниетанымын айшықтайды.

Тәңірі – көктегі көз жеткісіз рух, орасан зор ұлы аспанмен қоса, бүкіл әлем. Ол түрлі ғибадаттың дамуының, дін мен дүниетанымының, айрықша табиғатқа табынудың феномені, оның сұрапыл күші мен құбылысы, трансценденттік әлем болмысының бейнелі көрінісі, ол әрі дене, яғни олардың бірлігі болды. Тәңірлік дін еуразиялық көшпелі шаруашылық-мәдени типтің қажеттіктеріне қолайлы діни жүйе болып саналады. Мұнда генотиптік дүниетаным терең орын алғанымен, ол монотеистік діни жүйе деңгейіне көтеріле алғанын көреміз.

С. Ақатай Тәңірді кеңістік, уақыт, форма және олардың қозғалыс түріндегі өзара қатынасын білдіретін тарихи-философиялық категория деп Тәңірдің онтологиялық жүйесін бес аксиоматикалық қағидаларға бөліп көрсетеді:

«1. Жаратылған құбылыс бар болса, онда жаратушы да бар.

2. Барлық жаратылған нәрсеге форма тән.

3. Барлық нәрсе орнымен жаратылған

4. Жансыз жандыны тудыруы мүмкін емес.

5. Адам негіз, ғалам орталығы» [3].

Сонымен қатар, Н.Г. Аюпов түркі халықтарының рухани мәдениетіндегі ерекше құбылыс ретінде тәңіршілдіктің мәні мен мазмұнын саралай отырып, тәңіршілдікті түркі халықтарының діни жүйесі ретінде қарастырып, оның төмендегі негізгі белгілерін ұсынады:

«– Тәңірге сену барлығын жаратушы құдайға (Аллаға) сену сияқты, бірақ құдай олардың үстінде не болмаса әлемнен тыс емес, адамдармен бірге олардың жанында, рухында болады. Ол дамыған діни ілім қызметімен жүзеге асады.

– өмірдің қайнары көзі ретінде табиғатқа табыну. Тәңірі біртұтас Адам-Дүниемен (қайнат) үйлесімділікте.

– өмірлік күш-құдыретке жалпы Адам-Дүние ретінде, адамның өзіне тән белсенді бастама ретінде сену.

– Ата-баба рухтарына сиыну, ақырет өмірге, жанның мәңгілік екендігіне, Адам-Дүниенің ажыратылмас бөлігі екендігіне сену.

– ұрпақтың беріктігі, рухани құндылықтардың таратылуы үшін үлкендерді, ата-аналарды, балалар культін құрметтеу.

– өзара жеке қарым-қатынастардың, адамдар арасындағы байланыстардың басымдылығы.

– мәдениет дәстүрін жалғастыру, әдет-ғұрыптар мен салт-дәстүр, рәсімдерді, тәртіп-ережелерді, иерархиялық жолды сақтау» [4].

Тәңірді түркі халқының рухани мәдениетіне сәйкес келетін діни мифологиялық тұрғыдан ғана емес, дүниетанымдық жүйе ретінде негізгі белгілері мен сипатын бөліп қарауға болады. Табиғат туралы көзқарастары, мәдениет дәстүрінің жалғастығы, салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың сақталуы,

5. Überprüfung der Angaben der Bürger, die eine bestimmte Posten oder eine staatliche oder kommunale Mitarbeiter zu positionieren.

6. Einführung in das Personal Arbeit der staatlichen und kommunalen Strukturen der effiziente und einwandfreie Ausführung der Dienstpflichten.

Grundsätze für die Bekämpfung der Korruption Bekämpfung der Korruption grundlegende Anfängen, z.B. die Grundsätze gemäß den folgenden Regeln hat.

1. auf der Rechtsstaatlichkeit.

2. Schutz, Anerkennung und die Freiheiten und Rechte der Bürger zu gewährleisten.

3. Offenheit und Öffentlichkeit über die Tätigkeit der stellen.

4. die zwingende Haftung der Beamten, die den Tatbestand der Korruption zu begehen.

5. zur Verwendung in der Verbrechensbekämpfung als Öffentlichkeitsarbeit, politische, rechtliche, institutionelle, sozio-ökonomischen und anderen Maßnahmen.

6. die öffentliche Zusammenarbeit mit internationalen Organisationen, der Zivilgesellschaft und Einzelpersonen

7. über die Anwendung der erforderlichen Maßnahmen zur Verhinderung der Manifestation des Verbrechens. Erstellen Sie in Russland, dieses Übel zu zerstören spezielle Kommissionen und Komitees. In einigen staatlichen Strukturen arbeitet die Anti-Korruptions-Division.

Verantwortung Ohne Zweifel, jede der Handlungen verdiente Strafe. das Gesetz zur Bekämpfung der Bestechung bringt disziplinären Verwaltungs-, Zivil-, strafrechtliche Haftung richtet sich je nach Art der Straftaten im Hinblick auf juristische und natürliche Personen, die Bürger Russlands, Ausländer und staatenlose Personen, die Korruption begangen haben.

Kommission gegen Korruption *der Anti-Korruptions-Kommission* ist eine Organisation zur Verhinderung und Bekämpfung die Kriminalität unter Berücksichtigung. sie in allen Bereichen des Lebens ist. die Kommission auch zur Korruptionsbekämpfung Verhalten der Organisation zu fördern soll ist eine Liste Personen zugelassen durch den Präsidenten der Russischen Föderation.

Die internationale Bekämpfung der Korruption Zur Begehung von Straftaten unter Berücksichtigung gibt es keine nationalen Grenzen. internationaler Zusammenarbeit zur Bekämpfung der Korruption in die Union der Staaten verfolgen ein gemeinsames Ziel. wie in diesem Fall liegt? für dies internationaler Verträge, Vereinbarungen, Konventionen angenommen, etc. Staaten produzieren Informationsaustausch, Auslieferung der Täter von Kriminalität geplagten Einzelpersonen. sie sind auch soziale Maßnahmen zur Verhinderung diskutierten Ausfallquoten. Annahme die Korruptionsbekämpfung[3].

Die Liste der verwendeten Literatur:

1. Die Anti-Korruption und juristische Ausbildung Magarif Verlage-Vakyt, 2010.

2. <http://FB.ru/article/161964/Borba-s-korrupsiey-v-Rossii-Komissiya-po-Borbe-korrupsiey>.

3. <http://vz.ru/news/2011/9/23/524773.html>.

BOJ S HOSPODÁŘSKOU KRIMINALITOU

Яковлева М.Н.,
курсант 107 взвода.

KORRUPTION

Korruption – direkte Nutzung der offiziellen Rechte im Zusammenhang mit seiner Position für persönlichen Gewinn, Bestechlichkeit, Bestechung von Beamten, Politikern [1].

Anti-Korruptions-kombiniert. Eine besondere Stelle. Korruptionsbekämpfung umfasst eine Reihe von Methoden, die in einigen Ländern, wie CHINA, Singapur, Schweden, etc. erfolgreich eingesetzt.

Möglichkeiten der Bekämpfung der Korruption Kampf gegen die Korruption in Russland ist ein sehr kompliziertes. dieses Verbrechens geschnürt mit einer Vorliebe für nahezu alle Bereiche des Lebens, wenn beseitigen korrupte Behörden, es schafft andere Probleme darum das Problem angegangen werden muss es ist wichtig, die Möglichkeiten, ihre Beseitigung richtig anwenden.

Anti-Korruptions-Methoden gehören mehrere Ansätze.

1. die Verabschiedung von Gesetzen, Sätze zu verschärfen.
2. erhöhen Sie Einnahmen Beamten.
3. Schaffung von Wettbewerb (die potenziellen Gewinn aus diesem Verbrechen reduziert).

Mechanismen zur Bekämpfung der Korruption gliedert sich in interne und externe Aufsicht Mechanismen. betrachten ihre internen Mechanismen zu betreiben, durch die Förderung einer klaren Abgrenzung der Funktionen. überwachte der zugelassenen Stellen für Beamte, die autonom. externer Mechanismus arbeitet unabhängig von der Exekutive Zweig. Z.B., Steuerung von solchen Mitteln machen kann, Justiz, Medien, Meinungsfreiheit [2].

Vorbeugende Maßnahmen gegen Korruption Das Anti-Korruptions-Gesetz enthält einige vorbeugende Maßnahmen festgelegt, um die Kriminalität im Land zu gewährleisten.

Solche Methoden gehören Auswirkungen.

1. bilden eine ablehnende Haltung in der Gesellschaft gegenüber einfach Verhalten.
2. Überwachung, verantwortlich für die Einhaltung der russischen Gesetzgebung öffentliche und parlamentarische Institutionen.
3. vierteljährliche Analyse der Durchsetzung Praktiken, Verletzungen, erkennen treffen die erforderlichen Maßnahmen zur Verhinderung oder Verstöße gegen die Korruption zu beseitigen.
4. Verantwortlichkeit als eine Entlassung aus seinem Amt, ersetzt das Amt oder die Anwendung anderer Maßnahmen der gesetzlichen Haftung. Strafe für fehlende oder umgekehrt geben Sie wesentlich falsche Angaben über Einkommen, Vermögen, Ausgaben und Verpflichtungen seitens der offiziellen, seinem Ehegatten und Minderjährige Kinder.

адамдардың бір-бірімен қарым-қатынасы және қоғамдық құбылыстарынан дүниетанымдық сипаттарын айқындауға себепші болады. Осыған орай В.В. Бартольд «Халықтың психологиясын түсіну үшін оның діни сенімін білу маңызды... Бұл орайда аспан мен жерге табыну туралы айтылғанда, кей кездерде «түрік аспаны» және «түрік жері мен суы» деген сөздер қолданылады. «Тәңір» деген бір ғана сөз материалдық аспан мағынасында да және табынып, пір тұту жағынан алғандағы құдай мағынасында да (яғни идеалды мағынасында да) қолданылады. Жер мен Су (ар суб) туралы айтылған жерлерден жер мен су рухтарының жинақтамасы емес, бүтіндей құдай туралы сөз болатындығы жайында қорытынды шығаруға болады...» – деп құнды пікір айтады [5].

Тәңіршілдік күрделі дүниетаным ретінде жалпы сенім, әдет-ғұрыптар мен мифологиялық сюжеттерден тұрады. Бұл жүйеде әсіресе Тәңірі культі маңызды орын алады. Мұнда Тәңірі тек қана сезімдік тұрғыда қабылданатын ақиқатты тану емес, ол Табиғат мағынасында Аспан, Бір құдай ретінде қабылданды. Діни санада Аспан жоғары жақтың абсолютті күші болып, өмір мен игіліктің белсенді күші ретінде танылды. Тәңірінің мұндай дүниетанымын ежелгі қытайлар мен шумерлердің діни жүйесінен кездестіруге болады. Тәңірі культінде Универсумды рәміздік дүниетаным ретінде қарастырады.

Байырғы түркілердің тарихи қоғамдық санасында Тәңірге табыну өз дамуының шыңына жеткенін байқауға болады. Тәңірі мемлекеттік идеологияның формасын қамтып, жаратушының аты ғана емес, кеңістік пен уақыттың континуумы да болып табылды. Тәңірі түріктердің мемлекетін жаратып, ел басқарушы қағандарын сыйлап, оларға ақыл-парасат берді. Ол адамдардың тағдырын анықтайды. Бұл жерде зерттеушілер оны ежелгі гректердің Зевс құдайы мен үндіеуропалықтардың Дейвос құдайына ұқсастырады. Тәңірлік дүниетанымның өзіндік ерекше белгісі адамның қоршаған ортасымен, табиғатпен тығыз байланыстылығында. Тәңіршілдік табиғат пен ата-баба рухын дәріптеуден шыққан. Бұл сенім көне түріктерге білім мен табиғат рухын сезінуге әрі гармонияда өмір сүруге мүмкіндік туғызды. Байырғы түркілер сан-қилы мәдениет пен өркениеттер арасындағы жан-жақты сұхбаттың негізінде терең өзіндік дүниетанымға ие болды. Олар манихей, зороастризм, брахманизм, буддизм діндерімен жақсы таныс болған. Көшпелі түркілер дәуірінде тәңірлік сенім ресми маңызды саяси рөл атқара отырып, басқа да этномәдени құрылымдардың идеологиялық жүйесіне қарсы тұра білді. Осыған сәйкес Л.Н. Гумилев «түрік қағанаты өзінің тұрақты, қатаң саяси идеологиялық жүйесімен, басқа жердің дінін мойынсұнатын ұлт емес еді» [6]– деген пікір білдіреді. Тіпті, көне түркілер арасында кейін кірген шамандық сарындар Көк Тәңіріне деген сенімнің негізгі қағидаларын, салттарын жоя алмаған. Көк Тәңірі сенімінде космогониялық, абстрактілік ойлаудың ғажайып үлгілері бар. Мұны Орхон-Енисей ескерткіштерінен аңғаруға болады. Әлемнің төрт тарабын анықтау, күн, ай, жұлдыздар қозғалысындағы заңдылықтарды білу, жыл маусымдарының ауысуын қадағалау көне түркілерге осының бәрін біреу

билеп, басқарып, олар деген жалғыз Құдай – Көк Тәңірі идеясына алып келген. Яғни нақты бір пұтқа табынбай, әлемдік мәні бар жалғыз Тәңірді мойындаған. Түркілердің барлық рухани күш иесі Көк Тәңірі деп есептеген.

Байырғы түркілер қағанатында дін мен миф мемлекеттік идеология деңгейіне жетсе, ал мемлекеттік институттар дін мен табыну объектісінің деңгейіне жетті. Бұл – мемлекет, отан, туған жер, қағандар. Туған жердің табиғат ұғымымен байланысты екені белгілі. Ал, ежелгі түркілер оған қоғамдық, саяси мән берген. Бұл байырғы түркі мифологиясының классикалық кезеңі еді. Мұндай реттелген, жүйелі идеология кейін түркі мемлекетінің ешқайсысында өзінің жоғары деңгейіне жетпеді.

Сонымен, қорыта айтатын болсақ, тәңір діні немесе тәңіршілдік – бұл бар әлемді жаратқан Тәңірге, яғни Құдайға сену, бірақ әлемнен тыс, оның үстінде тұрмайтын Құдайға емес, болып жатқан дүниелердің барлығына, оның ішінде адамның бойында, оның жан дүниесінде болып жатқандарға да қатысатын Құдайға сену; бұл – табиғатқа өмірдің жалпы тіршілік көзі деп табыну; бұл ақыр соңында өмірлік күш – қуатқа сену; бұл – жалпыға ортақ және белсенді дара бастау, яғни әрбір адамға тән бастау, ал осыдан о дүниелік өмірге, ажалсыздыққа сену келіп шығады. Тәңіршіліктің жолын қуашылардың рухани – адамгершілік этикасында бәрі бірігіп, рухани – діни тақырыптың көрінісі деп санауға болатын ұрпақтардың сабақтастығын, рухани құндылықтардың берілуін құрайтын ақсақалдарды, үлкендерді, ата-ананы және ұрпақтар культін құрметтеп – қастерлеу үлкен орын алады; тұлғалар арасындағы қатынастарға, адамдардың бір-бірімен қарым – қатынас жасауына, дәстүрлерді бұлжытпай орындауға, тиісті мінез – құлық қағидаларын сақтауға басым маңыз беріледі.

Әдебиеттер

1. Молдабеков Ж. Қазақтың халық философиясы. // Қазақ халқының философиялық мұрасы. Жиырма томдық. 7-том. – Астана: Аударма, 2006. – 85 б.
2. Кенжетай Д. Дәстүрлі түркілік дүниетаным және оның мәні // Қазақ халқының философиялық мұрасы // Ежелгі көшпелілер дүниетанымы. Жиырма томдық. 1-том. – Астана: Аударма, 2005. – 73 б.
3. Ақтай С.Н. Философия тенгризма // Қазақ өркениеті. – 2001. – №1. С.64.
4. Аюпов Н.Г. Тенгрианство. Учебно-пособие по философии религии спецкурса для магистратуры. АГУ им. Абая. – Алматы, 1998. – С.39.
5. Бартольд В.В. Сочинение. В. 9-ти т. – М., 1966. – Т.5. – С.26-27.
6. Гумилев Л.Н. Көне түріктер. – Алматы: Білім, 1994. – 374 б.

Целью индивидуальной профилактики преступлений, совершаемых несовершеннолетними, являются исправление и перевоспитание подростка либо изменение его криминогенной ориентации.

Подростковая преступность возникает из недовольства подростками бытовыми и психологическими условиями, в которых пребывает его семья. Порой нищета и безнадзорность, а также предоставленность несовершеннолетних самим себе порождает особую форму организованной преступности несовершеннолетних. Дружья-товарищи по несчастью вынуждены объединяться в союзы для противостояния враждебным, на их взгляд, факторам. Таким образом, принимая во внимание тот факт, что подростковая преступность зарождается от обилия свободного времени, предполагаем, что с позиции криминологических проблем противодействия организованной преступности несовершеннолетних, а также с целью профилактики такой формы преступности необходимо, на наш взгляд, организовать дворцовые спортивные секции и кружки по интересам за счет местных бюджетов. На базе таких дворцовых клубов могла бы быть организована совместная профилактическая работа педагогов, психологов и участкового инспектора. Предполагается, что принятие подобных поправок к нормам отечественного уголовного законодательства способствует повышению эффективности борьбы с организованной преступностью несовершеннолетних в нашей стране.

Литература:

1. Криминология. / Под ред. Дж. Ф. Шели. Пер. с англ. – СПб., 2003. – 864 с. //
2. Долгова А.И. Преступность, её организованность и криминальное общество. – М., 2003. – 572 с.
3. Загорьян С.Г. Понятие организованной преступности несовершеннолетних.
4. Дудин Н.П. Судебное разбирательство дел в отношении несовершеннолетних. – СПб.: СПбЛТА, 2006. – 211 с.

Магистр юридических наук Байдалина Г.Ш.

Казахский агротехнический университет им. С.Сейфуллина

МЕРЫ ПО ПРОФИЛАКТИКЕ ОРГАНИЗОВАННОЙ ПРЕСТУПНОСТИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ

Дети любого государства – наиболее социально-уязвимые представители всего общества, их поведение во многом отражает уровень озабоченности населения страны своим подрастающим поколением. Представляется, что именно от степени государственной заботы о несовершеннолетних зависит их благополучное воспитание и развитие.

Стремясь к международной интеграции, стараясь войти в тридцатку лучших стран мира, Казахстан присоединился к различным международным актам по защите прав и свобод человека, в том числе и несовершеннолетних.

Принимаемые правоохранительными органами меры по противодействию насилию в отношении женщин и несовершеннолетних, всё еще малоэффективны.

В целях их профилактики и для повышения эффективности борьбы с ними государственным органам необходимо:

- усилить борьбу с преступлениями против нравственности;
- активизировать деятельность по выявлению и устранению причин девиантного поведения среди подростков, культа жестокости и суицидальных проявлений;
- усилить борьбу с административными правонарушениями и преступлениями связанными с изготовлением, хранением, ввозом, перевозкой на территории Республики Казахстан продукции средств массовой информации, содержащей сведения и материалы, направленные на пропаганду или агитацию культа жестокости, насилия и порнографии.

Немаловажное значение в профилактике насилия имеет правильная организация учебного и воспитательного процессов в школах и других учреждениях образования.

Что касается предупреждений преступлений несовершеннолетних, с одной стороны – это защита прав и интересов несовершеннолетних, ослабление негативного влияния дисфункции институтов социализации, а с другой стороны – защита общества от правонарушений и преступных посягательств несовершеннолетних.

Основными элементами системы предупредительного воздействия являются: тщательное изучение несовершеннолетних, способных совершить преступления; определение основных мер и мероприятий, опираясь на которые, на практике можно было бы добиться поставленных целей; выработка рациональных методов организации, контроля и определения эффекта индивидуального профилактического воздействия.

FILOSOFIE KULTURY

Ph.D. Zolotaryeva L.R.

Ye A. Buketov Karaganda state university, Kazakhstan

CITY HISTORY IN CREATION OF KARAGANDA ARTISTS

Karaganda binds by its to the seams of coal which are in the depths of the Central Kazakhstan. Karaganda got a status of the city in February in 1934. The first discover of Karaganda coal field was Appack Baiganov, a shepherd. In 1833 he found some pieces of coal in Karaganda place (it's twenty five kilometers of the South of river Nura). It happened on the territory which was the place of summer nomad of bais – Iglick and Guman. This historical moment was shown at the picture of Peter Kuzmich Antonenko. «Memory. Appack Baiganov (1981) an endless steppe is wide, feather-grass sways, low clouds fly by the same infinite sky as the steppe. The young Kazakh rider is holding a piece of coal in his hands as a jewel. Kazakh woman, who is standing at the stirrup, is looking at the magic stone with such excitement and expectation that involuntary some feelings appears. This miracle would happen which lights and transforms this ancient land. Origin is distinctively refracted at the picture «Appack Baiganov» the theme of Karaganda's by Seitmahan Kalmahanov (1982). It tells about a wonderful find of the shepherd in romantic style. This find became a beginning of the coal-field.

Karaganda artists develop the best traditions of the world and native art in interpretation of city theme. History of the city finds its embodiment in different genres of graphic creations, that's why it takes place an appeal of Karaganda artists to the themes of labor, industry telling about creative activity of human. Picturesque and graphic series for Karaganda were devoted by G.G. Gilevsky «Old Karaganda», S.F. Shcuratsky «History of the Karaganda coal field», V.A. Tsimbaluk «Karaganda is my city», V.N. Malkevich «Industrial rhythms», R.A. Grabbe «Karaganda is fifty years old» (decoupage), S.D. Shegolihin «Karaganda is seventy» and others.

Many artists work in a genre of city and industrial landscape. Besides the aim of the true artists is not only to imprint, but to reflect the interaction between the world of environment and world of human senses and experiences. City and industrial landscape turns into «historical» one as the time, its concrete characteristics, «biography» of the city reflect in its development immediately and mediately. The system «time – human – a city» is present in old landscapes. One or two parts dominate by turns, it creates some city type which is different from previous, but it's not static it develops in time and space.

Repressed artists from KarLAG (Karaganda camp for the war captive) turn to the theme of Karaganda, they were the first ones: Karaganda is «camp», cruel and awful, poverty-stricken and sad. It's a subject for the landscape compositions of a V.A. Eifert, for the water-colour sheets of A.V. Fonvizin, L.E. Hamburger (the 1940-s).

Gelyary Gratsianovich Gilevsky reproduces a type of old Karaganda. He lived in Karaganda more over fifty years and gave the ardour of his soul to it. G. Gilevsky made over hundred works. It's an original art chronicle of native town with earth and clay-walled houses, settlement near the mines, pit heaps with true existed places. Just these places which keep traces of the past inspired the artist. A city is alive till we remember it: «Outskirts of old Karaganda», «On the ancient Earth», «Old Karaganda», «In old Karaganda», «Among the pit heaps». The panorama, rigid picture, contrast of colours relations, internal dynamics and energy fill the landscapes of G. Gilevsky. They are an art memory about the past of the town, they are like documents of the epoch.

The old Karaganda is painted by U.G. Shabanin, he is a followed of G.G. Gilevsky – «Autumn. The memory about old Karaganda», «The place of old Karaganda» (the 1970-s). P.K. Antonenko («Old Karaganda», «Old city», 1955–1957), P.I. Rechensky («Old city»), A.F. Sizintsev («Old town», 1966), M.M. Abilkasov («In old town», «The district of the town»).

The 1950-s was the beginning of the large building: typical, clear, regulated rhythm of the city life. The city and industrial landscape get a wide development. Artists think about inevitability of the renovation of crowded old city into new one which will have large streets and avenues. City landscapes of the beginning of fifties and sixties pier by optimism and joy of creation. The Big Karaganda was born, the New City is being build. Successful gamut of warm colour of buildings attaches greater wholeness for the architectural look, a new city advantageously differentiated from the old one. Clay-walled houses, single-stage settlements of founders of industrial Karaganda of the 1930-s and 1940-s are situated in New Karaganda. Looking through the landscapes of Karaganda we can see how our city grew, changed its view and transformed little by little: V.I. Krilov «Karaganda is being build», «Karaganda. Boulevard of Peace» (1956, 1958), P.K. Antonenko «Karaganda» (1958), «Karaganda is being build» (1961–1964). A city silhouette and its main streets appear in the works of artists: P.K. Antonenko «Sunny day. Chkalov street» (1956), «Karaganda. Lenin Avenue» (1962), «Silovaya Street» (1964).

The interest to the daily life becomes the leit-motif of artists' works of the second part of the 60-s and at the beginning of the 70-s. the objects of artists' attention become comfortable blocks of not high houses and city workdays. Contemporaneity lives in a world's feeling of the artists of these years. They renovated traditional subjects. Daily, ordinariness and simplicity of the motive have elevated into the power of social and aesthetic credo. A sense of time is given by the atmosphere of life, not by importunate and some details. The city landscapes of P.K. Antonenko «Karaganda Winter», «Loboda Street», «A place of Karaganda», «Dry day in Karaganda», «Lenin Street», «Spring. Amangolov Street», «Karaganda. The 1960-s. Thirty second quarter», A.F. Sizintsev «Morning in Karaganda», «Karaganda Evening», «Winter in Karaganda», «Karaganda Winter» (1964–1969). These landscapes are different by choice of typical places and give impressions of nature and mood.

«В ряде случаев насилие в отношении детей может явиться причиной суицидов. 8,5% детей в интернатных учреждениях, попавших в исследование, были замечены в членовредительстве. При этом 75,3% были замечены в рецидивном членовредительстве. Риск членовредительства выше в учреждениях для детей с девиантным поведением – 12,4%, чем, например, в детских домах – 8,1% и приютах – 5,4%», – отметил В. Калюжный.

Практика показывает, что своевременным является расширение круга детских организаций, подконтрольных НПМ, что собственно, и предлагает офис Омбудсмена республики Казахстан.

Кстати, об этом свидетельствуют и результаты мониторинга, проводимого офисом Омбудсмена, а также международными и неправительственными организациями.

Поддерживая «распространение мандата Национального превентивного механизма (НПМ) на большее количество организаций, осуществляющих функции по защите прав ребенка», [5] считаем, что для этого необходимо внесение изменений в уголовно-исполнительный кодекс Республики Казахстан. [6]

В настоящее время, в соответствии с действующим законодательством в рамках своей деятельности участники НПМ посещают центры адаптации несовершеннолетних, специальные организации образования, организации образования с особым режимом содержания.

Литература

1. Игорь Савченко. Питки в Казахстане – краткий обзор ситуации с пытками в Казахстане в 2013 и 2014 гг. Опубликовано: 16.12.2014 <http://ru.odfoundation.eu/a/5603,pytki-v-kazahstane-kratkiy-obzor-situacii-s-pytkami-v-kazahstane-v-2013-i-2014-gg> [Дата обращения: 18.04.2016]

2. http://www.bureau.kz/novosti/sobstvennaya_informaciya/article_7065 [Дата обращения: 18.04.2016]

3. В Казахстане более 60% детей сталкиваются с насилием в школе 13.07.2015 https://www.kt.kz/rus/society/v_kazahstane_bolee_60_detej_stalkivajutsja_s_nasiliem_v_shkole_1153607103.html [Дата обращения: 18.04.2016]

4. Жамулдинов В.Н., Кабжамитов О.Т. Национальный превентивный механизм в Казахстане: сущность, содержание, правовая природа и проблемы внедрения http://www.rusnauka.com/27_DSN_2015/Pravo/5_199215.doc.htm [Дата обращения: 18.04.2016]

5. Жамулдинов В.Н. <http://www.famous-scientists.ru/13215/> [Дата обращения: 18.04.2016]

Как известно, пытки являются серьезным преступлением и ни при каких обстоятельствах не могут быть оправданы. Искоренение пыток и других незаконных методов ведения следствия – одна из ключевых задач, стоящих перед правоохранительными органами. Например, в 2013 году по фактам применения пыток было возбуждено 35 уголовных дел, осужден 31 сотрудник правоохранительных органов. Несмотря на латентный характер преступлений, связанных с пытками, благодаря принятым системным мерам, принципиальному реагированию на факты применения недозволённых методов следствия в целом за последние пять лет количество возбужденных уголовных дел этой категории возросло в более чем в десять раз.

Отметим, что национальный превентивный механизм (НПМ) в отличие от наблюдательных комиссий имеет более широкий мандат полномочий. Если общественные наблюдательные комиссии в праве посещать только исправительные учреждения и СИЗО, то участники НПМ могут посещать практически все закрытые учреждения. И не только органов внутренних дел, но и учреждений, которые находятся в ведении министерств здравоохранения, обороны, образования. Таких учреждений в стране около 600, – указал заместитель Генпрокурора Казахстана, к.ю.н. Жакып Асанов. [2]

Как сказал Вячеслав Калюжный, «мандат на мониторинг детских учреждений был существенно усилен в 2014 году в связи с запуском Национального превентивного механизма в соответствии с Факультативным протоколом к Конвенции ООН против пыток. В созданном механизме омбудсмен Казахстана наделен координирующей функцией. НПМ стал дополнительным ресурсом, позволяющим выявлять факты нарушения прав в детских учреждениях, например, таких как центры адаптации несовершеннолетних, специальные организации образования, воспитательная колония, камеры для содержания несовершеннолетних в следственных изоляторах и изоляторах временного содержания». [3]

66,3% детей сталкиваются с насилием в школе, становятся свидетелями, жертвами либо виновниками насилия, при этом 23% опрошенных детей были жертвами физического насилия, 20% – вымогательства среди детей, 27% – телесного наказания со стороны учителей. Такие данные привел руководитель Национального центра по правам человека Вячеслав Калюжный на брифинге в СЦК, передает Kazakhstan Today.

«К сожалению, следует констатировать, что насилие в отношении детей в нашей стране имеет место. Об этом свидетельствует почта уполномоченного по правам человека в РК, в которой 7,5% (81) обращений касается нарушения прав детей, в том числе с применением насилия», – сказал В. Калюжный. [3]

Он также подчеркнул, что, согласно исследованиям, проведенным учреждением Уполномоченного по правам человека совместно с ЮНИСЕФ, 40% среди персонала интернатных учреждений поддерживают применение насилия как меру воздействия на детей.

Karaganda appears as a beautiful creation, which is filled by emotional condition of the man, who lives in it, in works of S.F. Shkuratsky, which are made in combined art and water colours. These works are: «The Palace of miner's culture», «The Square of U. Gagarin», «The Summer Theatre in winter», «Sovetsky Avenue», «The coast of the lake in the park». The artist stayed faithful to the city, where he lived and worked. View of Karaganda in the works of artists painted in the best traditions of the realistic art.

The peak of Karaganda miner's exploit was during 1960-s and 1980-s. Karaganda image as the miner's heart of Saryarka was independent line, accepting different variants of reflection of miner's district. «Miner's» works of famous artists such as V.V. Shamshin «Maikuduk Mine», V.P. Shulga «Mine 38» and also such talented amateur artists as P.K. Kosarev «Mine 37», I.Y. Zinkov «The mine named after Kirov», «The Mine named after Stakhanov». They were made in the 70-s and entered into the chronicle fond of The Museum of Fine Arts in our city by right.

Miner landscape's genre became the main one for the painters and graphic artists of different generations. It's hard to call someone who didn't turn to it at least one more: P.E. Esirkeev «Tentex Mine 1/2», P.G. Lisenco «The New Mine», V.V. Kim «The Mine named after Kostenco», M.M. Abilkasov «The New Mine», E.S. Aituarov «A City of Miners», U.V. Kamelin «Landscape with corpas», A.P. Plotnicov «Miner's area», K.R. Esirkeev «The New Mine», «Karaganda Mine», A.I. Serov «Verticals of Karaganda», A.F. Sizintsev, L.N. Frolov, L.P. Smirnova, E.A. Seleznyova and others.

The miner's theme has an important place in the works by S.M. Sanosyan. For example: «Coal and city», «Miner's settlement», «The first vertical mine», «The Mine named after S.M. Kirov», «A view on the mine of fifty years of October (the 1970-s and 1980-s)». A.F. Sizintsev is a real landscape painter by his nature. The theme of the city, which has become so native for him, goes through his creation. During the 1960-s and 1970-s he made some works which were devoted to Karaganda: «Old city», «New Mine», «Karaganda. Miners», «Kazakhstan Mine». Even industrial motives differ by gentleness and revelation of feelings; concrete and immediate visual impressions are transformed by him in a general form.

Industrial development of the Central Kazakhstan influenced on the forming of «severe» style in works of artists. There weren't only miners, but also there were some factories, plants, pits, Kazakhstan Magnitka, Irtysh-Karaganda channel in the field of painter's vision. The civil feeling appeared in most of artists' compositions, they imprinted a huge scope of Karaganda industry in expressive forms. Industrial theme becomes one of the main in artists' works of young and middle aged generation: S.M. Sanosyan, V.I. Krilov, M.S. Podleshin; such as P.S. Andriuk, P.K. Antonenko, A.F. Sizintsev, K.P. Esirkeev, M.S. Baitenov and others turn to this theme too.

By right one of the leading role in this plan belongs to S.M. Sanosyan, who is a famous author of the monumental and industrial landscapes made in the second part of the seventies and eighties. So the industrial giant – Karaganda metallurgical complex became a considerable part of the painter's creative destiny. Such pictures as «Mag-

nitka. The first blast-furnace», «Magnitka. The fourth blast-furnace», «The blast-furnace of the ninth five-year plane», «Red blast-furnace», «Rhythms of Magnitka», «Kazakhstan Magnitka» are the real hymn of modern industry. The stages of pictures for the artist became «Hydro-electric power-station in Topar», «Irish –Karaganda channel». Socialized form, which rise a man-creator. Every picture builds on the integrity, epically and full-blooded. Constructive sense, emphasized rhythm, contrast colour combination expressed metaphorical idea of the author.

City landscapes became more various in the 1970-1980-s. And this was reflected in the masters' works. There was interest for an architecture's picture of the city and some unique and expressive buildings: we can see it in works of P.K. Antonenko «Hotel «Chaika», «Uibileiny Store»; P.S. Andriuk «Nurken Abdirov Avenue is building», G.G. Gilevsky «Nurken Abdirov Avenue». Attempts appeared to create the image of the city-dweller, contemporary of the artist and participant of great transformations. In these works there is an unity of the man, city and nature in the colour of harmony; the man feels comfortable and he's used to the city environment. The artist find pictorial incarnation in equal co-operation of the nature, city and human.

In the seventies the lyric and political beginning intensified in creation of Karaganda painters. It maybe a nostalgia, it's an oppressive sense of leaving irrevocability. The works of some artists have a lyric perception. They are «The giving up wicket» by S.M. Sanosyan, «Outskirts» by M.M. Abilkasov. These pictures reflect simple and modest episodes. The motives of old places, which are quiet and nice for our heart, in native Karaganda sound in pictures-variations on the theme of «Twilight. Courtyard of the childhood» by the L.P. Smirnova. Such pictures are courtly by their colour, refined and emotional.

The poetry of native town is conveyed by U.V. Kamelin, M.K. Gunusov. The main feature of their works is contemporaneity, the landscape is a source of their creative inspiration. U.V. Kamelin, who has been living in Karaganda over thirty years, gets his own vision of the city and his own colour plastic. Every work begins from the feeling, just this one must define the theme and process of creation. He paints city in different time of year, day and night, he tries to convey a condition of nature. There is a lightness of brushes freshness and beauty of colours in such pictures as: «Spring in the city», «April. Karaganda side-street», «Morning. Karaganda landscape», «January day», «March. Karaganda» (The eighties). The painter M. Gunusov has paints Karaganda originally. His pictures make city «more human». There are a lot of warmth and spontaneity in city landscapes. Here is an interest to the rhythms and lines of nature and city environment and also to the light and colour: «Blue day», «City and village». The emotional mood and poetical accent are important to him. The artist looks closely with love at colour combinations and accents what is especially dearly for him. We can see merry, lively, holiday Karaganda in works of these painters: «Circus has come», «Circus is in Karaganda». Bright colours, joyful waiting is a daily play which becomes a reason of telling about modern city life.

The panorama of Karaganda in space and time is given by E.S. Aituarov picture «Saryarka-Karaganda» (1984). The artist leads of industrial city with corpora near the

Еленова Д.Ж., студентка группы ОПЭ 32с,
научный руководитель: к.ю.н. Жамулдинов В.Н.
Павлодарский Государственный Педагогический Институт

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ПРЕВЕНТИВНЫЙ МЕХАНИЗМ И ЕГО РОЛЬ В ЗАЩИТЕ ПРАВ ЧЕЛОВЕКА В КАЗАХСТАНЕ

Заявления казахстанских властей о нетерпимости к пыткам и готовности сотрудничать с гражданским обществом в решении данной проблемы пока что остаются на уровне деклараций и не реализовываются эффективно на практике. Процедура Национального превентивного механизма сохраняет достаточно сильную государственную централизацию, а его участники слишком зависимы от решений и действий омбудсмена.

Количество открытых уголовных дел по факту пыток в десятки раз меньше, чем количество заявлений о пытках. Жертвам пыток и правозащитникам трудно добиться от прокуратуры возбуждения уголовных дел в отношении представителей полиции. Суды в большинстве случаев отказываются передавать заявления о пытках в отдельное производство и признают как доказательства данные, полученные под пытками (как в деле нефтяников Жанаозена). 21.10.2014 казахстанский суд отказался выполнить решение Комитета ООН против пыток в отношении жертвы пыток Олега Евлоева.

Сроки, которые получают виновные в пытках, значительно меньше, чем тюремные сроки политических заключенных. Власти ограничивают доступ независимых правозащитников к заключенным, которые заявляют о пытках. Медицинские работники колоний часто зависимы от администрации и не обеспечивают надлежащую медицинскую помощь заключенным. Применяется практика принудительного психиатрического лечения или обследования. [1]

Национальный превентивный механизм (далее – НПМ), который был учрежден 02.07.2013, пока что не реализовывается эффективно на практике. НПМ сохраняет достаточно сильную государственную централизацию и пока что не является институционально полноценным, так как был учрежден не отдельным законом, а путем внесения изменений в некоторые нормативные акты. НПМ не охватывает все места заключения, в том числе спецучреждения Комитета национальной безопасности. Поскольку руководящий орган НПМ не имеет полномочий определять объем государственного финансирования, материальное обеспечение работы НПМ и сроки визитов в места заключения зависят от выделенных правительством средств. Состав участников НПМ согласовывает омбудсмен. Известны случаи, когда региональные НПМ не работали по несколько месяцев из-за бездействия и препятствий со стороны руководства НПМ [1].

должна учитываться специфика, связанная с их личностью. В связи с этим в юридической литературе обоснованно отмечается, что общий принцип смягчения карательной силы наказания в отношении несовершеннолетних преступников обуславливает необходимость особого подхода со стороны судебных органов к решению вопроса о назначении им различных видов уголовного наказания.

Учитывая особенности психологии несовершеннолетних, в Уголовный кодекс РК введен специальный раздел уголовной ответственности несовершеннолетних, где учтена специфика этой возрастной группы.

Уголовной ответственности подлежит вменяемое физическое лицо, достигшее ко времени совершения уголовного правонарушения шестнадцатилетнего возраста.

За совершение уголовных преступлений предусмотрены следующие виды наказаний: штраф, привлечение к общественным работам, исправительные работы, арест.

К лицу, признанному виновным в совершении преступления, могут применяться следующие основные наказания: штраф, исправительные работы, ограничение свободы, лишение свободы, смертная казнь.

К лицу, признанному виновным в совершении уголовного правонарушения, наряду с основным наказанием могут применяться следующие дополнительные наказания:

- конфискация имущества;
- лишение специального, воинского или почетного звания, классного чина, дипломатического ранга, квалификационного класса и государственных наград;
- лишение права занимать определенную должность или заниматься определенной деятельностью;
- выдворение за пределы Республики Казахстан иностранца или лица без гражданства.

Виды наказаний, назначаемых несовершеннолетним: лишение права заниматься определенной деятельностью; штраф; исправительные работы; привлечение к общественным работам; ограничение свободы; лишение свободы.

Литература

1. Уголовное право// Под ред. И.Я.Козаченко, З.А.Незнамова. М., «Норминфра», 2014 г.
2. Уголовное право Республики Казахстан. Особенная часть. Учебник / Под ред. И.Ш.Борчашвили и С.М.Рахметова. В 2-х частях. Часть 1. – Алматы: Институт «Данекер», 2012.
3. Уголовное право Республики Казахстан. Особенная часть: Учебное пособие: в 2-х т. /Под ред. Борчашвили И.Ш., Оразалиева М.М. – Караганда: КарЮИ МВД РК им. Б.Бейсенова, 2010. Т.1.
4. Панов В.П. Международное уголовное право. Учебное пособие. М., 2013.
5. Кафтанов Х. Ш. Ювенальная юстиция. Учебное пособие. Киев 2014г.

miners, repaired avenues, heroics of miner's labour. Decorative and sonorous colours provoke inspiration and associate with weekday and holiday actions. The concrete routine finds picturesque significance and monumental generalization.

Image of native Karaganda and people, who live here are varied and various. It makes glad and worries at the same time. It doesn't deprive of contradictions and contrasts, ecological disaster which swallow up a man. There is an idea about necessity of saving the nature, possessing careness and thoughtful attitude to the Earth and ecology of environment. This troubled feeling of the world is conveyed in the landscapes of U. Kamelin «Old city», «The way to Maikuduk», «The way to Prishatinsk» (The eighties). The most of heterogeneous events interlace on picture «The holiday in my street» (1980) by Veniamin Shamshin. Here is a wedding, loud music of orchestra, temperamental dance, glib trade of beer, spray talk. In a word it's a life of the street. But the mood of sad and sorrow in the second plan of picture bursts into the noisy stream. Everything in man's life build on complications and contradictions, vicinity of farce and tragedy. But all the same an artist accents on a life approval.

The city theme stays remains programmed work on a boundary of centuries. Painted works of S.D. Shegolihin are a real «graphic» story about Karaganda. Distinctive qualities of S. Shegolihin's talent are major tone, emotional filling of colour and impressionistic painting. It's property for him: A keen attention to the world occurrences, ability to bear in mind some rare impressions, to convey an active life of the city environment: «Winter in the city», «Downpour in Karaganda», «At the Stanislavsky Theatre», «Resurrection» (2002–2003).

Some artists of new generation turn to the city's view. The miner's theme doesn't go out of date («Miner's weekdays» (1997) by M.S. Kalmahanov). However the painting becomes more free and easier then it was with «The 60-s ones». Some favorite city landscape stay the same. They are: The cultural palace of miners, The Summer Theatre and Stanislavsky Theatre («The cultural palace of miners» (1995) by T.S. Kalmahanov). We can see a vision of some architectural objects.

In a light and air area at A.K.Begalin: «Karaganda», «Winter», «Winter in Karaganda» (2002). I.V.Bassaev made series: «Sillhouette of Saryarka's cities – Karaganda and Astana» (2002). Refined colouring tints colour, light and limpid paints distinguish water-colour «Fountain Cascade» as a view of modern Karaganda. Fountains, supermarkets, bars fill the city area («Trade House «Abzal», «Supermarket «Ayan», «The building of financial and industrial corporation «Valut-Transit» by I.Bassaev; «Autumn bar» by S.Shegolihin).

The review of some aspects in embodiment of «city theme» shows us that it's not a background but it's a resource of creation, factor of inspiration. It's a part of life environment where they get impression, and prototypes which are necessary for creation. The old and new one combine organically, the past and its links with today interest artists of different generations. Not indifferent attitude of artists, their contact as an immediate connection between the nature, city and human make their art more civil and optimistic.

The city and industrial landscape is one of the facet of the Big Art Epic about Karaganda, its history, industry, «poetry» and ecology [1].

References

1. Zolotareva L.R. City history in creation of Karaganda artists. – Karaganda: KSU, 2004. – 20 p.

Abstract

Urban and industrial landscapes are presented in this article – one of the theme of Grandiose art epopee about Karaganda, its history, industry, «poetry», ecology. Karaganda artists develop the best traditions of the world and native art in interpretation of city theme. Not indifferent attitude of artists, their contact as an immediate connection between the nature, city and human make their art more civil and optimistic.

Keywords: city, work of art, urban and industrial landshap, art epopee about Karaganda.

Аннотация

В статье представлен городской и индустриальный пейзаж – одна из граней Большой художественной эпопеи о Караганде, ее истории, индустрии, «поэзии», экологии. Карагандинские художники развивают лучшие традиции мирового и отечественного искусства в толковании темы города. Нравнодушное отношение мастеров кисти, их сопричастность как непосредственная связь между природой, городом и человеком делают их искусство глубоко гуманистическим.

Ключевые слова: город, художественное творение, городской и индустриальный пейзаж, художественная эпопея о Караганде.

TRESTNÍ PRÁVO

К.ю.н., доцент Кожухметова А.Е.

Казахский агротехнический университет им. С.Сейфуллина, Казахстан

СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ УГОЛОВНО-ПРАВОВОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ ГРАЖДАН

Уголовная ответственность, как правило, находит свою реализацию в наказании. Однако борьба с преступностью в ряде случаев возможна и без применения уголовного наказания. В практике достаточно широкое распространение получили институты освобождения от уголовной ответственности и наказания. Основания для применения названных институтов различны в зависимости от видов освобождения, но юридическая природа совершенных деяний остается неизменной – деяние рассматривается как преступное.

Борьба с преступностью предполагает строго индивидуальный подход к каждому совершенному преступлению и виновному лицу. Только всесторонний учет всех особенностей совершенного преступления и личности виновного дает возможность определить такой вид ответственности и меру наказания или форму общественного воздействия, которые полностью соответствуют общественной опасности и совершенного преступления, как для самого правонарушителя, так и для воспитания других лиц.

Освобождение от уголовной ответственности отражает тенденцию на постепенное сужение и смягчение уголовно-правового принуждения. Все виды освобождения должны применяться строго индивидуально, при тщательном анализе качеств личности, при условии, что такое лицо может исправиться без применения мер уголовного наказания. По своему содержанию освобождение от уголовной ответственности означает освобождение не только от исполнения наказания, но также и от назначения меры наказания. Освобождение от уголовной ответственности – это право соответствующего органа, за исключением истечения срока давности. В этом случае освобождение от уголовной ответственности является обязанностью.

Однако некоторые исследователи считают, что ей присуща только одна мера ответственности – наказание, принудительные меры же воспитательного характера, не являясь наказанием, не могут считаться и мерой уголовной ответственности.

Освобождение от уголовной ответственности имеет самостоятельное значение как правовой институт, сформировавшийся в действующем уголовном законодательстве.

Применение к несовершеннолетним правонарушителям мер уголовно-правового воздействия основывается на общих началах назначения наказания, выработанных уголовно-правовой наукой. Вместе с тем при назначении этих мер всегда

families and, of course, from the suspects. He checks everything. Moreover, the investigator must have the talent to know the truth from suspects, even those who did not intend him the truth to provide and, on the contrary, he intended to hide. And the point here is not the compulsion to tell the truth, and the special logic techniques and tactical moves that should be possessed by the investigator. Therefore the investigator must be emotionally stable and prepared, trained to resist the onslaught of aggressive people and do not believe it is possible deceitful arguments, and apply only logic and rely on the already known and analyzed accurate information. All of these skills are also useful to the investigator and in the conduct of confrontations, where they meet witnesses, contradicting each other in their testimony, and investigative experiments, where the suspect fakes, how the crime was committed [3].

After the crime, all documents, protocols, and examination are transmitted to the court as a criminal case.

It should be noted that the work of the investigator is difficult and dangerous. Difficult because it requires endurance to attend crime scenes at any time of day and in any weather conditions. And dangerous because the investigator may be assassinated, or he can threaten.

List of References

1. Буюева Л. П. Человек: деятельность и общение. – М., 1978, стр. 34-56.
2. Хлынов М. Н. Проверка показаний на месте. – Саратов, 1971, стр. 65-66.
3. Козелецкий Ю. Психологическая теория решений – М., 1979, стр. 23-24

FILOSOFIE RELIGIE

Адылханова С.Е., Сыздыков М.,
ҚарМТУ, Қарағанды қаласы

ДҮНИЕГЕ КӨЗ ҚАРАСТЫҢ ПАЙДА БОЛУЫ

Дүниеге көзқарастың қалыптасуы. Ауызша халық мәдени ескерткіштерін зерттеу халқымыздың танымдық, әлеуметтік саяси, адамгершілік тәрбие және дүниегекөзқарас ерекшеліктерін білуге көмектеседі. Әрбір адам жастайынан дүниені танып біле бастайды, заттар құбылыстар жайында білімдер жинақтайды. Өсе келе ол өзіне «дүние неге бұлай», «адамның өсуі мен өлімі» жайында сұрақтар қояды. Міне, осы сияқты сұрақтарды білуі үшін оның дүниеге деген кең көлемдегі көзқарасы пайда болады. Дүние және адамның ондағы орны жайындағы түсініктердің жиынтығы дүниеге көзқарас деп аталады. Дүниеге көзқарас адам өмірінің практикалық іс-әрекеті мен мәдениетінің түрлі салаларында қалыптасады. Дүниегекөзқарас – адамзат санасының, дүниетанымының қажетті бір бөлігі. Дүниегекөзқарастың өзегі – білім. Білімнің мазмұнының ақиқаттығы мен тереңдігіне, дәлелдігіне, жүйелілігіне қарай ол практикалық және теориялық болып бөлінеді. Дүниегекөзқарастың теориялық деңгейі арнайы сынақтан өткен ғылыми негізде дәлелденген. Дүниегекөзқарастың теориялық деңгейі. Дүниегекөзқарастың философиядан бұрынғы әлеуметтік тарихи типтеріне Мифология және дін жатады. Мифологияда сыртқы дүние мен адам, ой мен сезім, зат пен идея, объективтік және субъективтік дүниелер арасында айқын шекара болмады. Ол шекаралар кейіннен пайда болды. Мифологияда олардың барлығы тұтасып жатты. Ол дүние жанындағы біртұтас түсінік болып табылды. Белгісіз дүниені түсіндіруге тырысудан оданда белгісіздігі мол дүниені танып білуге ұмтылу, егерде ол дүние танып білуге мүмкіндік бермесе, тәңірге немесе құпия ғаламат күшке сілтеме жасау – Мифтің өзіне тән ерекшелігі. Эпос, ертегі, аңыздар, тарихи әңгімелер арқылы мифологиялық кейіпкерлер түрлі халықтардың рухани мәдениетіне, әдебиетіне, сурет-мүсін өнеріне енді. Олар қазақтың ауыз әдебиетінде, эпостық жырларында бар. Қоғамдық өмірдің алғашқы қауымдық формасының жойылуына байланысты қоғамдық сананың алғашқы түрі ретінде Мифология да тарих сахнасынан кетті. Мифтің өз тарихы, классикаға дейінгі немесе архаикалық, классикалық немесе қаһармандық деп аталатын кезеңі, тіпті постклассикасы бар. Бұл – адамды қоршаған әлем шын мәнінде бір отбасы көлеміне сыйып кететін уақыт болатын. Бірақ бұл әлем адамзатпен таныс емес еді, оны мекендеушілердің барлығы өзінің құпия, тылсым өмірлерін сүреді. Архаикадағы басты, анық та шынайы нәрсе сансыз ұрпаққа өмір берген жер ғана. Жерден туған тіршілік оның бесігінде тербеліп, өсіп-өніп, өзінің ерекше

ғұмырын сүруде, себебі өмірдің қуаты тірі және өлі табиғат арасында еш айырмашылық жоқ әлемге жомарт төгілген. Әрбір заттың өз сиқырлы күші бар. Ол күштің атауы жоқ, ол табиғаттың бойына түгел шашылған, құбыжық, жартылай адам, жартылай аң секілді түрлі сипатқа ие болады, яғни миксантропикалық, аралас, құбылма. Болашақ классикалық Аполлон ол кезде құбылма қасқыр, сәби жейтін құбыжық. Жердің терең даналығы, мысалы, жылан арқылы көрініс табады. Орыстың «жылан» және «жер» сөздерінің түбірлес келуі бекер емес. Хайуанат кейпіндегі фетиштер уақыт өте ұмытыла бастағанда, даналық Афина бойынан көрініс тапты. Ал, оның негізгі символы жылан болып қалды. Патриархалды қауымға өтуге байланысты Классикалық кезең мифологиясында адам сипатты құдайлар пайда болды, олар кезінде түсініксіз де қатерлі табиғат қысымына түскен адамзаттың қиялында туып, үрейлі құбыжықтармен күресіп, жеңіске жетеді. Аполлон пифий аждаһасын жан тәсілім етеді де сол жерге өзінің ордасын тұрғызады. Ұсақ құдайлар мен перілердің орнына, олардың бәрін бағындыратын ең басты құдай Зевс пайда болады. Патриархалды қоғам енді аспанда, яғни Олимп тауында орналасады. Архаикадан классикаға өту мифтерде жақсы көрініс тапты. Гомер поэмалары кезінде миф – негізінде әдебиет туындаған ғаламат, өткен дәуір ретінде қабылданған. Абсолюттік мифология бар да, салыстырмалы мифология бар. Лосев бұл туралы «Миф диалектикасында» айтады. Ол бойынша абсолюттік мифология дегеніміз өзінен өзі шығып, дамып отыратын мифология. Демек, еш нәрсеге тәуелді емес. Лосев бойынша абсолюттік мифологияға идея мен материяның, сенім мен білімнің жоғары синтезді тепе-теңдігі тән. Абсолюттік мифология субъект пен объектіні, мәңгілікті, шексіздікті, хабардарлықты, абсолюттікті жинақтайтын жаңа категорияның қажеттігін танытады. Басқаша айтқанда, Лосев диалектикалық тәсілді қолдану арқылы тұлғалық Құдай туралы, өзінің абсолюттік тіршілігінде толыққанды көрсетілген магиялық атау туралы ілім, яғни персонализм мифологиясын жасап шықты. Бұл тектес абсолюттік мифология өзінің бір ғана принципін пайдаланатын салыстырмалы мифологиялар үшін норма, үлгі, шек пен мақсат болып табылады.

Карибасва Алтынай Нуралтаевна, Адылханова Самал Ерденовна
ҚарМТУ

ДИНИ САУАТСЫЗДЫҚ – ДИНИ ЭКСТРЕМИЗМНІҢ БАСТАУЫ

Бүгінгі таңда діни экстремизм мен терроризм сөздерін естімеген адам аз шығар. Баспа немесе ғаламтор беттерінен шет елдердегі және Қазақстандағы діни ахуал, соның ішінде діни экстремизм мен терроризм тақырыптарына қатысты мәліметтер жетерлік. Бұл аталған мәселенің ғаламдық деңгейде орын алып отырғандығының белгісі.

Григорьева Е.П.

курсант 109 взвода Уфимского ЮИ МВД РФ

INVESTIGATOR

Highlighting the profession of the investigator, it cannot unambiguously be attributed to a single type. Since the person who conducts the investigation, must have a certain set of skills. Including, and sports training, as the employee of law enforcement bodies, and the intellectual data that allow to analyze the situation, to see and solve the crime, even during his performances. And since the work is aimed at the elimination of social danger and the rule of law, it includes the social aspect [1].

The history of the profession of the investigator is inextricably linked with the emergence of the concept of crime and the development of such science as forensics. But the emergence of criminology as a separate science occurred in the late nineteenth century. Developers considered the French scientist Alphonse Bertillon and the Austrian Professor Hans gross. Thanks to them were proposed the first methods of identification: a portrait of the man, including with the involvement of process photos, and fingerprints. If it comes to murder, robbery, theft, then often can't do without such a specialist as an investigator. He is engaged in analytical and managerial work. First, analyses of the information collected on the crime, she works primarily with papers: various documents, expertise and actively participates in the questioning and leads them on the basis of protocols. Secondly, he controls the actions of operational staff. The work of the investigator is the excitement and the criminal investigation and the referral of this case to the court.

It all starts with the crime scene, where the experts look for and examine evidence such as fingerprints or weapons burglary or murder. The expert is present during the inspection and begins to build your logical guesses, and asks questions and keeps the minutes of answers of witnesses and victims. Gathering information for the common Protocol of the performed inspection of the crime scene, the investigator decides what specific action to be taken by the operatives.

When the Protocol is ready and the analysis of the collected information, the investigator decides whether, according to his version of the crime, additional searches and detain suspects [2].

Possible evidence can be many, but the task of the investigator as the utmost attention to them, and the ability to select from the mass of those which may give clues to the crime. The investigator bears great responsibility in accurately determining the culprit. If any error occurs the investigation, the offender will remain unpunished, and the punishment will fall on the shoulders of a man who is not guilty. Therefore, the investigator does not believe any information received from witnesses, victims, their

по всему тексту информационной базы осуществляют программы «Кодекс» «Юсис», «Юристконсульт». Полнотекстный поиск из слов своего словаря предлагают пользователю пакеты «Гарант», «Консультант Плюс», «Дело и право». При поиске по слову в названии документа в большинстве пакетов пользователю самому необходимо ограничить длину слова. Однако, например, программа «Юристконсульт» найдет нужные слова, даже если они стоят в другом падеже. Очень помогает пользователям в работе встроенный редактор или возможность подключения внешнего редактора, как, например, в пакете «Кодекс». Проследить связи между документами позволяют или гипертекстовые средства, как в СПС «Консультант Плюс» и «Гарант», или система ссылок на документы с возможностью просмотра их текста, внедренная в пакете «Кодекс». Возможность введения собственной базы данных пользователя реализована в СПС «Консультант Плюс», «Гарант» и «Кодекс».

Многооконный режим работы предусмотрен в системах «Консультант Плюс», «Кодекс». Глубокой юридической обработке подвергаются документы, поступающие перед подключением в систему «Гарант». Анализируются нормативные акты в целом, выявляются прямые и косвенные связи между документами и правовыми нормами. В результате документы в СПС связаны перекрестными ссылками, не ограничивающимися случаями очевидных упоминаний одного документа в другом. Комментарии, вносимые в тексты документов юристами, подробно разъясняют, как применять данную правовую норму и значительно облегчают работу с документами, содержащими противоречивые формулировки. Далее будут рассмотрены возможности, принципы функционирования, состав и систему поддержки одной из наиболее популярных справочных правовых систем «Консультант Плюс».

Перед каждым пользователем СПС как при принятии решения о выборе той или иной системы, так и при использовании ее в конкретной работе встает вопрос определения тех ключевых свойств систем, на которые надо обратить внимание в первую очередь. Многочисленные рекламные материалы содержат самые разнообразные лозунги и акцентируют внимание потребителя на различных аспектах и свойствах СПС. В результате ему бывает порой трудно отличить внешне эффектные мелочи в интерфейсе системы от принципиально важных параметров компьютерных правовых систем. Поэтому мы выделяем, с одной стороны, самые главные свойства СПС, с другой – основные характеристики работы компании-производителя СПС, на которые пользователю (в том числе и потенциальному) нужно обратить внимание.

Қазақстан әлем елдеріне көптеген конфессиялар мен ұлт өкілдерінің бейбіт өмір сүру мекені ретінде танылғаны рас. Дегенмен, діни экстремизм мәселесі біздің елімізді де айналып өткен жоқ.

Тәуелсіздік алғаннан кейінгі діни жаңару халықтың басым бөлігінің исламға бет бұруы ата дінімізге үлкен сұраныс туындатты. Кеңестік кезеңдегі діни мамандар дайындаудың тоқтатылуы, сәйкесінше қажетті мамандардың жетіспеуі ұлты, ұстанымы басқа шет елдік ислам мамандары мен уағызшыларының елге ағылуының басты себептерінің бірі болды. Мұндай уағызшылардың арасында радикалды бағыттағы, экстремистік көңіл күйдегі топтардың өкілдері болды.

Жалпы діни экстремизмнің қай аймақта болмасын (Қазақстан бойынша) таралуына себеп болатын бірнеше алғышарттарды атап өтуге болады. Ең алдымен бұл діни сауатсыздық. Дінге толық таныммен келмеу діни сауатсыздықтың басты көрінісі болып отыр. Бұл жерде Абайдың иманды «якини» және «тақлиди» деп бөліп қарастыруы өзекті болуда. Мұның алғашқысы танымнан, ақыл дәлелінен туындайтын шын иман. Екіншісі «өзі ештемені білмей, еш нәрсе туралы ойламай, дін иелерінің сөзіне еріп, «ел қалай көшсе, мен де солай көштім» деген надандықтан шыққан соқыр сезім, үстірт наным» – бұл қазіргі қоғамға тән, діни сауатсыздықтың көрінісі, діни радикалданудың себебі болып отыр.

Тұрғындардың арасында, әсіресе жастардың өзгелерге еліктеуі, белгілі бір топтың мүшесі болуға деген ынтасы соқыр сенімге негізделген діншілдікке әкеледі. Мұндай соқыр сенім діни фундаментализмнің, сәйкесінше діни фанатизмнің алғышарттары болуда. Фундаменталисттік көңіл-күй экстремизмге апарар жол, өйткені экстремисттік пайымда өзінің ғана діни ұстанымы ең шынайы, ақиқат әрі таза деп ұғынылады. Сәйкесінше, өзге дін өкілдеріне төзімсіздік, қысым көрсету секілді көңіл-күй туындайды. Мұндай ұстаным өз сенімін, көзқарасын мейлінше кең тарату, қажет болса күштеп таңу әрекетіне саяды. Осы жағдайда, діни мотивтегі терроризм көрінісі мен оның өкінішіті салдары орын алады.

Діни сауаттылық дін туралы білім ретінде жалпы сауаттылықтың құрамдас бөлігіне айналуы тиіс. Барлық әлемдік, дәстүрлі, жаңа пайда болған діни ағымдардың тарихын, ілімін, құндылықтар жүйесінен танып-білу мен жалған діндердің, экстремистік топтардың белгілерін ажырата алу дағдысы қалыптасқан адамда радикалды идеяларға қарсы «ақпараттық иммунитет» қалыптасады. Осы тұрғыдан алғанда жастар арасында діни сауаттылықты қалыптастырудың негізгі құралы ретінде «Дінтану» курсы өзекті бола түседі. Ортаңғы білім беру мекемелерінде 2009 жылдан бастап оқытылып келе жатқан аталмыш пән қазіргі таңда жаңарту мен толықтыруды қажет етеді. Өйткені, қазіргі таңдағы діни ахуал күрделене түсті. Сәйкесінше, «дінтану» пәнінің оқулығына әлемдік діндер мен дәстүрлі емес діни ағымдар туралы объективті мәліметтер берумен қоса діни экстремизм туралы түсінік, оның белгілері, ғаламтордағы көріністері секілді күрделі бөліммен толықтырылуы тиіс. Аталмыш пәннен сабақ беретін мұғалімдерге арналған әдістемелік құралдар дайындалып, біліктілікті көтеру курстары ұйымдастырылуы қажет. Мұндай курстарда арнаулы мамандар

мұғалімдерге экстремизмнің табиғаты, алғышарттары туралы мағлұматтар беріп, экстремистік сайттарды анықтау, салыстыру жолдарын үйретеді. Бұл шара ұстаздардың оқушылармен жұмыс істеуге дайындығын арттырады.

Дін туралы білім мектеп қабырғасымен шектеліп қалмай, арнаулы және жоғарғы оқу орындарында жалғасын тапқаны жөн. Студент жастар арасында дінтану курсы қабылдауға ауыр, қажетсіз, әйтеуір баға үшін оқылатын курстар қатарында қалмауын қадағалау да маңызды. Осы орайда, рухани-интеллектуалды жастар тәрбиелеу үшін дінтану курсының қосымшасы ретінде дінтануға қызығушылар клубтарын құру қажет. Мұнда дін мәселесіне қызығушылық танытатын студент-жастар, дінаралық сұхбаттастықты нығайту, діни сауаттылықты көтеру, діни экстремизм мен терроризмнің алдын-алу секілді түйткілді мәселелерге өз қарастарын қалыптастырып, оларды шешу бағдарламаларының жобасын дайындау секілді мәселелермен айналысады. Клуб мүшелері дінтану курсын оқыту бағдарламасын толықтыру мен жақсарту бойынша да өз ұсыныстарын бере алады. Мұның бәрі дін туралы танымды кеңейтуді қызықты әрі қарапайым ете түспек. Дін туралы білімге ие, сауатты кез-келген адам өзінің рухани бағдарын дұрыс таңдайды, өзгенің дін ұстану, ұлттық, тілдік ерекшелігіне сыйластықпен қарап, құрмет көрсетеді. Яғни, Қазақстанда қалыптасқан дінаралық келісім татулықты сақтау мен келер ұрпаққа жеткізуге өз үлесін қосар болса, өз кезегінде еркін әрі қызығушылықпен жинақталған білім мен тәжірибе өмір соқпақтарында сүрінбеудің кепілі.

Правовая информация не может быть получена из одного источника – она распределена практически по всей территории страны: это приводит к необходимости доставки информации с мест (даже на одной территории постановления Правительства, местных органов власти, материалы арбитражных судов, проекты законов реально готовятся в разных государственных структурах, слабо связанных друг с другом). Поэтому в создании Общенациональной системы правовой информации все большую роль играют негосударственные компьютерные фирмы и компании выпускающие на рынок электронные версии юридической информации. Информационные базы достаточно объемны, часто содержат уникальные документы, но работа массового пользователя с такими системами затруднена ввиду отсутствия эффективных каналов поддержки обновления базы, сервисного обслуживания систем и т.п. Поэтому широкое признание пользователей получили коммерческие СПС, такие как «Консультант Плюс», «Гарант», «Кодекс», «Юсис». Фирмы-разработчики таких систем уделяли основное внимание, во-первых, разработке и совершенствованию программных технологий и возможностей оболочек, во-вторых, развитию сервисных центров поддержки СПС. Если еще недавно было достаточно лишь найти нужный документ, то сегодня зачастую необходимо еще и проследить все возможные связи между документами, получить разъяснения, подготовить обзор по интересующей теме, создать свою пользовательскую базу данных. Как следствие, в развитии коммерческих СПС проявляются сходные тенденции – расширение спектра хранящихся в системе документов, улучшение программной оболочки систем, введение новых технологических возможностей. Фирмы-разработчики офис-юристов вводят в свои технологии то лучшее, что используется конкурентами. Вместе с тем, между существующими правовыми системами сохраняется много отличий, связанных с различными подходами к построению баз, к принципам их пополнения. Существует множество параметров, по которым можно сравнивать и оценивать справочные системы. К ним относятся: 1) объем информационного банка; 2) формирования пользовательской базы; 3) скорость поиска документов по базе; 4) актуальность информации и оперативность поступления документов; 5) степень аутентичности документов оригиналу; 6) юридическая обработка документов; 7) возможность удаленного доступа в базе через телекоммуникационные линии. Особо следует отметить возможность использования гипертекста. Гипертекст – это такая организация текста, при которой отображение и доступ к информационным блокам представлены в виде логических связей и явно указанных переходов. Сегодня все распространенные системы осуществляют поиск по тематическому рубрикатору, названию принимающего документ органа, названию документа, дате принятия, типу документа и предусматривают вывод текста необходимого документа на печать или в текстовый файл. Полнотекстный поиск

Во-вторых, реформы политической и экономической жизни в стране породили буквально вал нормативных и иных правовых документов, при этом число актов, принимаемых ежегодно, не имеет тенденции к уменьшению. Работать с таким массивом документов без современных компьютерных технологий просто невозможно.

Справочно-правовые системы

В середине XX во всех развитых странах начался стремительный рост правовой информации. Число законодательных и иных нормативных правовых актов достигло сотен тысяч. Это привело к возникновению информационного кризиса. Как показывает опыт развитых стран, компьютер является идеальным средством аккумуляции, хранения и выдачи правовой информации, так как традиционные методы получения информации, такие как использование периодических печатных изданий или других печатных источников, не в состоянии решить задачу по правовому обеспечению всех заинтересованных лиц. Практика показала, что наиболее полное и последовательное решение находится на пути внедрения компьютерных справочных правовых систем. Основная задача СПС – донести максимум достоверной правовой информации до предельного количества пользователей с различным уровнем компьютерной подготовки. Эта задача и определяет выбор в качестве средства разработки программного обеспечения СУБД (систем управления базами данных). Система должна обеспечиваться постоянным обновлением баз данных. Компьютерные справочные правовые системы обладают рядом важнейших свойств, делающих их практически незаменимыми при работе с нормативно-правовой информацией.

Возможность работы с огромными массивами текстовой информации: объем информации в базе практически не ограничен, что позволяет вносить в нее ежедневно несколько десятков документов, одновременно хранить базы архивных документов и т.д. Использование в СПС специальных поисковых программных средств, что позволяет осуществлять поиск в режиме реального времени по всей информационной базе. Возможность работы СПС с использованием телекоммуникационных средств, т.е. с применением электронной почты или глобальных сетей, что позволяет обновлять информационные базы, и в тоже время не расходовать дисковое пространство на компьютере пользователя.

Но следует отметить, что наибольшим спросом пока пользуются модификации СПС с локальными базами данных. Во-первых, качество телефонных линий в Беларуси оставляет желать лучшего; во-вторых, при обращении к базе данных в режиме реального времени пользователь должен заплатить либо за междугородную телефонную связь, либо за трафик сети; в-третьих, СПС, хранящиеся на компьютере пользователя, часто имеют больше сервисных возможностей.

FILOSOFIE VĚDY

Қабул Оралбай Құрманбайұлы

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті.

Философия кафедрасының докторанты

САБАҚТАСТЫҚ- АДАМЗАТ ДАМУЫНЫҢ ҮЙЛЕСІМДІЛІГІ

Summary: In this case, the continuity of the process of linking the future and his predecessors regarded as the stability of the entire social system

Сабақтастық қоғаммен қоғамды, тарихпен тарихты, өмірмен өмірді, түрлі оқиғалармен жаңалықтарды жалғастырушы, сабақтаушы маңызды рөлін атқарғанмен осы аталғандар ішінен айқын көрінбейді, аса ерекшеленбейді. Бұл ұғымға қазақ тілінің сөздігінде мынадай түсінік берілген: «сабақтастық-сарындастық, үндестік, жалғастық, байланыстылық. Адам мен табиғаттың арасында көрінбейтін сабақтастық бар» Сонымен бірге сабақтастық белгілі бір бағдарды, құндылықтарды анықтауда да өзекті болып табылады. Сабақтастық өздігінен болмайды. Ол үшін мәдениеттер мен өркениеттер арасында өзіндік бір байланыс болуы тиіс. Сабақтастық ұғымы қай салада да маңызды орынға ие, сондықтан да бұл мәселе үздіксіз зерттеуді талап етеді. Сабақтастықты идеологиялық тұтастық және тарихи-мәдени процестегі объективті қажетті байланыс ретінде тануымыз қажет. Сабақтастық қызметінің негізі болып табылатын мәдени-рухани үйлесімділік, ол зерттеу объектісін тереңірек және кеңірек ашуға көмектеседі. Сабақтастықтың құрылымы, әмбебапты тетігімен технологиясын сараптап, тарихи рөлі айқындау сонымен қатар әр кезеңдегі сабақтастық қызметінің деңгейі, оның түрленуі қарастырылып, олардың адам санасына, қоғамдық қызметтерге тигізер ықпалын дәйектеу өмір талабы. Сабақтастық қоғамның барлық кезеңінде және барлық салада аса қажеттілікті туындатып, сан-салалы зертелініп келе жатқан мәселе. Сабақтастық мәселесі ежелден бері түрлі философиялық мектептердің зерттеу объектісіне айналған, алайда сабақтастықты анықтаудың негізгі тікелей даму концепциясына байланысты. Г.В.Ф.Гегель тұңғыш рет дамудың диалектикалық тұжырымдамасы негізінде сабақтастық ұғымына толық талдау жасаған. «Мойындалған сонымен қатар, сақталған, тек өзінің табиғилығын жоғалтқан, алайда осыған байланысты жойылмай қалған сақталған дегенді де білдіреді» [1] Осы тұжырымнан маңызды қорытынды жасауға болады: диалектикалық тұрғыдан түсінілген мойындамаушылық нәтижесінде тек ескірген жойылып, ұмытылып қана қоймай, дамудың осыған дейінгі кезеңінде қол жеткізген оңтайлы нәрсе сақталып тұрады да дамиды. Г.В.Ф.Гегельдің идеяларын әрі қарай дамыту барысында

К.Маркс адам мен қоғамды дамытудағы сабақтастықтың толық сұлбасын ұсынған. Материалистикалық диалектика үшін сабақтастық дегеніміз-бір деңгейден екінші деңгейге қарай бағыт алатын дамудың негізі.[2] Ф.Энгельс қоғамдық дамудағы сабақтастықтың спецификасын айқындаған: «қоғамның даму тарихында санасы бар, белгілі бір мақсаттарға ұмтылатын адамдар өмір сүріп, әрекет етеді; олар ойланып-толғанып әрекет етеді, не болмаса тойымсыз нәпсінің жетегіне ереді».[3] Ол дегеніміз қоғамдық өмірдегі сабақтастықты, адамдардың саналы іс-әрекеттерін, ой талдауынан толыққанды өткізбей түсіну дұрыс емес дегенді білдіреді. Қоғамның дамуымен қатар саналы түрде қалыптасатын және жүзеге асырылатын идеялардың ролі үздіксіз арта түседі. Э.А.Баллердің пікірінше сабақтастық-«болмыстың да, сонымен қатар танымның да түрлі кезеңдері немесе даму сатылары арасындағы байланыс; оның мәні тұтас бір нәрсенің белгілі бір элементтерін немесе тұтастай жүйе ретінде өзгерген жағдайда бір күйден басқа күйге ауысқан кезде, кейбір жекелеген әлеуметтік тұстарының тұтастығын сақтап қалуында. Қазіргі жағдайда өткенмен және келешекпен байланыстыру барысында сабақтастық-бір тұтас әлеуметтік жүйенің тұрақтылығын қамтамасыз етеді».[4] Сабақтастық-бір ұрпақтан келер ұрпаққа әлеуметтік өмірлік тәжірибені жинақтау, сақтау, оған сыни көзқарас білдіру, іріктеп алу және беру үрдісі. Отандық классик ғалым З.А.Мұқашев «Философиядағы сабақтастық», «Сабақтастық-дамудың бір сәті тәрізді» деген іргелі еңбектерді жарыққа әкелді. Ғалым пікірінше, философиядағы сабақтастықты жүйелеп түсіндірмейінше, оқытылып жатқан диалектикалық және тарихи материализм курсы жекелеген құрамдас бөлшектерге таралып кетеді деген. Ғалымның ойын жалғастырсақ, сабақтастық-біріншіден диалектикалық және тарихи материализм категориясы. Ол болмыстың іргелі негіздеріне мұра ететін әмбебапты процестен көрінеді. Сабақтастыққа негізделген даму барынша күрделі қатынастар жүйесіндегі объектінің белгілі бір деңгейіне дейін өседі. Сақталынған объект ұсынылған материалдың сапасына дейін түсіп өзінің даралығын жоғалтады, дегенмен бір нәрсенің қарапайым элементі ретінде қалады. Сондықтан сабақтастық тұтастықтың бір бөлігі іспеттес маңызды қызметтерді атқарады. Серпіліс «өте күшті интеллектуалды одақ және өте тығыз жеке дара араласу» арқылы ғана бір жаннан екінші бір жанға алаудан шыққан жарық сауле» тәрізді күдіретті күш бере алады деген Платон. Түйіндеп айтар болсақ, философия деген сөздің өзі данышпандыққа ұмтылу дегенді білдіреді, демек ежелгі ойшылдардың бағыты дұрыс. Ал бұл аударманы талдар болсақ, ұмтылу, ұмтылыс-сөзінің өзі үздіксіздікті, әрдайым алға жылжуды, шексіз қозғалысты білдіреді, яғни ол ой сабақтастығының, ой байланыстылығының белгісі. А.Кушнер «Уақыт таңдамайды, онда адамдар өмір сүреді және өледі». Уақыт тек алға жылжуды ғана біледі, ол ешкімді күтіп тұрмайды. Біреулер сол уақыттың жетегіне ілессе, екіншілері қатар жүреді, әлдебіреулер жете алмай қуып жүреді. Бірақ ешкімде уақыттың алдына түсе алмайды. Сондықтанда әр заманның, әр уақыттың, әр қоғамның өзіндік дәстүрлі

Первая проблема обусловлена тем, что государственные структуры, выпускающие правовые документы, недостаточно открыты. Как правило, эта проблема наиболее остро стоит в странах с недостаточно развитыми демократическими традициями. В Беларуси эта проблема постепенно решается, и шаг за шагом преодолевается информационная закрытость органов государственной власти и управления. Этому во многом способствуют средства массовой информации (СМИ), и в немалой степени такие специализированные электронные СМИ, как справочные правовые системы (СПС).

Вторая проблема связана с созданием действительно эффективных и доступных для массового потребителя каналов распространения правовой информации. И здесь важно, какими средствами решается данная задача. Ваш несколько лет назад в Беларуси бытовало глубокое убеждение, что распространением правовой информации могут заниматься только государственные организации и СМИ, находящиеся на полном бюджетном финансировании. Несомненно, профессионально работающие государственные СМИ будут и дальше играть важную роль в распространении правовой информации, но реальная доступность правовой информации широкому кругу потребителей сегодня достигнута прежде всего благодаря массовости тиражей независимых специализированных изданий. При этом определяющее значение для решения проблемы доступа к правовой информации в последнее время приобретает распространение компьютерных, электронных СМИ.

Третья проблема касается создания эффективных инструментов для работы с огромным массивом самой разнообразной правовой информации. Такие инструменты могут быть созданы только на основе компьютерных технологий. Этими инструментами являются компьютерные справочные правовые системы.

Компьютерная **справочная правовая система** – это программный комплекс, включающий в себя массив правовой информации и программные инструменты, позволяющие специалисту работать с этим массивом информации (производить поиск конкретных документов или их фрагментов, формировать подборки необходимых документов, выводить информацию на печать и т.д.). В последние годы мы стали свидетелями удивительного явления в общественной и экономической жизни; на фоне общего экономического кризиса разработка и обслуживание СПС выросли в новую современную отрасль информационного бизнеса. Значение создаваемых в этой отрасли информационных продуктов и связанных с этими продуктами услуг для экономики и общества в целом трудно переоценить. Можно выделить следующие основные причины бурного развития в компьютерных технологиях, направленных на правовую информатизацию.

Во-первых, стремительное в последнее десятилетие совершенствование и удешевление персональных компьютеров. На смену ЭВМ, которые десять лет назад были доступны лишь специалистам крупных научных центров, теперь пришли компьютеры, ставшие по-настоящему персональными не только для сотен тысяч специалистов, но и для миллионов обычных людей.

PRACOVNÍ PRÁVO A PRÁVO SOCIÁLNÍHO ZAJIŠTĚNÍ

Жангисина Г.Д.,

д.п.н., профессор, ЦАУ, Казахстан, Алматы

Ескененов Ч.,

магистрант, ЦАУ, Казахстан, Алматы

ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ЮРИСПРУДЕНЦИИ

Введение

За последние годы справочно-правовые системы (СПС) прочно вошли в деловой оборот. Постоянными потребителями правовой информации являются и государственные структуры, и бизнес, и отдельные категории граждан, например преподаватели и студенты. Причем всем им нужна полная, актуальная и достоверная информация о действующем законодательстве, правилах его применения и готовящихся поправках. Стремясь привлечь как можно больше пользователей, фирмы, специализирующиеся на справочно-правовых системах, внедряют все новые продукты и совершенствуют уже имеющиеся. Сегодня, пожалуй, никому не нужно объяснять, что такое справочно-правовая система. У всех на слуху такие названия, как СПС «Консультант Плюс», «Эталон». Общее число официальных корпоративных пользователей СПС «Консультант Плюс» в Беларуси – более 17 500 предприятий и организаций Республики Беларусь. Фактическое же число пользователей в несколько раз выше, так как в каждом учреждении или организации с правовыми базами, как правило, работают несколько сотрудников. Не стоит сбрасывать со счетов и нелегальных пользователей, приобретающих пиратские копии.

Альтернативы СПС сейчас не существует. Хотя большинство официальных документов (законы, указы, постановления) должны быть опубликованы в официальных источниках, а многие документы можно найти в Интернете, систематизированный поиск в гигантских базах данных и одновременно достоверность приведенной информации обеспечивают только СПС. Собрать самостоятельно почти 250 тыс. документов – а именно столько сейчас их содержит, например, версия СПС «КонсультантПлюс» для Беларуси – рядовому пользователю не под силу. Значение эффективной системы распространения правовой информации для современного гражданского общества трудно переоценить. Становится очевидным, что никакая реформа экономического уклада и политического устройства в стране в принципе невозможна без доступа миллионов граждан и сотен тысяч предприятий к правовой информации. Можно выделить три основные проблемы, которые обычно приходится решать при создании эффективных механизмов распространения этого вида информации.

сабақтастығы бар. Дәстүрлі сабақтастық- ежелгі ұрпақтарды бүгінмен байланыстырады, соның нәтижесінде адамзат дамуы өзінің үйлесімді жалғасын табады. Демек ұрпақтар сабақтастағы қоғам дамуында басты қызметті атқарады. Сабақтастық тізбегі ғасырлар тереңінен тартылып келеді, әлемдегі халықтардың мәдени-рухани үндестік сенімділігін жүргізеді, сондықтанда әрқашан айқын көрінбейді. Өкініштісі тарихи пәндер өздерінің қатып қалған критерилеріне деген адалдығын сақтай отырып үдемелі және инволюционды сабақтастықтардың қандай мағынада қолданылатынын ажырата алмайды. Түсіндіре кетсек үдемелі сабақтастықтың мәні тірі табиғаттың немесе адамдық қоғамның алдындағы тарихи кезеңдерінде қол жеткізген сапалы жаңа деңгейдегі жағымды нәтижелердің дамуы мен сақталуынан тұрады. Инволюциондық сабақтастықтың ерекшелігі өзгермелі объектінің белгілі бір сапасының сақталуы, бірнеше нәтижелерден, сол немесе басқа белгілердің айрылуы, жоғалтуымен бірге қоса еріп жүретін бұрынырақ қол жеткізген үдемелі даму процесінен тұрады. Сабақтастық-тарихи мәдени тәжірбие процесіндегі жаңа мен ескінің арасындағы объективті қажетті байланыс. Сабақтастық- әр кезең немесе баспалдақтар арасындағы болмыс, сол сияқты таным мен мән тәрізді дамудың байланысы. «Ескіні» жаңаның ығыстыруы, жаңаның уақытқа қызмет етуі, бұл-мәңгілік процесс. Ибн-Халдун мемлекет туралы ойын алға тарта отырып, оның даму процесін адамдық өмірмен салыстырады. «Білу керек, адамдардың жаратылыстағы жас өлшемі дәрігер мен астрологтардың пайымдауынша жүз жиырма жылды құрайды. Мемлекеттердің жас өлшемі жағдайға тәуелді әртүрлі болып айрықшаланғанымен, көп жағдайда үш ұрпақтың жас жиынтығынан аспайды. [5] Бір ұрпақ-орта жастағы адамның жасы, қырық жыл; бұл уақыт, оның өсуі мен дамуының аяқталатын кезі. (әлеуметтену кезеңі бітіп кемелдену кезеңі басталуы. Қырық пен сексен жас аралығы кемелденуден кемеңгерлікке жету кезеңі. Сексеннен жоғары кемеңгерліктен даналыққа жету кезеңі-бұл адамға қатысты дүние)». Мемлекеттің жасына ойысасқанда орта есеппен жүз жиырма жыл, бұл уақыт үш ұрпақтың, династия басқарушысының өмірі.

-бірінші ұрпаққа салыстырмалы теңдік, өнегеліліктің қарапайымдылығы тән. Бұл ұрпақ әлсіз әлеуметтенген дәстүрлерден толығымен арылмаған, үзілмеген.

-екінші ұрпақ, өркениет жағдайында өмір сүріп жатыр, олар ең жарлықпен байлық әсерінен өздерін жаудан қорғай алмайтындай қаблетсіз қорқақ күйге түскен, сол себепті жалдамалы күзет пен әскерді қажет етеді. Бұл ұрпақтың кезінде қарапайым, жабайы демократизмнің орнын теңсіздік, өзара қарсылықтар т.с.с қатынастар алмастырады.

-үшінші ұрпақ барлық қатынастар бойынша нақты құлдырауға ұшырайды. Олардың өмір сүру барысында мемлекет күрделі өзгеріске ұшырайды.

Даму алдындағы қазақ қоғамын жас шамамен анықталуы жас өлшемі бойынша дәл келмегенімен, ұрпақтардың өмір сүру мағынасын анықтағанда біраз шындыққа жақындағандай болады. Тәуелсіздіктің жас өлшемін есепке

алмағанда, біздің қазіргі өмір сүріп отырған кезеңіміз үшінші кезеңнің соңына ұқсайды. Қоғамдық даму процесінде қандайда бір бұрылыстар, қалтарыстар, тіпті жарылыстар болса да, әрбір формация өткен кезеңінің жетістіктерін бәрібір пайдаланады.

Сабақтастық ғылыми категория, оның маңыздылығы атқаратын ролінде, яғни өтпелі кезеңдердегі адам баласының басынан өткерген түрлі оқиғаларының бір-бірімен жалғасуында. Демек сабақтастық тарихты жалғастырушы, адамзатқа бағыт беріп, үлгі көрсетушісі.

Пайдаланған әдебиеттер

1. Гегель Г.В.Ф. Наука логики//Энциклопедия философских наук. – М.:Мысль, 1975.Т.1.С.25.
2. Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т.21. С.288; Т.20. С.140.
3. Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т.21. С 305-306.
4. Баллер Э.А. Социальный прогресс и культурное наследие. – М., 1987. С.7.
5. Нұрадин Г.Б. Өркениет: дәстүр және сабақтастық.-Алматы.ТОО «Издательский дом «АСА» -159 б

Завершуючи аналіз законодавства, слід зазначити, що навіть Кримінальний кодекс України передбачає звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності (стаття 49): від двох років за нетяжкі злочини до п'ятнадцяти років за особливо тяжкі злочини.

Беззаперечно, будь-які прояви академічного плагіату або інших порушень наукової етики підлягають суворому засудженню. Однак, цілком має право на існування думка запровадити строк давності (нехай і значний, але обмежений) стосовно покарання за академічний плагіат.

З наведеного можна зробити попередній висновок, що чинне законодавство та наукова спільнота лише починають сприймати явище плагіату, зокрема, академічного плагіату, як суттєве правопорушення.

Автор не є професійним юристом, а є науково-педагогічним працівником в галузі технічних наук, який в своїй трудовій діяльності може стати свідком проявів академічного плагіату серед осіб, що здобувають вищу освіту чи наукові ступені. Тому автор просить вибачення у читача і запрошує до конструктивної дискусії правників та інших компетентних фахівців, які в своїй роботі опікуються дотриманням права інтелектуальної власності та наукової етики.

спеціально використовувались для її виготовлення». Однак, покарання настає, «якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі». Вочевидь, і в даному випадку мова йде перш за все про порушення майнових прав.

Отже, Кодекс України про адміністративні правопорушення та Кримінальний кодекс України наразі не передбачають прямого покарання за академічний плагіат. Ситуація ускладнюється тим, що дуже важко або взагалі неможливо об'єктивно оцінити матеріальні збитки від академічного плагіату, щоб можна було кваліфікувати академічний плагіат як адміністративне правопорушення чи навіть кримінальний злочин.

Єдиний виявлений автором законодавчий акт, який передбачає скільки-небудь дієве покарання за академічний плагіат, є Порядок присудження наукових ступенів, затверджений відповідною постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. за №567. Стаття 41 цього Порядку передбачає позбавлення наукового ступеня на підставі рішення спеціалізованих вчених рад, де проводився захист дисертацій (або іншими радами за дорученням Міністерства освіти і науки України). Причому, «розгляд питання про обґрунтованість присудження наукових ступенів, стосовно яких рішення прийняті понад десять років тому, органами атестації не проводиться». Однак, це обмеження по строку не стосується випадків «виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело». В той же час, позбавлення наукового ступеня у разі виявлення академічного плагіату відбувається не автоматично, а за рішенням тої-таки спеціалізованої вченої ради.

Однак і тут виникає декілька запитань.

Вочевидь, позбавлення наукового ступеня, в тому числі й за академічний плагіат, є різновидом якщо не покарання, то вже точно певного суттєвого пониження в правах. Однак, стаття 58 Конституції України говорить, що «закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи» і що «ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення». Якщо ні Кримінальний кодекс України, ні Кодекс України про адміністративні правопорушення не кваліфікує академічний плагіат як правопорушення, то чи правомірне позбавлення наукового ступеня вже після прийняття рішення про його присудження?

В той же час Цивільний кодекс України, який в розділі V регламентує строки та терміни позовної давності, в статті 268 (п. 1, абз. 1) зазначає, що «позовна давність не поширюється ... на вимогу, що випливає із порушення особистих немайнових прав, крім випадків, встановлених законом». Отже, суперечності стосовно безстроковості в покаранні за академічний плагіат немає?

POLITICKÉ VĚDY

POLITICKÉ VEDENÍ (HISTORIE, PROBLÉMU, VYHLÍDKY)

Iskakova Z.E.¹, Kokeyeva D.M.², Mustafayeva A.A.³

Al-Farabi Kazakh National University, Almaty, Kazakhstan

INDIRA GANDHI AND HER HISTORICAL ROLE

In the elections in January 1977 opposition united in the party «Bharatiya Janata Party», with the slogan «Indira hatao» – «Down with the Indira!» Defeat of the Premiere was a resounding: even her own party excluded her from its ranks. But Indira again appeared stoic unbreakable: she created from her supporters a new batch of the Congress (I) – «I» in parentheses referred to «Indira» and simultaneously «India». Hospitably open gate of her house were pulled by pilgrims from all over the country – some complained, others with advice on how to build the country. She accepted and listened to everyone, simultaneously criticizing the government opposition, which really was helpless and completely corrupt. Besides heterogeneous enemies of Gandhi quickly quarreled with each other. Their attempt to put the prime minister in prison, accusing her of stealing chickens and eggs, has failed miserably and only added Gandhi popularity.

In the spring of 1980 were held early elections, in which her party returned to power. Indira was able to create her own image, in modern language- style. On the election day she arrived to the parliament building in a modest Indian production automobile, she was wearing a sari from homespun yarn – a symbol of loyalty to Gandhism, on her shoulders – Kashmiri shawl as a sign of belonging to an ancient family, pinned to the shawl was purple bud rose – a symbol of his father.

The final conflict, which cost the life of Indira Gandhi, erupted in the state of Punjab, the settlement of bearded militant Sikhs. Having long been making elite Indian army and civil service, they demanded the creation of their own state Khalistan. At the command of their leader Dharnala Bhindranvale Singh, Sikh terrorists began to attack innocent Indian people living in the state, seeking ethnic «cleansing.» Then they occupied the huge Golden Temple in Amritsar, turning it into their main pedestal. This was the last straw: in June 1984 Gandhi ordered the army to occupy the temple. «Operation Blue Star» held unsuccessfully, assigning it to the day of the Sikh festival when the temple was full of peaceful pilgrims. In the massacre more than a thousand people were killed, and the temple was partly destroyed, which was hit by tank shots. Bhindranvale was killed, but the other terrorist leaders escaped and made no secret of their plans to take revenge on the Prime Minister.

On the morning of October 31, 1984, Indira was killed by her own bodyguards Sikhs. In 1984 Indira Gandhi became the victim of assassination. She was killed by

one of her guards, who decided to take revenge for the head of the government for cracking down the coreligionists – Sikhs. Indira literally died at the hands of Sonia, who ran out into the yard at the sound of gunfire. Her son Rajiv, who previously avoided political activities led the Congress and won a landslide victory in parliamentary elections. Consolidation of forces around Rajiv and Congress helped the memory of Indira Gandhi, the Indian nations' sympathy for family affected by terrorism. As Prime Minister Rajiv continued political line of his grandfather and mother, clearly showed himself on the world stage. In May 21, 1991 Rajiv was also killed by the explosion, arranged by terrorists – this time by Tamil. In this case, the roots of the tragedy were the ethnic conflicts. The fact that the Indian government has supported the Sri Lankan authorities in combating separatist insurgency in the north. Rebels of the organization «Tamil Tigers» actively used in their fight acts of self-sacrifice where they had sent the woman kamikaze to the polling rally involving Rajiv. She blew hidden under her clothing charge at the moment Ravij approached the crowd.

All these tragedies have increased the disgust of his wife Sonia Gandhi to «communalism» – policy of opposition of people of different beliefs and ethnicity to each other. And this credo brought Sonja to the path of political activity, continuing the work of her husband. During the premiership of her husband in 1984-1989s, as the «First Lady», Sonia Gandhi had to carry out public activities. After the assassination of Rajiv some members of the Congress Party asked her to start political activities, mainly due to the fact that she belonged to the family of Gandhi. However, Sonia Gandhi refused and for the next six years avoided politics. After her refusal Narasimha Rao became party leader. Years following the death of Gandhi, the Congress was in the brink of political collapse. Without the kind of charisma of Gandhi-Nehru fetish for nearly 40 years, the Congress could not win.

Sonia Gandhi agreed to take part in the election campaign of the Congress, despite the absolute lack of political experience. In 1998, she still decided to start a political career and was elected to the presidency of the Congress at the time it lost its dynamism and political influence in the country. Sonya had a difficult task at hand, to regain the popularity of Congress and win the political contest; Bharatiya Janata Party was in power all these years, and was betting on inflation of nationalist sentiments among Indians. Quiet and calm, seemingly not very catchy Sonia was able organizer and a very persuasive speaker. She was re-elected as a chair of the Congress in 2000 and 2005. In 2004, under her leadership, the party came to power, and Sonia, according to the political tradition, was to become Prime Minister. However, Sonia came under a hail of criticism because of her Italian origin and refused the post. Sonia proved to be antithesis of politicians for whom the main thing was to stay in power at any cost. She also decided that her main priority is the fate the country and not herself. She had a fairly good reason to believe that her post as a prime minister could cause political crisis coupled with economic shocks. Foreign-born head of the Congress from time to time causes fermentation in Indian political circles. Sonia Gandhi was trying not to

винахід та заявки на корисну модель, затвердженими відповідною постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2001 р. за №22, не визнаються винаходами (корисними моделями) «відкриття, наукові теорії та математичні методи» та «методи інтелектуальної ... діяльності» (п. 2.5).

Стосовно охорони наукових відкриттів ситуація ще складніша. Наразі не існує спеціального вітчизняного закону, який би регулював це питання. Існує лише Модельний закон про охорону прав на наукове відкриття, який прийнято на XXXIV пленарному засіданні Міжпарламентської Асамблеї країн-учасниць СНД від 07.04.2010 р. Однак, щоб результат наукової діяльності було визнано науковим відкриттям, необхідно, щоб він встановлював «невідомі раніше, але об'єктивно існуючі закономірності, властивості та явища матеріального світу, які вносять докорінні зміни в процес наукового пізнання».

Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. про захист наукових результатів говорить лише з позицій захисту їх як об'єктів права інтелектуальної власності. Стаття 30 визначає правовий режим наукового і науково-технічного (прикладного) результату, а стаття 64 декларує набуття, охорону та захист прав інтелектуальної власності. Що знову повертає до означених проблем патентного та авторського права.

Беззаперечно, академічний плагіат є однозначно явищем негативним і тому боротися з ним необхідно. Але чому ж тоді покарання за плагіат, в тому числі й академічний, прямо не передбачено ні в Кодексі України про адміністративні правопорушення, ні в Кримінальному кодексі України?

Так, в Кодексі України про адміністративні правопорушення в редакції від 01.01.2016 р. міститься стаття 51², яка стосується порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, зокрема, «привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом» і передбачає покарання у вигляді «штрафу від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, які призначені для її виготовлення». Тобто, фактично передбачене покарання за порушення майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності. В той же час академічний плагіат є ні що інше, як порушення особистих немайнових прав, зокрема, права людини на визнання її творцем об'єкту права інтелектуальної власності.

Стаття 177 Кримінального кодексу України в редакції від 01.01.2016 р. передбачає покарання за «порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію», в тому числі й за привласнення авторства на них. Серед способів покарання є штраф, виправні роботи та позбавлення волі з «конфіскацією та знищенням відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які

Тобто, статистика говорить, що проблема плагіату взагалі та академічного плагіату зокрема не є вже такою актуальною, принаймні, не була такою до проголошення руху на інтеграцію української освіти і науки в світову систему?

Повертаючись до поняття «плагіат» та аналізуючи чинне законодавство на рівні законів України, можна зробити попередній висновок, що ставлення до цього явища має більше декларативний характер.

Так, в Законі України «Про авторське право та суміжні права» лише дається визначення поняття «плагіат» (стаття 50, п. «в»), після чого це слово в тексті закону не зустрічається.

В той же час, в новому Законі України «Про вищу освіту» дотриманню наукової етики та боротьбі з академічним плагіатом приділяється значно більше уваги. Слово «плагіат» в тексті закону зустрічається 9 разів, з них в статті 6 (ч. 6) – 5 разів, в статті 16 (ч. 2, абз. 8) – 1 раз, в статті 19 (ч. 5) – 1 раз, в статті 32 (ч. 3, абз. 1) – 1 раз та в статті 69 (ч. 6) – 1 раз. Цей закон запроваджує загальну стратегію боротьби з академічним плагіатом та закріплює відповідні обов'язки за певними виконавчими органами, наприклад, за Комітетом з питань етики при Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти. Однак, підзаконні акти, які регламентували б конкретні механізми виявлення та боротьби з академічним плагіатом, наразі відсутні.

Виявляється, що наукові розробки на рівні ідей, теорій тощо практично неможливо захистити ні авторським, ні патентним правом.

Так, стаття 8 (ч. 3) Закону України «Про авторське право та суміжні права» наголошує, що правова охорона твору «поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі».

Згідно із Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» в редакції від 05.12.2012 р. винаходом (корисною моделлю) є результат інтелектуальної діяльності людини в будь-якій сфері технології». Тобто, винахід (корисна модель) є вирішенням деякої утилітарної (направленої на досягнення якогось конкретного позитивного результату) задачі в будь-якій галузі техніки, технології або іншій сфері суспільно корисної діяльності людини (медицина, військова справа тощо), яке відповідає законодавчо визначеним умовам надання правової охорони (новизна, винахідницький рівень та промислова придатність) і визнане як винахід (корисна модель) уповноваженим державним органом, яким наразі в Україні є Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) при Державній службі інтелектуальної власності. А що стосується чисто наукового продукту, то і тут законодавство про винаходи і корисні моделі дає відповідь. Згідно із Правилами складання і подання заявки на

give it much importance. «I never felt that I was perceived as a foreigner – admitted Sonia Gandhi once again. – This is so, because I am not a foreigner. I am an Indian.»

Her good name was unshakable after Congress's victory during parliamentary elections in 2004. Indian politicians believe that today there is no leader who could compare with Sonia Gandhi's authority and compete for the presidency. During the election campaign, Sonia Gandhi collected thousands crowd solely by her appearance. Speeches were given in Hindi.

3 September 2010, all the world's news agencies reported that Sonia Gandhi was re-elected chairman of the Indian National Congress for the fourth consecutive time by a panel of nearly 8000 delegates representing all the regional branch of the party.

Despite the fact that Sonia Gandhi was the first foreign leader of the Congress after India's independence in 1947, for the whole history of the party it is – the sixth foreigner. All previous leaders were British. The first was William Wedderburn in 1889. Among the foreign leaders INC were two women: Theosophist and political activist Annie Besant (1917) and Nellie Sengupta (1931) – an English woman who married an Indian.

Total number of female who headed INC was five. Sonia Gandhi is also the fifth representative of Nehru-Gandhi Clan to lead the party. The first of Nehru's in the head of Congress was lawyer Motilal Nehru, who was elected in 1919 and in 1928. In 1929, he was succeeded by his son, Jawaharlal, who was elected seven times. But only Sonia Gandhi held the post of president of INC 12 years, putting a record in terms of length of stay at the head of the party. Even her mother in law Indira Gandhi and Jawaharlal Nehru, Indira's father headed the Congress of seven years each.

Today Sonia Gandhi continues to play an active role in the political life of India as the Chairman of the Congress, speaking for the rights of women. Increasingly prominent parts in the work of the party take Sonia Rajiv's children – son Rahul and daughter Priyanka. In past elections, Rahul won the parliamentary seat in Uttar Pradesh, which was previously held by his father, and was elected one of the Secretaries-General of the Indian National Congress. The tradition of the «political family.»

References:

1. Vokrug sveta, №8 (2803), Avgust 2007 Rubrika «Lûdi i sud'by»
2. Salganik M.L. Indira Gandhi – krug odinochestva (90 letiû so dniya rojdeniya)// Kul'tura i vremya, 2007, 4 №1
3. Gorev ě kamala barābara śabanama. Indirā gāndhī: Kalpnaen aor uplabdhi-yan. Ēma, 1990
4. Bongard-Levin GM, Ilyin GF India in ancient times. M., 1985.
5. Gurevich PS Philosophy of culture. M., 1994

GLOBALISTIKA

ҚарМТУ Тоғайбай Ә.Т., Адылханова С.Е.

**БОЛАШАҚ МАМАНДАРДЫҢ АЗАМАТТЫҚ ҰСТАНЫМДАРЫН
ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ САЯСИ БІЛІМНІҢ МАҢЫЗЫ**

Саяси ғылымның басты мақсаттарының бірі – болашақ мамандарға саяси білім беру, олардың саяси мәдениетін жоғарылату. Бүгінгі күні саяси мәдениет мәселесі ұлттық мәдениеттен және жалпы мәдениеттен жіктеліп өз алдына білім саласына айналады. Саяси мәдениет тарихи тәжірибеге негізделген саяси саладағы жалпыадамзаттық, халықаралық игіліктер мен құндылықтар. Мысалы, демократия, әділдік, еркіндік, легитимдік, әртүрлілік т.б. Баршаға белгілі, жастар – қоғамның болашағы, оның ішінде әсіресе студент жастар. Олар болашақтағы мамандар, өндіріс басшылары, ғалымдар, депутаттар, билік жүйелерінің қызметкерлері т.с.с. Яғни, олар болашақтағы саяси саладағы белсенді күштер, саясат арқылы қоғам өмірін басқарушылар. Саяси білім мен саясаттың қоғамдағы маңызы жөнінде басқа да көзқарастар кездеседі. Әрбір азаматтың саясатпен айналысуы міндетті емес, ол үшін саяси субъектілер бар деген де пікір айтылады. Бұл да ақиқат пікір. Бірақ, жоғарыда айтылғандай, біріншіден, қоғамда саясаттың шеңберінен кім болса да тыс болуы мүмкін емес. Екіншіден, қандай да болмасын, қоғам өмірінің жүйесінде басты орын алатын әртүрлі саладағы мамандар. Оны байқау үшін саяси өмірдің жүйесін келтіретілік: мақсат (саяси субъектер); ұсыныстар (заңдар, шешімдер, реформалар); орындаушылар (саяси субъектер). Осы жүйеде екінші рет қатысатын саяси субъектер, яғни, іске асырушылар – олар мамандар. Қандай да болмасын қоғамдағы мақсаттар, реформалар, шешімдер әр алуан мамандардың қатысуынсыз іске асырылмайды. Қоғамдағы саяси шешімдердің орындалуы ең алдымен мамандарға тіреледі. Осы себепке де байланысты саясаттанудың оқу орындарындағы басты мақсаты – мамандардың саяси-құқық мәдениетінің деңгейін жоғарлату, жалпы қоғамдық, дүниежүзілік саяси мәдениетпен таныстыру. Жұртшылықтың саяси мәдениеті жоғары болуы үшін мемлекет өз азаматтарын ел ішіндегі және басқа елдердегі болып жатқан өзгерістер, жаңалықтар жөнінде жан-жақты хабардар етіп отыруы қажет. Сонда ғана ел азаматтары саяси мәселелерді жетік біліп, дұрыс бағалай алады. Көлемді және сенімді мәлімет алып тұруы, дамыған хабарламалық жүйенің болуы – қоғамның саяси мәдениетінің, саяси қатынастарының қаншалықты дамығандығын көрсетеді. Саяси білім беру жүйесі қазір кез-келген демократиялық қоғамда бар. Соның ішінде Қазақстандағы саяси білімнің басты мақсаты – азаматтардың күрделі әлеуметтік-саяси жағдайда дұрыс бағдар ұстауы, өз мүддесін түсінуі және қорғауы, басқа адамдардың және бүкіл қоғам

OCHRANA AUTORSKÉHO PRÁVA

Самойленко О. В., к.т.н., доц.

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», Україна**ДОСВІД ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ АКАДЕМІЧНОГО
ПЛАГІАТУ В ЗАКОНОДАВЧОМУ ПОЛІ УКРАЇНИ**

Ні для кого вже не є секретом, що виросло вже чи не одне покоління студентів, для яких академічний плагіат став не тільки прийнятним з морального погляду діянням, але і взагалі їхнім «modus operandi». Вони вже не мислять свого навчання без «копіпасті». Деякі з цих студентів потім стають науковцями (навіть не так – «науковцями»). І було б, напевне, наївним думати, що, займаючись науковою діяльністю, вони будуть вчиняти якимось по-іншому.

Звичайно, в галузі технічних наук та інженерної освіти вищезазначені ганебні явища поширені значно менше, оскільки трудомісткість роботи дуже висока та й легше побачити, що заявлені результати не мають жодного значення для науки.

Але явище академічного плагіату продовжує існувати, тому метою даного дослідження є спроба вивчення «ворога» та аналіз способів боротьби з ним.

Перш за все слід визначитись із правовою кваліфікацією такого явища, як академічний плагіат, тобто плагіат в галузі освіти і науки.

Одразу постає питання, чи є вияв академічного плагіату порушенням основних прав і свобод людини? Стаття 54 Конституції України в тлумаченні від 15.05.2014 р. дає ствердну відповідь на це питання і зазначає, що «громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності», а також що «кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом».

Однак, аналіз чинного законодавства залишає більше запитань, ніж дає відповідей.

Наприклад, пошукова машина офіційного сайту Верховної Ради України за запитом «плагіат» (при пошуку в назві та тексті) станом на 22.01.2016 р. видає всього 13 позицій, з них законів – лише два. Решта – постанови, ухвали суду тощо.

В той же час результати пошуку стосовно такого умовно спорідненого поняття, як «недобросовісна конкуренція», набагато ширші. При запиті «недобросовісна конкуренція» (називний відмінок) – 56 результатів, при запиті «недобросовісної конкуренції» (родовий відмінок) – 434 результати.

Наиболее важными задачами, которые стоят перед кредитно-денежной политикой государства, можно охарактеризовать следующим образом:

- стабильная работа кредитных и банковских организаций;
- стимулирование организованных сбережений населения, и регулирование процентных ставок.

Социальная политика государства, прежде всего, решает задачи, которые на прямую связаны с обеспечением финансовых прав граждан Российской Федерации, согласно конституции России. К основным сферам влияния можно отнести:

- пенсионную;
- миграционную;
- финансовой помощи.

Таким образом, можно сделать вывод, что положительная роль международного кредита заключается в следующем:

- способствует ускорению развития производственных сил, обмену и интернационализации;
- является мощным фактором расширения международной торговли;
- велико его значение при реализации машин и оборудования за границей.

Кредитование экспорта продукции, является сильным орудием конкурентной борьбы на мировом рынке.

Литература

1. Воронин, В.П. Деньги, кредит, банки: учеб. пособие / В.П. Воронин. – М.: Юрайт – Издат. 2002. – 358 с
2. Чекмаева Е.Н. Межбанковский кредитный рынок и его регулирование // Деньги и кредит. 2011
3. Сергеев П.В. Мировое хозяйство и международные экономические отношения на современном этапе: Учебное пособие по курсу "Мировая экономика". – М.: Новый Юрист. 2008

мүдделерін, құқықтары мен бостандығын құрметтеу, басқа азаматтармен бірге қоғамдық проблемаларды бірлесіп шешу, әрбір адамның тәуелсіздік құқықтарын ескере отырып, саяси білімді азаматтардың демократиялық тәртіптерді құрметтеуі және оның мемлекеттік институттарын қамтамасыз ету көзқарасын қалыптастыру. Аса көңіл аударатын мәселе – саяси тәртіпті нығайтпайынша, әрбір жеке адамның бостандығы жайлы сөз айту шындыққа жанаспайды. Осы бағытта азаматтарға саяси білім беру, сөйтіп олардың саяси бостандығын қамтамасыз ету қажет. Саяси білімнің қазіргі кезеңіндегі идеяларын, жалпыадамзаттық құндылықты игеруді басшылыққа алу азаматтарға және бүкіл саяси өмірге тиімді әсерін тигізетіні сөзсіз. Оның үстіне біздің қоғам үшін демократиялық саяси білім өтпелі кезеңде ерекше маңыз атқарады. Өміршілдік экономикадан нарықтық шаруашылыққа және тоталитарлық саяси жүйеден құқықтық демократиялық мемлекетке өту халықтың саяси мәдениеті мен менталитетінде түбегейлі өзгерістер жасауды қажет етеді. Демократиялық саяси білімнің де Қазақстанның тәуелсіз мемлекет болып қалыптасуы мен дамуына тиімді әсер ететіні даусыз. Қазіргі кезде алдыңғы қатарға адамдар санасының жаңа қырлары, оның ішінде ұлттық санасының оянуы ұсынылып отыр. Демократиялық саяси білімнің маңызы: азаматтардың демократиялық менталитетін қалыптастыруға көмектесу, демократиялық саяси мәдениет құндылықтары мен түрлерін игеруді үйрету, тұлғаның саяси төзімділік, сенімді серіктестік, келісімге ұмтылу сияқты қасиеттерін қалыптастыру. Саясаттанудың ғылым ретінде қоғамның, халықтың, азаматтардың тек ғана саяси емес, жалпы гуманитарлық мәдениетін жоғарылатуда да маңызы өте зор.

PRÁVNÍ VĚDY

HISTORIE STÁTU A PRÁV

Doktor práv Prikhodko M.A.

Moskovská štátna univerzita zákona menom z O.E. Kutafin, Rusko

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA A ŠTÁTNY SYSTÉM RUSKEJ RÍŠE NA ZAČIATKU XIX STOROČIA

Ministerstvo školstva, inštitúcia, ktorá bola vyhlásená v manifeste z 8. septembra 1802 «O zriadení ministerstiev», bol nový centrálny verejná inštitúcia nielen pre systém verejnej správy Ruskej ríše, ale aj pre krajiny zvyšku sveta.

Do tej doby, ústredným orgánom štátnej inštitúcie pre riadenie všetkých vzdelávacích inštitúcií a vedenie vedeckých inštitúcií a spoločností jednoducho chýba.

Skutočný organizačný a štrukturálny konštrukcia Ministerstva školstva začalo v roku 1803.

07.01.1803 schválila Department of State ministra školstva, a 24. januára 1803, Komisia zo škôl transformované na základnej doske škôl (1803-1863).

V súlade s tým Odbor ministra školstva sa stal hlavným výkonným orgánom ministerstva školstva a základnej doske škôl – poradný agentúry ministra školstva, hlavné problémy sú vyriešené administratívne, ekonomické, vzdelávacie a vedecké povahy.

Odbor ministra školstva nemal divízií. Odbor ministra školstva na čele s riaditeľom.

Generálne riaditeľstvo škôl, ktoré predsedá minister školstva sa skladala z námestníka ministra školstva, správcovi vzdelávacích okresov, riaditeľ odboru školstva a ministra členov nastavené na najvyššiu úroveň.

Štrukturálne jednotky Hlavného úradu škôl a doska bola Bureau.

Úrad náčelníka škôl rady sa skladal z dvoch expedícií – na vedecké a ekonomické časti, vedená špeditérov a na čele s guvernérom záležitosťou.

Kancelária výkonného nemal škôl a oddelenie na čele s manažérmi.

Na rozdiel od iných rezortov na ministerstve školstva nepreukázala Úrad ministra školstva, ktorý sa stal dôležitým rysom tohto ministerstva až do polovice 20-tych rokov XIX storočia.

V mnohých ohľadoch, absencia úradu ministra školstva vysvetľoval prítomnosť výkonného úradu škôl, ktoré prevzal (spolu s oddelením ministra školstva), séria má ministerskú kanceláriu.

Navyše, v marci 1803, Komisia prestala existovať na zriadenie verejných škôl, skončiť s dvojitoú postavenie súčasných činností oboch inštitúcií s podobnými

Международный кредит отличается от внутреннего межгосударственной миграцией и укрупнением этих традиционных источников за счет привлечения их из различных стран.

Международный кредит выполняет следующие функции:

- экономия издержек обращения в сфере международных экономических отношений путем замены золота как мировых денег на такие средства обращения, как вексель, чек, банковские переводы, депозитные сертификаты, электронные деньги, твердые национальные и международные валюты;

- перераспределение ссудных капиталов между странами, при его помощи происходит перелив капиталов в страны с низкой нормой прибыли, способствуя ее выравниванию и преобразованию в среднюю норму прибыли;

- регулирование экономики страны: привлечение иностранных инвестиций, в первую очередь, капиталов международных валютно-кредитных и региональных организаций, что способствует росту ВВП и его распределению;

- ускорение концентрации капитала: в результате ускорения процесса капитализации прибыли, и получения дополнительной прибыли в связи с привлечением иностранного капитала, с созданием транснациональных корпораций и банков, путем предоставления льготных международных кредитов крупным предприятиям.

В то же время кредит выполняет двойственную роль в экономике страны. С одной стороны, положительную, так как способствует ускорению развития производительных сил, непрерывности процесса воспроизводства и его расширению, стимулирует внешнеэкономическую деятельность, создает благоприятные условия для иностранных инвестиций, обеспечивает бесперебойность международных расчетов и валютных отношений.

Международный кредит издавна выступает фактором, содействующим превращению индивидуальных предприятий в акционерные общества, созданию новых фирм. Кредит дает возможность распоряжаться в известных пределах капиталом, собственностью и трудовыми ресурсами различных стран. Льготные международные кредиты крупным компаниям и затруднение доступа мелким и средним фирмам к мировому рынку ссудных капиталов способствуют усилению концентрации и централизации капитала.

В кредитно-денежной политике относительную самостоятельность приобретают эмиссионная политика, ценовая политика, валютная политика, кредитная политика – и ее составляющие – процентная, инвестиционная политика и др. Следует отметить, что если в практике бюджетных отношений под инвестициями понимают финансирование прироста и модернизации основных фондов, то в банковской практике под инвестициями понимают формирование портфеля ценных бумаг.

Одну из составных частей социально-экономической политики, представляет кредитно-денежная политика государства. Ее задачей является борьба с безработицей и инфляцией, и обеспечения увеличения темпов развития экономики.

Международный кредит участвует в кругообороте капитала на всех его стадиях:

- преобразование финансового капитала в производственный, с помощью приобретения импортного оборудования, топлива, сырья, в процессе производства, которое приобретает форму кредитования под незавершенное производство;
- реализация товаров на международных рынках.

Для осуществления данных мероприятий, необходима правовая регламентация норм и форм финансовых отношений со стороны государства. Кредитно-финансовая политика государства, должна учитывать интересы всех слоев общества, их условия жизни и особенности этих условий, и благоприятные условия развития общественности.

Среди основных приоритетов государства в отношении кредитно-финансовой политики выделяют:

- стабильность финансовых ресурсов государства;
- снижение социальной напряженности в стране;
- достижение сбалансированности товарно-денежных потоков;
- оптимальное функционирование сферы банковских услуг;
- финансово-экономическая независимость регионов;
- истребление финансовых злоупотреблений в коррупции;
- создание равенства в налогово-бюджетной сфере регионов.

Международный кредит тесно связан с внутренним, среди основных его задач: участие в смене форм собственности, обеспечение непрерывности воспроизводства и обслуживание всех его фаз.

Связь международного кредита с воспроизводством, можно отобразить в следующих его принципах:

- срочность (возврат кредита, в течении оговоренного срока, без его превышения);
- возвратность (в случае не возврата полученных средств, то в силу вступает безвозвратная передача денежного капитала, иными словами – финансирование);
- материальная обеспеченность (гарантия в погашении кредита);
- платность (отражает действие закона стоимости и способа осуществления дифференцированных условий кредита);
- целевой характер (определение конкретных объемов кредита, его применение с целью стимулирования национального экспорта страны-кредитора).

Кроме общих признаков международного кредиту присущи и определенные специфические черты, обусловленные функционированием международного финансового механизма:

- валютные риски;
- потери, которые связанные с изменением курса валюты;
- несоответствие валюты кредита, и валюты его погашения.

Источниками международного кредита являются временно высвобождаемая у предприятий в процессе кругооборота часть капитала в денежной форме, денежные накопления государства и личного сектора, мобилизуемые банками.

funkciami – Komisia pre zriadenie verejných škôl a vysokých škôl Komisie – základnej doske škôl.

Primárne štruktúra Ministerstva školstva ministerstva školstva a ministra škôl základnej doske a viedol k vývoju MŠMT na mnoho rokov dopredu, a zároveň minimalizovať akékoľvek zmeny v tejto štruktúre.

Vlastnosti organizačné jednotky hlavných štrukturálnych členenie Ministerstva školstva a špecifickosti bola stanovená v rámci konania a rozhodovania na ministerstve školstva.

V prípade, že ministerstvo ministra školstva bola ovládaná jediným poradí rozhodnutie ministra, peer zariadení a deliberatívni povaha škôl základnej doske prispeli k zachovaniu toho niektoré vlastnosti kolektívnych rozhodovacích procesov.

V rovnakej dobe, rozdelenie hlavného pozornosti zo strany národných ministrov školstva, funkčné aktivita ministerstva školstva (na rozdiel od jeho štrukturálneho rozvoja) v prvých rokoch svojej existencie bol ďalším faktorom, ktorý prispieva k zachovaniu pôvodnej štruktúry ministerstva školstva.

Odkaz:

1. Hlavné a ústredných štátnych orgánoch Rossii.1801-1917. Kniha 3. St. Petersburg. 2002.

2. Zbierka uznesenia ministerstva školstva. Druhého vydanie. Kniha 1. St. Petersburg. 1875.

ADMINISTRATIVNÍ A FINANČNÍ PRÁVO

Сулейменов А.К.,

магистрант 2 курса, Специальность: «Педагогика и психология»,

Жангисина Г.Д.,

д.п.н., профессор

Центрально-Азиатский университет, г.Алматы

МЕСТО СЕМЕЙНОЙ ПСИХОЛОГИИ В СИСТЕМЕ ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗНАНИЯ

Множество тенденций, замеченных психологами в области изучения психологии семьи, множество теоретических предположений, порождающих спектр концептуальных моделей брака и семьи, свидетельствуют об актуальности осмысления места семейной психологии в системе психологического знания.

В реалиях XXI века особенно остро стоят вопросы по поводу того, как человеку следует преодолеть свое одиночество, обрести устойчивый, гармоничный союз (отношения) с другим человеком, и каким образом сохранить этот союз на протяжении всей жизни. Лучше всего это выразил С.Л.Рубинштейн: «Отношение к другому человеку, к людям составляет основную ткань человеческой жизни, ее сердцевину. «Сердце» человека все соткано из его человеческих отношений к другим людям; то, чего оно стоит, целиком определяется тем, к каким человеческим отношениям человек стремится, какие отношения к людям, к другому человеку он способен устанавливать. Психологический анализ человеческой жизни, направленный на раскрытие отношений к другим людям, составляет ядро подлинной психологии».

Постановка проблемы состояния современного брака и семьи, определение психологических оснований их понимания и изучения являются актуальными задачами по причине отмечаемого исследователями кризиса современной семьи и назревшими в связи с этим психотерапевтическими задачами. На всем казахстанском пространстве эта ситуация обозначена особенно остро: кризис семьи является доминирующим, всепоглощающим и пока труднопреодолимым. Приводимые в открытой печати «цифровые иллюстрации» свидетельствуют о наличии кризисных тенденций в современной казахстанской семье, что подтверждает необходимость изучения семьи и семейных отношений как теоретической базы для оказания психологической помощи семье. Во многих психологических исследованиях обсуждается глобальная ломка социальных стереотипов, индивидуальная идеология безвременья (дефицита времени), дезинтеграции, изменение социально-психологического статуса семьи, особенно многодетной. В некоторых случаях обнаруживается деформация, неопределенность и даже частичная утрата семейных ценностей в результате резкой смены модели общественной

- муниципальный (государственный) кредит.

Достаточно специфической частью государственных финансов являются денежные отношения, которые характеризует содержание государственного кредита. Возникновение государственных кредитных отношений происходит вследствие наличия временных свободных денежных средств организаций, предприятий, населения, и их передаче во временное пользование органам государственной власти, которые в свою очередь используют их для обеспечения финансирования расходов государства. Путем продажи на различных финансовых рынках – облигаций, казначейских обязательств, ценных бумаг и т.д., осуществляется привлечение временно свободных денежных средств физических и юридических лиц. Казначейские ссуды и займы – это основные формы государственного кредита. В укреплении экономики и ее финансовом оздоровлении немаловажную роль, чем ссуды и займы имеет государственный кредит, он служит инструментом для финансирования потребностей социального и экономического развития, средствами которые были аккумулированы на финансовом рынке. Бюджетный дефицит в полном объеме покрывается государственными кредитными ресурсами. Способствуя оттоку денег из обращения, государственный кредит позволяет смягчить остроту проблемы в сфере финансового обращения.

Государство в процессе своего функционирования осуществляет политическую деятельность в разнообразных сферах общественной деятельности. Объектом данной деятельности выступает экономика, в ней можно выделить основные составляющие элементы:

- финансы;
- ценообразование;
- денежное обращение;
- валютные отношения;
- кредит.

Финансовая политика – это ряд совокупностей государственных мероприятий, направленных на использование финансовых отношений, которые необходимы для выполнения государством своих функций.

Международный кредит, как экономическая категория, выражает отношения между заемщиками-импортерами и кредиторами-экспортерами разных стран, по поводу использования, предоставления и погашения кредита.

Международный кредит – это движение ссудного капитала, в сфере международных экономических отношений, которые связаны с предоставлением валютных и товарных ресурсов. В качестве как заемщика, так и кредитора выступают:

- фирмы;
- банки;
- правительство;
- государственные учреждения;
- региональные и международные валютно-кредитные финансовые организации.

Данилова А.А. и Долженко А.Ю.

студенты Всероссийского государственного университета юстиции
(РПА Минюста России)

Савосик Д.А.

к.ю.н., доцент Всероссийского государственного университета юстиции
(РПА Минюста России)

МЕСТО МЕЖДУНАРОДНОГО КРЕДИТА В СТРУКТУРЕ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ РОССИИ

Государственные финансы – представляют собой систему сбора потоков и использования денежных средств на нужды государства, которые направлены на реализацию основных мер по содержанию макроэкономического равновесия государства.

Система и структура государственного устройства напрямую влияет на содержание и структуру государственных финансов. В России к государственным финансам можно отнести фонд денежных средств, который формируется на уровне субъекта Российской Федерации и на федеральном уровне. К основным государственным финансам можно отнести:

- Федеральный бюджет;
 - бюджеты субъектов России;
 - внебюджетные фонды России, среди них централизованные внебюджетные и бюджетные фонды федерации;
 - внебюджетные фонды субъектов России.
- К государственным финансам так же принято относить следующие понятия:
- налоговая система (дает возможность формированию основных источников поступления средств в бюджет и внебюджетные фонды страны);
 - государственный кредит;
 - неналоговые поступления в бюджет и внебюджетные фонды;
 - бюджетная система;
 - иные финансы, задача которых состоит в формировании и целесообразном использовании фондовых денежных средств.

Два основных фактора, которые определяют структуру государственных финансов являются:

- структура органов государственной власти;
- выделение в состав государственных финансов бюджетных средств, и разнообразных целевых фондов, которые не входят в бюджет.

По функциональному признаку, принято выделять следующие звенья государственных финансов Российской Федерации:

- государственный бюджет;
- государственные внебюджетные фонды;

жизни, характера, отработанных ритуалов, трансляции в средствах массовой информации, построенной на принципах бессмысленной жестокости, индивидуализма (эгоизма) и мистицизма, изменения практики привычного повседневного общения, неадекватности имеющегося у членов семьи житейского опыта наличной социальной ситуации.

Между тем все острее встает проблема такой меры человеческого в семейных отношениях, за пределами которой утрачиваются его видовое отличие и родовая сущность.

Семейная психология будет иметь теоретическое и практическое значение как в плане достижения благополучия и стабильности семейных отношений, так и для реализации эвристических целей научного поиска.

Интерес к происхождению человечества способствовал развитию научного взгляда на психологию семьи. Семейная психология сложилась как наука, изучающая объективные закономерности функционирования семьи, проявления и механизмы брачно-семейных и родственных отношений. Семейные психологи изучают брачные установки и убеждения, подчинение и независимость, любовь и ненависть, ролевое взаимодействие и интимное общение, детско-родительские отношения и жизненный цикл семьи, и многое другое. Семейная психология – это наука о том, как люди объединяются в брачные пары, каким образом создают семью и как организуют свое совместное существование. В семейной психологии раскрывается состояние принадлежности индивида некоторому над индивидуальным семейному целому, которое охватывает субъективное время, личностную жизнедеятельность, национальную культуру, идентичность и традиции.

Сегодня получил широкое признание и развитие целый комплекс дисциплин, изучающих семью и брак, – социология и психология семьи, сексология, семейная педагогика, психотерапия семьи и семейное консультирование и т.д. В этих отраслях научного знания нет методологического и методического единства как в силу сложности предмета исследования и многообразия проблем, предъявляемых к изучению, так и в силу отсутствия единых принципов анализа. Семейная реальность – это нечто, что люди конструируют субъективно. Семейная жизнь организуется и меняется людьми, как по правилам объективной ситуации, так и в соответствии с тем, каким образом они сами интерпретируют ее.

Межличностные отношения, Я и Другой, значимый характер близких отношений, семья как «единство взаимодействующих личностей», нарушения семейного функционирования, супружеские соглашения, согласование семейных ценностей, структуральная организация семьи, функционирование семейных систем – ключевые моменты теорий социально-психологической направленности.

К сожалению, применять научные психологические методы к изучению семьи не так просто. Проблемы семьи и брака трудно доступны для изучения, что связано со следующими мероприятиями:

- а) разработкой и внедрением такого диагностического инструментария, который бы не наносил ущерб респондентам в их семейной жизни;

б) учетом влияния самого факта участия испытуемых в исследовании на их внутрисемейные отношения и психическое состояние;

в) характером воздействия экспериментатора на образ жизни в семье, близость и интимные отношения. Задачи, стоящие перед семейной психологией, достаточно сложные, например, оценить чувства, выявить те или иные мотивы вступления в брак, установить причины семейного неблагополучия, определить, насколько человек способен приспособиться к внутрисемейной ситуации или измениться.

Вместе с тем к настоящему времени разработано большое количество вербальных и невербальных методов, позволяющих с высокой степенью достоверности изучать семейную психологию.

Семья как малая группа, как система значимых эмоциональных отношений и как социальный институт изучается и в социальной психологии, и в психологии личности, и в социологии. Детско-родительские отношения, стили воспитания, развитие ребенка в семье являются предметом пристального изучения в возрастной и педагогической психологии. Семейные конфликты тщательно классифицированы и разобраны в конфликтологии. Нарушения функционирования семьи как источник психической травмы, патологизация семейных ролей привлекает внимание клинических психологов и психотерапевтов. Тем самым семейная психология тесно связана с другими смежными психологическими дисциплинами. Но наряду с общими интересами обнаруживаются и отличительные особенности семейной психологии от смежных с ней отраслей психологического исследования.

Нередким случаем было отношение к проблемам семейной психологии как к некоей «ненаучной» или «полунаучной» области. Для фундаментальной науки заниматься исследованиями семьи и брака было явно несерьезно. Объясняется это еще тем, что происходящему в семье нередко приписывается мистический характер (Бог, судьба, гороскоп либо еще какая-то посторонняя неведомая сила ответственны за все процессы возникновения и существования семьи).

Трудности в изучении семейной психологии. Научное изучение семейной психологии сопровождается рядом объективных и субъективных трудностей. Одна из них связана с кажущейся легкостью предмета, доступностью и понятностью (может быть простой) и как следствие, сопровождается засильем дилетантов.

Заполнение в настоящее время терапевтического вакуума, имевшего место быть в отечественной прикладной и практической психологии в течение десятилетий, путем прямого заимствования импортных методик и техник также порождает немало негативных моментов в семейной психологии. Наметившийся в 1990-е гг. «бум» психотерапии вызвал всплеск интереса к проблемам семейной психологии. Наряду с позитивными моментами такой ситуации обнаруживается пристрастность, а порой просто одержимость исследователей, следующих западной традиции описания психологических явлений в семье, забвение исторических и кросс-культурных различий, как в изучении семьи, так и в работе с ней.

Семейную психологию отличает как сложность ее изучения, так и сохраняющаяся отсталость психологической науки, терминологии в данной области. Относительно эмоциональных отношений Л.Я.Гозман пишет: «Что же касается собственно научного анализа, то ни одна из существующих социально-психологических теорий не может сейчас ассимилировать весь массив данных, накопленных по проблеме генезиса эмоциональных отношений». И его же: «Проведенные к настоящему моменту исследования при всей их изощренности оставляют во многих случаях чувство неудовлетворенности вследствие их недостаточной глубины».

Существуют и другие отличия. Многие исследователи психологии личности по праву признаны корифеями психологической науки, тогда как имена семейных психологов менее известны. В общей, социальной, возрастной психологии, психологии личности разработаны великие теории, в течение первой половины XX века сложились основные психологические школы, в семейной психологии разработаны концепции меньшего масштаба, а научные школы только формируются и оформляются.

Несмотря на различия, семейная психология и смежные отрасли психологического знания должны дополнять друг друга, чтобы можно было сформировать общую картину развития и функционирования семьи. Существует много разных точек зрения на природу семьи и брака, каждая из которых имеет свой собственный набор вопросов и ответов. Эти взгляды являются взаимодополняющими и не противоречащими друг другу. Семейная психология – это одно (но не единственное) направление, в русле которого происходит формирование научного знания о закономерностях и особенностях брака и семьи.

Объективация знания в семейной психологии возможна через функционально-ролевой анализ, через анализ эмоциональных отношений членов семьи друг к другу и разбор процесса развития семейных отношений на разных стадиях жизненного цикла семьи. Полноценное изучение семейной психологии предполагает рассмотрение ее в контексте воздействующих на нее разнообразных причин и факторов.

Семья в моем понимании осмысливается как феномен, в котором Я и другие значимые ее представители сливались бы таким образом, чтобы развязка жизни являлась результатом развития характера человека, его личности и вместе с тем обеспечивалась гармоничным и разумным «сопряжением» с близкими родными людьми, искусством всех членов семьи быть вместе.

Литература:

1. Силяева Е.Г. Психология семейных отношений с основами семейного консультирования г. Москва издательский центр «Академия», 2011.
2. Гозман Л.Я. Психология эмоциональных отношений. М., 1987. – с. 26.
3. Шнейдер Л.Б. Семейная психология: Учебное пособие для вузов. 2-е изд.-М.: 2005г.
4. Академический Проект, Екатеринбург: Деловая книга, 2006.-с. 768- («Gaudeamus»)